شهد آموزش

آ. چ. بهاکتی ودانتا سوامی پرابهوپادا

بنیان‌گذار انجمن بین‌المللی کریشنا آگاهی

فهرست مطالب

عنوان **صفحه**

پیش‌گفتار ۱
متن یک ۴
متن دو ۱۶
متن سه ۲۸
متن چهار ۳۹
متن پنج ۴۷
متن شش ۵۷
متن هفت ۶۳
متن هشت ۶۹
متن نه ۷۵
متن ده ۷۸
متن یازده ۸۵
درباره نویسنده ۸۸

پیش‌گفتار

جنبش کریشناآگاهی، تحت نظارت شریلا روپا گوسوامی[1] اداره می‌شود. وایشناواهای گودیا یا وایشناواهای بنگالی، اغلب در زمره پیروان شری چیتانیا ماهاپرابهو[2] قرار دارند و شش گوسوامی ورینداون شاگردان بلافصل او می‌باشند. بدین منظور، شریلا ناروتاما داسا تهاکورا این چنین سروده است:

rūpa-raghunātha-pade ha-ibe ākuti
kabe hāma bujhaba se yugala-pīriti

"آن هنگام که مشتاقانه طالب درک متون ارائه‌شده توسط گوسوامی‌ها باشم، قادر خواهم شد تا روابط عاشقانه متعال رادها و کریشنا را درک نمایم." شری چیتانیا ماهاپرابهو به منظور ارزانی داشتن رحمت دانشِ کریشنا به جامعه بشری تجلی یافت. والاترین اعمال خداوند کریشنا، بازی‌های متعالِ روابط عاشقانه نکاح‌گونه او با گوپی‌هاست[3]. شری چیتانیا ماهاپرابهو در حالت شریماتی رادهارانی، برترین گوپی‌ها، متجلی گردید. بنابراین برای درک رسالت خداوند شری چیتانیا ماهاپرابهو و پیروی جدی از وی، انسان باید از شش گوسوامی – شری روپا، سناتانا، بهاتا راگهوناتها، شری جیوا، گوپالا بهاتا، و داسا راگوناتها – تبعیت کند.

---

[1] *Śrīla Rūpa Gosvāmī*
[2] *Śrī Caitanya Mahāprabhu*
[3] *the gopīs*

شری روپا گوسوامی، پیشوای تمامی گوسوامی‌ها بود و به منظور هدایت اعمال ما کتاب شهد آموزش[1] را ما اعطا کرد تا بر اساس موازین آن عمل نماییم. همان‌گونه که شری چیتانیا ماهاپرابهو از خود هشت آیه موسوم به شیکشاشتاکا[2] را به یادگار باقی گذاشت، روپاگوسوامی نیز اوپادشامریتا را به ما ارزانی داشت تا به وایشناواهای پاکی تبدیل شویم.

در کلیه امور روحانی، اولین وظیفه فرد مهار ذهن و حواس است. تا هنگامی‌که فرد ذهن و حواس خود را مهار ننماید، قادر به پیشرفت در زندگی روحانی نخواهد بود. در دنیای مادی تمامی افراد گرفتار گونه‌های شهوت و جهل هستند. انسان باید با پیروی از آموزش‌های روپا گوسوامی خود را به سکوی گونه نیکی – ساتوا گونا[3] – ارتقا دهد و در آن هنگام، تمامی امور مربوط به چگونگی پیشرفتِ بیشتر هویدا خواهد شد.

پیشرفت در روند کریشناآگاهی، بستگی به نحوه رفتار سالک دارد. در جنبش کریشناآگاهی سالک باید گوسوامی[4] کامل گردد. معمولاً وایشناواها با عنوان گوسوامی گوسوامی شناخته می‌شوند. در وریندراون، با این عنوان مدیر هر معبد شناخته می‌شود. فردی که می‌خواهد خادم کامل کریشنا گردد، باید به گوسوامی شود. گُو[5] به معنی حواس و سوامی[6] به معنی ارباب است. تا هنگامی که آدمی به حواس و ذهن خود مسلط نشود، قادر نخواهد بود یک گوسوامی گردد. برای کسب بالاترین موفقیت در زندگی با نایل آمدن به مرحله گوسوامی و سپس عابد پاک خداوند شدن، فرد باید از آموزش‌هایی که به اوپادشامریتا معروف است و توسط شریلا روپا گوسوامی ارائه شده است، پیروی کند. شریلا روپا گوسوامی کتب متعدد دیگری همچون بهاکتی–راسامریتا– سیندهو، ویداگدها– مادهاوا و لالیتا– مادهاوا[7] را ارائه نموده است، اما

---

[1] *Upadeśāmṛta (The Nectar of Instruction)*

[2] *Śikṣāṣṭaka*

[3] *sattva-guṇa*

[4] *gosvāmī*

[5] *Go*

[6] *svāmī*

[7] *Bhakti-rasāmṛta-sindhu, Vidagdha-mādhava and Lalita-mādhava*

اوپادشامریتا حاوی آموزش‌های مقدماتی برای عابدان مبتدی است. انسان باید با جدیت از این دستورات پیروی کند، آنگاه کسب موفقیت در زندگی آسان‌تر خواهد بود. هاره کریشنا.

ا.چ. بهاکتی ودانتا سوامی
بیستم سپتامبر ۱۹۷۵
ویشواروپا ماهوتساوا
ماندیرای کریشنا بالاراما
رامانا رِتی
ورینداون، هند

متن یک

vāco vegaṁ manasaḥ krodha-vegaṁ
jihvā-vegam udaropastha-vegam
etān vegān yo viṣaheta dhīraḥ
sarvām apīmāṁ pṛthivīṁ sa śiṣyāt

vācaḥ– به سخنرانی؛ *vegam*– تمایل؛ *manasaḥ*– مربوط به ذهن؛ *krodha*– مربوط به خشم؛ *vegam*– تمایل؛ *jihvā*– مربوط به زبان؛ *vegam*– تمایل؛ *udara-upastha*– مربوط به شکم و آلت تناسلی؛ *vegam*– تمایل؛ *etān*– اینها؛ *vegam*– تمایلات؛ *yaḥ* – هر فردی که؛ *viṣaheta*– بتواند تحمل کند؛ *dhīraḥ*– هوشیار؛ *sarvām*– تمام ؛ *api*– قطعاً؛ *imam*– این؛ *pṛthivīm*– جهان؛ *saḥ*– آن شخص؛ *śiṣyāt*– می‌تواند شاگرد بپذیرد.

ترجمه

شخص هشیاری که قادر باشد میل به سخنگویی، خواهش‌های ذهن، اعمال ناشی از خشم، و امیال زبان، شکم و آلت تناسلی خود را تحمل نماید، شایسته پذیرش شاگرد در سراسر جهان است.

شرح

در شریماد بهاگاواتام (۹/۱/۶–۱۰) پاریکشیت ماهاراج، سؤالاتی هوشمندانه از شوکادوا گوسوامی پرسید. یکی از پرسش‌ها چنین بود: "چرا مردمی که قادر به مهار حواس خود نیستند، کفاره می پردازند؟" به عنوان مثال، احتمالاً یک دزد به خوبی می‌داند که ممکن است وی را به دلیل سرقت بازداشت کنند، و حتی ممکن است شخصاً شاهد گرفتار شدن سارقی توسط پلیس نیز بوده باشد، با این حال به دزدی

ادامه می‌دهد. تجربه از طریق دیدن و شنیدن کسب می‌شود. شخصی که از بهره هوشی کمتری برخوردار است، از طریق مشاهده تجربه می‌اندوزد، و شخص با ذکاوت از طریق شنیدن. هنگامی که فرد هوشمند با شنیدن مفاد کتب قانون و شاسترا (متون مقدس) به نادرستی عمل دزدی و تنبیه قانونی پس از دستگیری واقف می‌گردد، از انجام سرقت اجتناب خواهد ورزید. شخصی که از هوش کمتری برخوردار است، باید به جرم ارتکاب دزدی، دستگیر و تنبیه شود تا بیاموزد که دیگر دست به سرقت نزند. اما یک ابله، یک نادان، به رغم شنیدن، دیدن و حتی مشمول تنبیه قرارگرفتن، امکان دارد همچنان به سرقت ادامه دهد. چنین شخصی حتی اگر کفاره نیز بپردازد و توسط نیروهای دولتی تنبیه گردد، مجدداً به محض خروج از زندان دزدی را ادامه خواهد داد. در صورتی که مجازات زندان کفاره محسوب شود، حاصل چنین کفّاره‌ای چیست؟ بنابراین پاریکشیت ماهاراج چنین پرسش نمود:

dṛṣṭa-śrutābhyāṁ yat pāpaṁ
jānann apy ātmano 'hitam
karoti bhūyo vivaśaḥ
prāyaścittam atho katham

kvacin nivartate 'bhadrāt
kvacic carati tat punaḥ
prāyaścittam atho 'pārthaṁ
manye kuñjara-śaucavat

او پرداخت کفاره را به استحمام فیل تشبیه نمود. ممکن است فیل خود را در رودخانه به خوبی شستشو نماید، اما به محض ورود به ساحل، تمام بدنش را به خاک آغشته می‌کند؛ بنابراین فایده این شستشو چیست؟ تعداد زیادی از رهروان روحانی نیز به رغم ذکر ماهامانترای هاره‌کریشنا، مرتکب اعمال ممنوع کثیری می‌گردند و تصور می‌نمایند انجام ذکر، اهانت‌های آنان را بلاثر خواهد کرد. به این اهانت، از میان ده اهانتی‌که انسان به هنگام ذکر نام مقدس خداوند مرتکب می‌شود، "نامنو بالاد یاسیاهی پاپا- بودهی"[1] گفته می‌شود؛ که به معنی ارتکاب به اعمال گناه‌آلود با تکیه

[1] *nāmno balād yasya hi pāpa-buddhiḥ*

به قدرت تطهیر ذکر ماها مانترای هاره کریشناست. همچنین بعضی از مسیحیان با مراجعه به کلیسا و اعتراف به گناهان خود، بر این باورند که انجام این امر در حضور کشیش و پرداخت نوعی کفاره، آنان را از واکنش گناهان مرتکب‌شده در طول هفته رها می‌سازد. آنها با سپری شدن شنبه و فرا رسیدن روز یکشنبه، مجدداً اعمال توأم با گناه خود را آغاز می‌کنند؛ و انتظار دارند در روز شنبه بعد مورد عفو قرار گیرند. ماهاراج پاریکشیت به عنوان هوشمندترین پادشاه زمان خود، این نوع پراياشچيتا[1] یا کفاره را محکوم می‌کند. شوکادوا گوسوامی نیز که به همان میزان از هوشمندی برخوردار بود و شایستگی آن را داشت که پیر روحانی ماهاراج پاریکشیت باشد، در پاسخ به پادشاه اظهارات او را در مورد پرداخت کفاره تصدیق نمود. با عمل خیر نمی‌توان اثر گناه را از میان برد. بنابراین پراياشچيتا یا کفاره‌ی واقعی، بیدار کردن کریشناآگاهی به عنوان یک امر خفته در درون ماست.

کفاره واقعی دستیابی به دانش حقیقی است؛ و برای این امر روند مشخصی وجود دارد. همان‌گونه که با رعایت اصول بهداشتی می‌توان از بروز بعضی بیماری‌ها پیشگیری نمود، به منظور احیای دانش اصیل نیز انسان باید بر اساس قواعد مشخصی پرورش یابد. چنین زندگی قانونمندی را تاپاسیا[2] می‌نامند. انسان قادر خواهد بود با تمرین پرهیزگاری و تجرد (برهماچاریا)[3]، تسلط بر ذهن، مهار نمودن حواس، دادن صدقات و خیرات، راستگویی و صداقت، پاکیزگی و تمرین آساناهای یوگا، بتدریج به دانش حقیقی یا کریشناآگاهی نایل آید. اما چنانچه او آن‌قدر خوشبخت باشد که در معاشرت با عابد پاکی قرار گیرد، آن‌گاه خواهد توانست تنها با رعایت اصول تنظیم‌کننده‌ی‌کریشناآگاهی – یعنی اجتناب از رابطه جنسی نامشروع، گوشت نخوردن، عدم استفاده از مواد مخدر و قمار نکردن – و انجام خدمت به خداوند متعال تحت نظر پیر روحانی موثق، از تمام تمرین‌های روند یوگای ماورایی برای مهار ذهن، پیشی گیرد. چنین روش ساده‌ای به وسیله شریلا روپا گوسوامی، توصیه شده است.

---

[1] *prāyaścitta*
[2] *tapasya*
[3] *brahmacarya*

در ابتـدا شـخص بایـد کـلام خـویش را مهـار کنـد. هـر یـک از مـا دارای قـدرت تکلـم می‌باشیم و با به دست آوردن اولـین فرصـت، سـخنرانی را آغـاز مـی‌کنـیم. چنانچـه سـخن مـا در مـورد کریشـناآگاهی نباشـد، نـاگزیر پیرامـون مطالـب بیهـوده خواهـد بـود. سـخنرانی قورباغـه در مزرعـه، غـور غـور کـردن اسـت و مشـابهاً هـر کـس کـه دارای زبـان اسـت، خواهان سخنگویی نیـز مـی‌باشـد، حتـی اگـر گفتـار او فاقـد معنـی باشـد. صـدای وزغ فقـط دعوتی از مار محسوب مـی‌شـود: "خـواهش مـی‌کـنم بیـا ایـن‌جـا و مـرا ببلـع." گرچـه غـور غـور کـردن قورباغـه فـرا خوانـدن مـرگ اسـت، ولـی بـا ایـن وصـف او بـه ایـن کـار ادامـه می‌دهد. اظهارات افراد مادی‌گـرا و فلاسـفه بـی‌هویـت‌گـرای مایـاوادی را مـی‌تـوان بـه غـور غور کردن قورباغه تشبیه نمود. آنهـا همـواره بـه یـاوه‌گـویی مشـغولند و بـدین‌سـان مـرگ را فـرا مـی‌خواننـد تـا آنهـا را در بـر گیـرد. تسـلط بـر سـخنگویی، بـرخلاف تصـور فلاسـفه مایـاوادی، بـه منزلـه اختیـار کـردن سـکوت (رونـد ظـاهری مونـا[1]) نیسـت. ممکـن اسـت سکوت برای مـدت زمـانی مفیـد بـه نظـر آیـد، امـا در نهایـت بـه شکسـت خواهـد انجامیـد. منظور از کلام مهارشده مـورد نظـر شـریلا روپـا گوسـوامی، رونـد مثبـت کریشـنا-کاتهـا[2] یـا بـه کـارگیری رونـد سـخنگویی بـرای بیـان شـکوه و جـلال خداونـد متعـال، شـری کریشـنا، است. بدین‌سان زبان قـادر اسـت نـام، فـرم، صـفات و لـی‌لاهـای خداونـد را پرشـکوه سـازد. گوینـده کریشـنا-کاتهـا همـواره در ورای چنگـال مـرگ قـرار دارد. ایـن اسـت اهمیـت مهـار کردن خواسته سخنگویی.

ناآرامی یا بـی‌قـراری ذهـن (مـانو- وِگـا[3]) هنگـامی قابـل مهـار اسـت کـه فـرد بتوانـد ذهـن خـــود را بـــر قـــدوم نیلـــوفرین کریشـــنا متمرکـــز ســـازد. در چیتانیـــا- چاریتامریتـــا (مادهیای۳۱/۲۲)[4] بیان شده است:

kṛṣṇa-sūrya-sama; māyā haya andhakāra
yāhāṅ kṛṣṇa, tāhāṅ nāhi māyāra adhikāra

---

[1] *mauna*
[2] *kṛṣṇa-kathā*
[3] *mano-vega*
[4] *Caitanya-caritāmṛta (Madhya 22.31)*

کریشنا دقیقاً همانند خورشید است و مایا همانند تاریکی؛ با حضور خورشید تاریکی از بین می‌رود. مشابهاً، با حضور کریشنا در ذهن، احتمال پریشانی ذهن تحت تأثیر مایا از بین می‌رود. نفی تمامی افکار مادی بر اساس روند یوگا، نمی‌تواند مفید باشد. تلاش برای ایجاد خلاء در ذهن، عملی تصنعی است، زیرا خلاء پایدار نخواهد ماند؛ اما چنانچه انسان همواره فکر خود را به کریشنا معطوف کند و این‌که چگونه به بهترین وجه به او خدمت نماید، آن‌گاه ذهن آدمی به طور طبیعی مهار خواهد شد.

خشم را نیز می‌توان به همین شیوه مهار کرد. اصولاً ما قادر نیستیم خشم خود را متوقف سازیم، اما اگر بتوانیم آن را تنها در مورد کسانی که نسبت به خداوند و یا عابدان او اهانت می‌کنند به کار بگیریم، آن زمان است که خشم خود را در روند کریشناآگاهی مهار نموده‌ایم. خداوند چیتانیا ماهاپرابهو از اعمال دو برادر فرومایه، جاگای و مادهای،که به نیتیانانداِ پرابهو بی‌احترامی روا داشتند و او را مورد ضرب قرار دادند، عصبانی گردید. خداوند چیتانیا در شیکشاشتاکای[1] خود چنین نگاشت: "ترینادِ آپی سونیچِنا تارور آپی ساهیشنونا"[2]: انسان باید متواضع‌تر از خاشاکی بر سر راه وصبورتر از درختان باشد. ممکن است این پرسش مطرح گردد که چرا خداوند خشم خود را ابراز نمود. نکته این است که آدمی باید آمادگی پذیرش هر گونه توهین به شخص خود را داشته باشد، اما یک عابد واقعی هنگامی که کریشنا یا عابد پاک او مورد اهانت قرار می‌گیرد، عصبانی می‌شود و در برابر متخلفّان همچون آتش عمل می‌کند. کرودها[3] یا خشم را نمی‌توان متوقف نمود، اما می‌توان آن را به طرز صحیح به کار برد. هانومان که به عنوان بزرگترین عابد خداوند راماچاندرا پرستیده می‌شود، در اثر خشم لانکا را به آتش کشید و از خشم خویش به طرز صحیحی استفاده نمود. نمونه‌ی دیگر، آرجوناست. او تمایلی به جنگیدن نداشت؛ اما کریشنا خشم او را با جمله "باید بجنگی" بر انگیخت. جنگیدن بدون خشم ممکن نیست؛ اما هنگامی که خشم درخدمت خداوند قرار گیرد، مهار می‌شود.

---

[1] *Śikṣāṣṭaka*
[2] *tṛṇād api sunīcena taror api sahiṣṇunā*
[3] *Krodha*

و اما در مورد تمنای زبان، همگی ما این تجربه را داریم که زبان خواهان تناول غذاهای خوشمزه است. به طور کلی نباید به زبان اجازه بدهیم هر آنچه را که دلخواهش است، بخورد؛ بلکه باید با فراهم آوردن پراسادا[1] آن را مهار کنیم. نگرش عابد، چنین است که فقط هنگامی غذا می‌خورد که کریشنا به او پراسادا عطا کند. این راه مهار خواسته زبان است. پراسادا را باید در ساعت‌های معین تناول کرد؛ و نباید به منظور ارضا هوس‌های زبان و شکم در رستوران و یا تریا غذا صرف نمود. در صورتی که این اصل را دقیقاً رعایت کنیم و تنها پراسادا بخوریم و نه چیز دیگر، آنگاه امیال شکم و زبان قابل مهار خواهد بود.

به همین ترتیب، اگر خواسته‌های آلت تناسلی و امیال جنسی به طور زاید به کار گرفته نشود، می‌توان آنها را مهار نمود. از آلت تناسلی فقط باید برای به وجود آوردن فرزندان کریشنا آگاه بهره برد. جنبش کریشناآگاهی افراد را برای به وجود آوردن فرزندان کریشنا آگاه، نه برای ارضای آلت تناسلی، به ازدواج تشویق می‌کند. به محض آن که کودکان کمی بزرگ شوند، به مدرسه (گوروکولا[2]) فرستاده می‌شوند که در آنجا تربیت شوند و در زمره عابدانی که کاملاً کریشنا آگاه هستند، قرار گیرند. به تعداد زیادی از چنین کودکان کریشناآگاهی نیاز است و آن کس که قادر باشد فرزندان کریشنا آگاه به وجود آورد، مجاز است تا از آلت تناسلی خود بهره گیرد.

پس از آن که شخص، در روش‌های مهارکننده در روند کریشناآگاهی کاملاً متبحر شد، شایسته آن است که پیر روحانی مؤثق محسوب گردد.

شریلا بهاکتی سیدهانتا ساراسواتی تهاکورا، در شرح آنووریتی[3] خود بر اوپادشامریتا می‌نویسد: هویت مادی ما سه نوع خواسته ایجاد می‌کند: میل به سخنگویی، خواسته‌های ذهن و خواسته‌های بدن. هنگامی که موجود زنده قربانی این سه نوع خواسته شود، زندگیش نکبت‌بار می‌گردد. کسی که در برابر این امیال یا خواسته‌ها مقاومت کند، تاپاسوی[4] نامیده می‌شود؛ یعنی شخصی که پرهیزگاری را پیشه کرده

---

[1] *prasāda*
[2] *Gurukula*
[3] *Anuvṛtti*
[4] *tapasvī*

است. با چنین تاپاسیایی شخص می‌تواند بر قربانی شدن توسط انرژی مادی – انرژی بیرونی شخصیت متعال خداوند – فایق آید.

زمانی که به میل سخنگویی اشاره می‌کنیم، مراد صحبت‌های بیهوده است؛ از قبیل گفتار فلاسفه بی‌هویت‌گرای مایاوادی یا اشخاصی که به کار برای ثمر (کارما–کاندا[1]) مشغولند و یا افراد دنیوی که تنها خواهان لذت از زندگی بدون هیچ محدودیتی می‌باشند. بیانات و نوشته‌هایی از این دست، چیزی جز نمایش‌های عملی از خواسته سخن گفتن نیستند. افراد بسیاری هستند که مبادرت به ایراد سخنان نامعقول و نوشتن کتب متعدد غیرمفید می‌نمایند که تمامی این اعمال نتیجه میلِ به سخنگویی است. برای مقابله با چنین گرایشی باید کلام خود را به کریشنا معطوف کنیم. در شریماد بهاگاواتام (۱۰/۵/۱–۱۱) چنین شرح داده شده است:

na yad vacaś citra-padaṁ harer yaśo
jagat-pavitraṁ pragṛṇīta karhicit
tad vāyasaṁ tīrtham uśanti mānasā
na yatra haṁsā niramanty uśik-kṣayāḥ

"به عقیده قدیسان واژه‌هایی که به توصیف شکوه خداوند – که خود به تنهایی قادر به تطهیر تمامی جهان می‌باشد – نپردازد، همانند زیارتگاه کلاغ‌ها است. از آن‌جا که کمال‌یافتگان ساکن مکان‌های متعال هستند، از این زیارتگاه لذتی نمی‌برند."

tad-vāg-visargo janatāgha-viplavo
yasmin prati-ślokam abaddhavaty api
nāmāny anantasya yaśo 'ṅkitāni yat
śṛṇvanti gāyanti gṛṇanti sādhavaḥ

"از سوی دیگر، متونی که سرشار از اوصاف شکوه متعالِ نام، شهرت، فرم‌ها، لی‌لاها و سایر وجوه خداوند متعالِ نامتناهی است، آثاری هستند متمایز و مملو از واژه‌های متعال که هدف آن ایجاد انقلابی در زندگانی بی قید و بند تمدن انحراف‌یافته این دنیاست. چنین متون متعالی، حتی اگر دچار نقصی در تألیف باشند، به وسیله افرادی کاملاً صادق، شنیده، سروده و مورد قبول واقع می‌شوند."

---

[1] *karma-kāṇḍa*

نتیجه آن که تنها به هنگام صحبت در مورد خدمت عابدانه به شخصیت اعلای خداوند است که قادر خواهیم بود از صحبت بیهوده اجتناب کنیم. ما باید همواره بکوشیم تا از قدرت تکلم خود تنها به منظور درک کریشناآگاهی بهره‌مند شویم.

ناآرامی‌های ذهن متزلزل به دو دسته تقسیم می‌شود: دسته اول آوی‌رُدها–پریتی[1] و دسته دوم وی‌رُدها–یوکتا–کرودها[2]؛ که اولی به معنی دلبستگی نامحدود و دومی به معنی خشم ناشی از به بن‌بست رسیدن است. پیروی از فلسفه مایاوادی‌ها، اعتقاد به نتایج کارِ کارماوادی‌ها و اعتقاد به نقشه‌های طراحی‌شده بر اساس آرزوهای دنیوی را آوی‌رُدها–پریتی می‌نامند. معمولاً گیانی‌ها، کارمی‌ها و برنامه‌ریزان دنیوی، توجه ارواح مقید را جلب می‌کنند، اما هنگامی که مادیگرایان قادر به اجرای نقشه‌های خود نباشند و آن زمان که روش‌هایشان به بن‌بست برسد، خشمگین می‌شوند. سرخوردگی ناشی از آرزوهای مادی باعث خشم می‌شود.

به همین ترتیب، خواسته‌های بدن را می‌توان به سه دسته تقسیم کرد: خواسته‌های زبان، شکم و آلت تناسلی. ملاحظه می‌شود که این سه عضو در بدن بر یک خط مستقیم قرار دارند و خواسته‌های جسمی با زبان شروع می‌شود. با مهار خواسته‌های زبان از طریق محدود کردن آن به کمک خوردن پراسادا، امیال شکم و آلت تناسلی نیز به طور خود به خود مهار می‌شوند. شریلا بهاکتی وینودا تهاکورا در این‌مورد می‌فرماید:

śarīra avidyā jāla, jaḍendriya tāhe kāla,
jīve phele viṣaya-sāgare
tā'ra madhye jihvā ati, lobhamāyā sudurmati,
tā'ke jetā kaṭhina saṁsāre
kṛṣṇa baḍa dayāmaya, karibāre jihvā jaya,
sva-prasāda-anna dila bhāi
sei annāmṛta khāo, rādhā-kṛṣṇa-guṇa gāo,
preme ḍāka caitanya-nitāi

[1] *avirodha-prīti*
[2] *virodha-yukta-krodha*

"خداوندا! این بدنِ مادی توده‌ای از جهل، و حواس همانند شبکه‌ای از مسیرهای منتهی به مرگ است. ما به گونه‌ای به درون این اقیانوسِ لذاتِ حواسِ مادی فرو افتاده‌ایم. در میان حواس، زبان حریص‌ترین و مهارنشدنی‌ترین می‌باشد و فایق آمدن بر آن در این جهان بسیار مشکل است. اما ای کریشنای عزیز، تو بسیار مهربانی زیرا با اعطای این پراسادای مطبوع مدد می‌نمایی که بر زبان فایق آییم. بنابراین، این پراسادا را با رضایت کامل می‌پذیریم و شکوه شما شری شری رادها و کریشنا را تجلیل می‌کنیم و عاشقانه از خداوند چیتانیا و پرابهو نیتیانندا طلب یاری می‌نماییم."

شش نوع راسا[1] (مزه) وجود دارد؛ و اگر انسان توسط هر یک از آنها تحریک شود، اسیر امیال زبان خواهد شد. بعضی افراد به خوردن گوشت، ماهی، خرچنگ، تخم‌مرغ و سایر مواد حاصل از منی و خون که به شکل مردار صرف می‌شوند، علاقمند هستند. بعضی دیگر به خوردن سبزیجات، اسفناج یا فرآورده‌های لبنی علاقمندند؛ که تمام اینها صرفاً برای ارضای امیال زبان انجام می‌پذیرد. این چنین خوردن به منظور ارضای حواس‌که با مصرف مقادیر زیادی ادویه مثل زردچوبه و فلفل نیز همراه است، باید توسط افراد کریشنا آگاه کنار گذاشته شود. استفاده از پَن، هاری‌تاکی، بتل‌نات (از انواع مواد اعتیاد آور)، انواع ادویه‌های مورد استفاده در تهیه پَن، تنباکو، ال.اس.دی.، ماری‌جوانا، تریاک، مشروبات الکلی، قهوه و چای نیز افراط در ارضای خواسته‌های نامشروع است. اگر قادر باشیم تنها باقیمانده غذای تقدیم‌شده به کریشنا را پذیرا گردیم، ممکن است از قربانی شدن در چنگال مایا رها شویم. همان‌گونه که خداوند شری کریشنا شخصاً توصیه می‌نماید سبزیجات، غلات، میوه، لبنیات و آب، غذاهای مناسب برای تقدیم به او می‌باشد. با این وصف، اگر انسان پراسادا را فقط به دلیل خوشمزگی قبول کند و زیاده از حد بخورد، باز هم قربانی تلاش برای ارضای خواسته‌های زبان شده است. شری چیتانیا ماهاپرابهو به ما آموخت که حتی به هنگام تناول پراسادا، از خوردن غذاهای بسیار لذیذ اجتناب کنیم. اگر تقدیم غذاهای خوشمزه به دیبتی[2] را با این نیت انجام دهیم که خود نیز چنین غذاهای مطلوبی را

[1] *rasa*
[2] *the Deity*

بخـوریم، درگیـر تـلاش بـرای ارضـای خواسـته‌هـای زبـان هسـتیم. اگـر دعـوت فـرد ثروتمندی را به سبب خـوردن غـذاهـای خوشـمزه او قبـول کنـیم، بـاز هـم در تـلاش بـرای ارضـای خواسـته‌هـای زبـان خـواهیم بـود. در چیتانیـا–چاریتامریتـا (آنتیـای ۲۲۷/۶) گفتـه شده است:

jihvāra lālase yei iti-uti dhāya
śiśnodara-parāyaṇa kṛṣṇa nāhi pāya

"کسـی کـه بـرای ارضـای ذائقـه، بـه هـر سـو مـی‌دود و همـواره بـه امیـال شـکم و آلـت تناسلی وابسته باشد، قادر نخواهد بود که به درگاه کریشنا نایل آید."

همـان گونـه کـه ذکـر گردیـد، زبـان، شـکم و آلـت تناسـلی بـر یـک خـط مسـتقیم واقـع شـده‌انـد؛ و هـر سـه در یـک رده‌بنـدی قـرار دارنـد. خداونـد چیتانیـا فرمـوده اسـت "بهالانـا کهایبه آرا بهالانـا پاریبـه"[1]، از پوشـیدن لبـاس‌هـای فـاخر و خـوردن غـذاهای لذیـذ اجتنـاب کنید. (چیتانیا–چاریتامریتا. آنتیای ۲۳۶/۶).

افرادی که از بیماری‌هـای دسـتگاه گوارشـی در رنجنـد، کسـانی هسـتند کـه قـادر نبـوده‌انـد امیال شکم را مهار کننـد، زیـرا هنگـامی کـه خواهـان صـرف غـذا بـیش ازحـدِ نیـاز هسـتیم، خود به خود باعث ایجـاد نـاراحتی‌هـای زیـادی در زنـدگی مـی‌شـویم. امـا بـا روزه در ایـامی مانند اکاداشی و جانماشتامی[2] قادر خواهیم شد تا خواسته‌های شکم را مهار کنیم.

در مـورد امیـال آلـت تناسـلی، دو نـوع رابطـه جنسـی وجـود دارد: درسـت و نادرسـت؛ یـا مشروع و غیرمشروع. هنگامی که فرد کـاملاً بـه حـد بلـوغ رسـید، مـی‌توانـد بـر طبـق قواعـد و قـوانین شاسـتراها ازدواج و از آلـت تناسـلی خـود بـرای تولـد بچـه‌هـای مناسـب اسـتفاده کنـد. ایـن عمـل شـرعی و طبـق مـوازین دینـی مـی‌باشـد. در غیـر ایـن صـورت او ممکـن اسـت بـدون هـیچ محـدودیتی، بـرای ارضـای خواسـته‌هـای جنسـی راه‌هـای مصـنوعی متعـددی را برگزینـد. همـان‌گونـه کـه در شاسـتراها توصـیف شـده اسـت، هنگـامی کـه شخص به امور جنسی –اعـم از فکـر کـردن بـه مسـایل جنسـی، برنامـه‌ریـزی‌هـای مربـوط به آن، گفتگو پیرامون آن و خود عمـل جنسـی –مـی‌پـردازد و یـا بـه ارضـای آلـت تناسـلی از طرق مصنوعی اقـدام مـی‌کنـد، در چنگـال مایـا گرفتـار شـده اسـت. ایـن دسـتورات تنهـا

[1] *bhāla nā khāibe āra bhāla nā paribe*
[2] *Ekādaśī and Janmāṣṭamī*

مربوط به افراد متأهل نیست، بلکه در مورد تیاگی‌ها[1] یا آنهایی که در مرحله انقطاعِ از زندگی قرار دارند نیزصادق است. شری جاگادانادا پاندیتا در فصل هفتم کتاب خود (پرما وی‌وارتا)می‌گوید:

vairāgī bhāi grāmya-kathā nā śunibe kāne
grāmya-vārtā nā kahibe yabe milibe āne

svapane o nā kara bhāi strī-sambhāṣaṇa
gṛhe strī chāḍiyā bhāi āsiyācha vana

yadi cāha praṇaya rākhite gaurāṅgera sane
choṭa haridāsera kathā thāke yena mane

bhāla nā khāibe āra bhāla nā paribe
hṛdayete rādhā-kṛṣṇa sarvadā sevibe

"برادر عزیزم، تو در مرحله انقطاع از زندگی قرار داری و نباید به صحبت‌های عادی دنیوی گوش فرا دهی و نباید به هنگام دیدار با دیگران در مورد مسایل دنیوی صحبت کنی. حتی در رؤیاهای خود نیز به زنان میاندیش. مرحله انقطاع از زندگی را با این تعهد اختیار نموده‌ای که از معاشرت با زنان بپرهیزی. اگر خواستار معاشرت با چیتانیا ماهاپرابهو هستی، همواره ماجرای چهوتا هاری‌داسا و چگونگی طرد او از طرف خداوند را به خاطر داشته باش. غذاهای مفصل نخور و لباس فاخر به تن مکن، همواره متواضع باش و در اعماق قلبت به خداوند شری شری رادها کریشنا خدمت کن."

در نتیجه شخصی که قادر است این شش مورد – یعنی کلام، ذهن، خشم، زبان، شکم، و آلت تناسلی – را مهار کند باید سوامی یا گوسوامی[2] نامیده شود. سوامی یعنی ارباب و گوسوامی یعنی ارباب حواس. آن زمان که فرد مرحله انقطاع از زندگی را اختیار می‌نماید، خود به خود لقب سوامی دریافت می‌کند. این بدان معنی نیست که او

[1] *tyāgīs*
[2] *svāmī or gosvāmī*

ارباب خانواده، گروه یا اجتماع خویش است، بلکه او باید ارباب حواس خود باشد. تا هنگامی که انسان ارباب حواس خود نشده است، نباید گوسوامی نامیده شود، بلکه باید او را گو- داسا[1] یا نوکر حواس خواند. با پیروی از راه شش گوسوامی ورینداون، تمامی سوامی‌ها و گوسوامی‌ها باید کاملاً در خدمت عاشقانه متعال خداوند مشغول باشند؛ و نقطه مقابل آنها گوداساها هستند که مشغله‌ای جز خدمت به حواس خود یا دنیای مادی را ندارند. پراهلادا ماهاراج، گو- داسا را به آدانتا-گو[2] تعبیر نموده است و به آنهایی اشاره دارد که حواسشان مهارشده نیست. یک آدانتا-گو نمی‌تواند خادم کریشنا شود. در شریماد بهاگاواتام (۳۰/۵/۷) پراهلادا ماهاراج چنین گفته است:

matir na kṛṣṇe parataḥ svato vā
mitho 'bhipadyeta gṛha-vratānām
adānta-gobhir viśatāṁ tamisraṁ
punaḥ punaś carvita-carvaṇānām

"برای آنان که مصمم هستند به موجودیت خود در این دنیای مادی به منظور ارضای حواس ادامه دهند، امکان کریشناآگاهی - نه با تلاش فردی، نه با آموزش‌های دیگران و نه با تبادل نظرهای گروهی - وجود ندارد. آنها با حواس لجام‌گسیخته خود به تاریک‌ترین وادی جهل کشیده می‌شوند و بدین‌سان دیوانه‌وار درگیر چیزی می‌گردند که جویدن جویده‌ها نام دارد."

[1] *go-dāsa*
[2] *adānta-go*

متن دو

atyāhāraḥ prayāsaś ca
prajalpo niyamāgrahaḥ
jana-saṅgaś ca laulyaṁ ca
ṣaḍbhir bhaktir vinaśyati

ati-āhāraḥ– بیش از حد خوردن یا بیش از حد جمع‌آوری کردن؛ *prayāsaḥ*– تلاش بیش از حد؛ *ca*– و؛ *prajalpaḥ*– صحبت بیهوده؛ *niyama*– قواعد و قوانین؛ *āgrahaḥ*– دلبستگی بیش از حد به (یا چشم‌پوشی بیش از حد به)؛ *jana-saṅgaḥ*– معاشرت با افراد مادیگرا؛ *ca*– و؛ *laulyam*– اشتیاق و حرص شدید؛ *ca*– و؛ *ṣaḍbhiḥ*– با این شش؛ *bhaktiḥ*– خدمت عابدانه؛ *vinaśyati*– از بین می‌رود.

ترجمه

با درگیرشدن بیش از حد فرد در شش عمل زیر، خدمت عابدانه وی تباه می‌شود: ۱) خوردن بیش از حد و یا گردآوری بیش از نیازِ اموال؛ ۲) تلاش بیش از حد برای به دست آوردن مواهب دنیوی که کسب آنها بسیار مشکل است؛ ۳) صحبت غیرضروری در مورد امور دنیوی؛ ۴) اجرای قواعد و قوانین روحانی به صرف تبعیت از آنها و نه به منظور پیشرفت روحانی و همچنین نپذیرفتن قواعد و قوانین متون مقدس و اقدام به اعمال خودسرانه و بلهوسانه؛ ۵) معاشرت با افرادی که در آگاهی دنیوی و فاقد تعلق خاطر به کریشنااَگاهی هستند؛ ۶) حرص و ولع برای دستاوردهای دنیوی.

شرح

منظـور از حیـات انسـانی، یـک زنـدگی سـاده و اندیشـه والاسـت. از آن‌جـایی کـه تمـامی موجودات مقّید تحـت نفـوذ انـرژی سـوم خداونـد قـرار دارنـد، لـذا ایـن جهـان مـادی چنـان طراحـی شـده اسـت کـه شـخص مجبـور بـه کـار کـردن باشـد. شخصـیت متعـال خداونـد دارای سه انرژی یـا تـوان اصـلی اسـت: اولـی آنتارانگـا- شـاکتی[1] یـا انـرژی درونـی، دومـی تاتاستها- شـاکتی[2] یـا انـرژی حاشـیه‌ای و سـومی بـاهی‌رانگـا- شـاکتی[3] یـا انـرژی بیرونـی نامیده می‌شود. موجـودات زنـده، انـرژی حاشـیه‌ای را تشـکیل مـی‌دهنـد و بـین انـرژی‌هـای درونـی و بیرونـی قـرار گرفتـه‌انـد. جیواتماهـا یـا موجـودات زنـده خُـرد بـه عنـوان خادمـان ابـدی شخصـیت اعـلای خداونـد، تـابع مـی‌باشـند و بایـد تحـت نفـوذ یکـی از انـرژی‌هـای درونی یا بیرونی قرار گیرنـد. هنگـامی کـه آنهـا تحـت نفـوذ انـرژی درونـی قـرار مـی‌گیرنـد، فعالیت ذاتـی و فطـری خـود، یعنـی اشـتغال دائـم بـه خـدمت عابدانـه و عاشـقانه خداونـد را به نمایش می‌گذارند. در بهاگاوادگیتا (۱۳/۹) چنین بیان شده است:

mahātmānas tu māṁ pārtha
daivīṁ prakṛtim āśritāḥ
bhajanty ananya-manaso
jñātvā bhūtādim avyayam

"ای پسر پریتها، کسـانی کـه در تـوهم نیسـتند، ارواح بـزرگ، تحـت حفاظـت طبیعـت الهـی هسـتند و کـاملاً بـه خـدمت عابدانـه مشـغولند، زیـرا مـرا بـه عنـوان شخصـیت اعـلای خداوند، منشأ و فناناپذیر می‌شناسند."

واژه ماهاتمـا[4] بـه کسـانی اشـاره دارد کـه دارای بیـنش وسـیع هسـتند و کوتـه‌فکـر نیسـتند. افراد کوته‌فکـر کـه همـواره بـه ارضـای حـواس خـود اشـتغال دارنـد، بعضـی از مواقـع دامنـه فعالیت خـود را گسـترش مـی‌دهنـد تـا از طریـق "ایسـم"هـای مختلـف ماننـد ملـی‌گرایـی،

[1] *antaraṅga-śakti*
[2] *taṭastha-śakti*
[3] *bahiraṅga-śakti*
[4] *mahātmā*

انسان‌دوستی و نوع‌دوستی، به سایران نیکی کنند. این‌گونه افراد ممکن است برای ارضای حواس دیگران، مانند اعضای خانواده و گروه یا جامعه (ملی یا بین‌المللی)، از ارضای حواس فردی خود چشم بپوشند، ولی در واقع تمامی این اعمال، اعم از فردی، گروهی و اجتماعی، ارضای حواس بسط‌یافته محسوب می‌شود. شاید انجام این گونه اعمال از دیدگاه مادی بسیار پسندیده به نظر آید، ولی فاقد هر گونه ارزش روحانی است. اساس چنین عملکردی، کامجویی شخصی و یا بسط‌یافته است. تنها هنگامی که انسان حواس خداوند متعال را راضی نماید، یک ماهاتما – فردی که بینش وسیع دارد – نامیده می‌شود.

در آیه فوق‌الذکر که از بهاگاوادگیتا نقل شده است، واژه‌های "دایویم پراکریتیم"[1] به تسلط انرژی درونی یا انرژی لذتِ شخصیت اعلای خداوند اشاره می‌کند. این انرژیِ لذت به صورت شریماتی رادهارانی و یا بسط او لاکشمی، الهه بخت، تجلی می‌یابد. هنگامی که ارواح فردی یا جیواها تحت نفوذ انرژی درونی قرار داشته باشند، عمل آنها تنها ارضای کریشنا یا ویشنو است؛ و این موقعیت یک ماهاتماست. کسی که ماهاتما نباشد، دوراتما[2] است، یعنی فردی که دارای ذهنی علیل است؛ و چنین افرادی تحت تسلط انرژی بیرونی خداوند، یعنی ماهامایا[3] قرار می‌گیرند.

در واقع تمامی موجودات زنده در این دنیای مادی، تحت تسلط ماهامایا می‌باشند. وظیفه ماهامایا، قرار دادن آنها در معرض سه نوع رنج است: آدهیدایویکا-کلِشا[4] (رنج اعمال‌شده از سوی فرشتگان مانند خشکسالی، زلزله و طوفان)، آدهیبهوتیکا-کلِشا[5] (رنج ناشی از سایر موجودات زنده مانند حشرات یا دشمنان) و آدهیاتمیکا-کلِشا[6] (رنج ناشی از ذهن و بدن شخص مانند بیماری‌های روانی و جسمی). دایوا- بهوتاتما-

---

[1] *daivīṁ prakṛtim*
[2] *durātmā*
[3] *mahāmāyā*
[4] *adhidaivika-kleśa*
[5] *adhibhautika-kleśa*
[6] *adhyātmika-kleśa*

هِتاوا[1] یا ارواح مقید که تحت نفوذ انرژی بیرونی می‌باشند در معرض این سه دسته رنج قرار می‌گیرند و دچار مشکلات گوناگونی می‌شوند.

مسئله عمده‌ای که ارواح مقید با آن مواجه می‌شوند، تکرار تولد، پیری، بیماری و مرگ است. در دنیای مادی انسان باید برای حفظ و صیانت بدن و روح به انجام کار بپردازد. اما چگونه شخص می‌تواند این عمل را مساعد با روند کریشناآگاهی انجام دهد؟ انسان‌ها برای حفظ بدن به غلات، البسه، پول و سایر لوازم ضروری نیازمندند، ولی نباید بیش از آنچه که برای احتیاجات ابتدایی لازم است، جمع‌آوری نمایند. چنانچه این اصلِ طبیعی رعایت گردد، مشکلی برای نگهداری از بدن به وجود نخواهد آمد.

براساس تدبیر طبیعت، موجودات زنده‌ای که در مراحل تکاملی خود در سطح پایین‌تری قرار دارند، بیش از احتیاج خود، نه می‌خورند و نه گردآوری می‌نمایند. درنتیجه معمولاً در قلمرو زندگی حیوانات مشکلات اقتصادی یا کمبود مواد ضروری وجود ندارد. اگر کیسه برنجی را در محلی عمومی قرار دهیم، پرندگان برای خوردن چند دانه می‌آیند و سپس می‌روند، اما انسان تمامی کیسه را با خود می‌برد. او تا آن‌جا که شکمش جا دارد می‌خورد و سپس سعی می‌کند تا باقی‌مانده آن را ذخیره نماید. براساس متون مقدس، جمع‌آوری بیش از نیاز (آتیاهارا[2]) که هم اکنون تمامی دنیا از آن در رنج است، منع شده است.

جمع‌آوری و خوردن بیش از نیاز همچنین باعث پرایاسا[3] یا تلاش بیهوده می‌شود. بر اساس ترتیبی که خداوند معمول داشته است، هر کس در هر نقطه‌ای از جهان که باشد، می‌تواند صرفاً با داشتن قطعه‌ای زمین و یک گاو شیرده، زندگی آرامی را سپری نماید. برای امرار معاش ضرورتی به نقل مکان از محلی به محل دیگر نیست، زیرا انسان می‌تواند در محل خود به تولید غلات بپردازد و از گاو نیز شیر بدوشد. این روش می‌تواند تمامی مسائل اقتصادی را حل کند. خوشبختانه، برای پرورش

---

[1] *Daiva-bhūtātma-hetavaḥ*
[2] *atyāhāra*
[3] *prayāsa*

کریشناآگاهی، یا درک خدا و درک رابطه انسان با خدا و هدف نهایی زندگی – یعنی عشق ورزیدن به خداوند – به انسان شعور برتر اعطا شده است. انسانِ به اصطلاح متمدن که برای درک خداوند اهمیتی قایل نیست، متأسفانه از شعور خود برای کسب بیش از حد مایحتاج خویش بهره می‌برد، و تنها به منظور ارضای زبان است که می‌خورد. طبق مشیت پروردگار، برای مردم سراسر گیتی امکانات کافی برای تولید شیر و غلات وجود دارد. اما افراد به اصطلاح هوشمند به جای استفاده از شعور برتر برای پرورش کریشناآگاهی، از شعور خود برای تولید چیزهای متعدد غیرضروری و ناخواسته استفاده می‌کنند. بدین‌سان کارخانه‌ها، کشتارگاه‌ها، فاحشه‌خانه‌ها و مشروب‌فروشی‌ها دایر می‌شوند. چنانچه به مردم توصیه گردد تا از گردآوری اموال بیش از حد نیاز و از خوردن بیش از اندازه اجتناب ورزند و یا برای کسب تسهیلات مصنوعی، بیهوده کار نکنند، گمان خواهند کرد که به آنها توصیه شده است تا به یک روش زندگی ابتدایی باز گردند. به طور کلی مردم به ساده زیستن و والا اندیشیدن علاقمند نمی‌باشند. این نگون‌بختی آنهاست.

زندگی انسانی برای درک وجود خداوند است، و برای چنین هدفی به انسان شعور برتری اعطا شده است، و آنهایی که معتقدند این شعور برای رسیدن به مرحله والاتری است، باید از آموزش‌های متون ودایی پیروی کنند. با پذیرش این آموزش‌ها از مراجع اعلی، شخص می‌تواند در دانش کامل قرار گیرد و به زندگی مفهوم حقیقی ببخشد.

در شریماد بهاگاواتام (۹/۲/۱) شری سوتا گوسوامی دارمای[1] حقیقی انسان را به این ترتیب تشریح کرده است:

dharmasya hy āpavargyasya
nārtho 'rthāyopakalpate
nārthasya dharmaikāntasya
kāmo lābhāya hi smṛtaḥ

"مقصود از تمام وظایف دینی (دارما)، قطعاً دستیابی به رهایی نهایی است و هرگز نباید برای دستاورد مادی انجام پذیرد. به علاوه، کسی که به خدمت تجویزشده

[1] *dharma*

نهایی (دارما) اشتغال دارد، هرگز نباید از دستاوردهای مادی برای بسط ارضای حواس استفاده کند.»

اولین گام تمدن بشری، وظایفی را شامل می‌شود که باید بر اساس موازین متون مقدس انجام گیرد. شعور برتر انسان باید برای درک دارمای اصلی تربیت شود. درجامعه بشری مفاهیم گوناگون دینی تحت نام‌های هندو، مسیحی، کلیمی، مسلمان، بودایی و غیره وجود دارد، زیرا بدون دین، جامعه انسانی تفوقی بر جامعه حیوانی ندارد.

همان‌گونه که در بالا ذکر گردید (دارماسیا هی آپاوارگیاسیا نارتهو رتهایوپاکالپاته)[1]، منظور از دین نایل شدن به رهایی است، نه به دست آوردن نان. جوامع بشری در بعضی از مواقع، روشی به اصطلاح مذهبی را ابداع می‌نمایند که هدف آن پیشرفت مادی و به دور از هدف دارمای حقیقی است. دین عبارت است از درک قوانین خداوند، زیرا اجرای صحیح این قوانین نهایتاً انسان را به خروج از اسارت مادی رهنمون می‌شود. این هدف حقیقی دین است. متأسفانه مردم به دلیل آتیاهارا دین را برای کامیابی مادی، یا آرزوی مفرط برای چنین کامیابی پذیرا می‌گردند. اما دین حقیقی به مردم می‌آموزد تا در حین پرورش کریشناآگاهی، به استفاده از حداقل امکانات مقدماتی زندگی راضی باشند. گرچه ما نیازمند توسعه اقتصادی هستیم، دین حقیقی آن را تنها جهت تأمین نیازهای ضروری زندگی دنیوی مجاز می‌شمارد (جیواسیا تاتواجی گیاسا)[2]، زیرا هدف حقیقی زندگی کاوش در مورد حقیقت مطلق است. درصورتی‌که تلاش ما (پرایاسا) برای جستجوی حقیقت مطلق صرف نشود، به سوی ارضای احتیاجات کاذب روزافزون ما هدایت خواهد شد. یک رهرو در امور روحانی، باید از تلاش‌های دنیوی اجتناب ورزد.

مانع دیگر پراجالپا[3] یا صحبت زاید است. وقتی با دوستان خود گردهم می‌آییم، فوراً شروع به صحبت زاید می‌کنیم، درست مانند قورباغه‌هایی که غور غور می‌کنند.

---

[1] *dharmasya hy āpavargyasya nārtho 'rthāyopakalpate [SB 1.2.9]*
[2] *Jīvasya tattva jijñāsā*
[3] *prajalpa*

چنانچه لازم باشد سخن بگوییم، باید در مورد جنبش کریشناآگاهی صحبت نماییم. آنهایی که در خارج از جنبش کریشناآگاهی قرار دارند، علاقمند به خواندن تلی از روزنامه، مجله و رمان، حل کردن جدول کلمات متقاطع و انجام کارهای بی‌معنی دیگر می‌باشند. به این ترتیب مردم وقت و نیروی پرارزش خود را تلف می‌کنند. در کشورهای غربی، پیرمردان که از زندگی فعال خود بازنشسته می‌شوند، به بازی ورق، ماهی‌گیری، تماشای تلویزیون و بحث در مورد برنامه‌های پوچ سیاسی-اجتماعی می‌پردازند. تمامی اینها و سایر فعالیت‌های بیهوده دیگر در دسته پراجالپا قرار می‌گیرند. افراد هوشمندی که به کریشناآگاهی علاقمندند، هرگز نباید در این گونه فعالیت‌ها شرکت کنند.

جانا- سانگا[1] یعنی معاشرت با افرادی که به کریشناآگاهی علاقه ندارند. انسان باید از چنین معاشرتی جداً اجتناب نماید. بنابراین شریلا ناروتاما داسا تهاکورا به ما توصیه کرده است که تنها به معاشرت با عابدان کریشنا آگاه بپردازیم (بهاکتا- سانه واسا)[2]. انسان باید همواره در جمع عابدان خداوند، به خدمت خداوند مشغول باشد. معاشرت با همکاران برای پیشرفتِ در همان حرفه، بسیار مناسب است، بدین جهت افراد دنیوی انجمن‌ها و باشگاه‌های متعددی را برای تقویت تلاش‌های خود تشکیل می‌دهند. به عنوان مثال، در دنیای تجارت به مؤسساتی چون اتاق بازرگانی و بورس اوراق بهادار برمی‌خوریم. بدین‌سان، "انجمن بین‌المللی کریشناآگاهی"[3] را تأسیس نمودیم تا برای مردم فرصت معاشرت با کسانی که کریشنا را فراموش نکرده‌اند را فراهم آوریم. این معاشرت روحانی عرضه‌شده توسط جنبش ایسکانِ[4] ما، همه روزه در حال افزایش است. مردم کثیری از سراسر جهان به این انجمن می‌پیوندند تا کریشناآگاهی خفته خود را بیدار نمایند.

---

[1] *Jana-saṅga*
[2] *bhakta-sane vāsa*
[3] *International Society for Krishna Consciousness*
[4] *ISKCON*

شریلا بهاکتی سیدهانتا ساراسواتی تهاکورا در شرح آنووریتی خود می‌نویسد: تلاش بیش از حد برای کسب دانش از طرف متفکران پندارگرا یا فلاسفه محض در دسته آتیاهارا (گرد آوری بیش از نیاز) قرار می‌گیرد.

طبق شریماد بهاگاواتام، تلاش پندارگرایان فلسفی برای نوشتن کتب متعدد درباره فلسفه خشک عاری از کریشناآگاهی، کاملاً بی‌حاصل است. همچنین نگارش کتب متعدد در مورد توسعه اقتصادی توسط کارمی‌ها، در همین دسته آتیاهارا قرار می‌گیرد. به همین ترتیب، آنهایی که به کریشناآگاهی تمایلی ندارند و تنها به تملک هرچه بیشتر مادیات – چه به صورت دانش علمی یا دستاورد مالی – علاقمند هستند، همگی تحت سیطره آتیاهارا می‌باشند.

کارمی‌ها تقلّا می‌کنند تا هر چه بیشتر برای نسل‌های آینده پول جمع‌آوری نمایند؛ و این فقط بدان دلیل است که از موقعیت آتی خود بی‌خبرند. این افراد نادان‌که تنها به جمع‌آوری هرچه بیشتر ثروت برای فرزندان و نوادگان خود علاقمند هستند، حتی نمی‌دانند که موقعیتشان در زندگی بعدی چه خواهد بود. رُخدادهای متعددی نمایان‌گر این نکته است. زمانی، یک کارمی بزرگ ثروت هنگفتی برای فرزندان و نوادگان خود اندوخت؛ اما بعد بر طبق کارمای خود در خانه پینه‌دوزی در نزدیکی ساختمانی که در زندگی قبلی خویش برای فرزندانش بنا کرده بود، تولد یافت. دست بر قضا هنگامی‌که همین شخص به خانه قبلی خود رفت، فرزندان و نوادگان سابقش او را با کفش کتک زدند. مادامی که گیانی‌ها و کارمی‌ها به کریشناآگاهی علاقمند نشده‌اند، همواره با انجام اعمال بیهوده، به اتلاف زندگی خود ادامه می‌دهند.

قبول بعضی از قواعد و قوانین متون مقدس به منظور بهره‌گیری سریع از آنها، آن‌گونه که مورد تبلیغ سودجویان است، نیاما– آگراها[1] نامیده می‌شود؛ و همچنین غفلت از قواعد و قوانین شاستراها که برای پیشرفت روحانی مناسبند نیاما–اِگراها[2] خوانده می‌شود. واژه آگراها[3] به معنی "اشتیاق برای پذیرش" و اِگراها[4] یعنی "کوتاهی

[1] *niyama-āgraha*
[2] *niyama-agraha*
[3] *āgraha*
[4] *agraha*

در پـذیرش" مـی‌باشـد. بـا اضـافه کـردن هـر یـک از ایـن دو واژه بـه واژه نیامـا[1] (قواعـد و قـوانین) کلمـه نیاماگراهـا تشـکیل مـی‌شـود. بنـابراین نیاماگراهـا دارای دو معنـی اسـت کـه بـر حسـب ترکیـب ویـژه واژه‌هـا قابـل درک مـی‌باشـد. آنهـایی کـه بـه کریشـناآگاهی علاقمندنـد نبایـد قواعـد و قـوانین را بـه منظـور پیشـرفت اقتصـادی بپذیرنـد، بلکـه اشـتیاق برای پـذیرش قواعـد وقـوانین متـون مقـدس بایـد در جهـت پیشـرفت در خداشناسـی باشـد. آنها باید با جـدیت اصـول تنظـیم کننـده، یعنـی اجتنـاب از رابطـه جنسـی نامشـروع، گوشـت نخوردن، قمار نکردن و اجتناب از مواد مخدر را رعایت کنند.

بـه عـلاوه، انسـان بایـد از معاشـرت بـا مایـاوادی‌هـا کـه بـه وایشـناواها (عابـدان) اهانـت روا مـی‌دارنـد، اجتنـاب کنـد. بهـوکتی-کـامی‌هـا[2] یـا افـرادی کـه علاقمنـد بـه لذایـذ دنیـوی هستند، مـوکتی-کـامی‌هـا[3] کـه آرزوی رهـایی از طریـق غـرق شـدن در وجـود مطلـق فاقـد فـرم (بـرهمن) را دارنـد، و سـیدهی-کـامی‌هـا[4] یـا افـرادی کـه در آرزوی رسـیدن بـه کمـالِ یوگـای مـاورایی هسـتند، در دسـته آتیاهـاری‌هـا[5] قـرار مـی‌گیرنـد. معاشـرت بـا چنـین اشخاصی به هیچ وجه مطلوب نیست.

تمایـل بـه گسـترش ذهـن از طریـق کمـال در یوگـای مـاورایی، مسـتحیل شـدن در موجودیت برهمن، یا دستیابی بـه سـعادت مـادی بلهوسـانه، بـه طـور کلـی در دسـته حـرص و آز (لائولیـا)[6] قـرار دارد. تمـامی کوشـش‌هـا بـرای دسـتیابی بـه چنـین مزایـای مـادی یـا پیشرفت‌های به اصطلاح روحانی، موانعی بر سر راه کریشناآگاهی محسوب می‌شود.

به دلیل به کار نگـرفتن توصـیه‌هـای شـریلا روپـا گوسـوامی در مـورد آتیاهـارا، جنـگ‌هـای کنـونی بـین سـرمایه‌داران و کمونیسـت‌هـا بـه وجـود آمـده اسـت. سـرمایه‌داران امـروزی بـه جمع آوری ثروت بیش از حد لـزوم مـی‌پردازنـد و کمونیسـت‌هـا بـا حسـادت نسـبت بـه رفـاه آنان، می‌خواهند تمام امـلاک و دارایـی‌هـا را ملـی کننـد. بدبختانـه کمونیسـت‌هـا نمـی‌داننـد

---

[1] *niyama*
[2] *bhukti-kāmīs*
[3] *mukti-kāmīs*
[4] *siddhi-kāmīs*
[5] *atyāhārīs*
[6] *laulya*

چگونه باید مسئله ثروت و توزیع آن را حل کرد، بدین سبب زمانی که ثروت سرمایه‌داران به دست آنان می‌افتد، مسئله کماکان حل‌نشده باقی می‌ماند. برخلاف این دو فلسفه، ایدئولوژی کریشناآگاهی تمامی ثروت‌ها و دارایی‌ها را متعلق به کریشنا می‌داند. بنابراین تا هنگامی که این ثروت تحت سرپرستی کریشنا قرار نگیرد، راه‌حلی برای مسئله اقتصادی بشر نمی‌تواند به وجود آید. با قرار دادن ثروت در اختیار سرمایه‌داران یا کمونیست‌ها نمی‌توان مسئله‌ای را حل نمود. اگر یک اسکناس صد دلاری روی زمین افتاده باشد، ممکن است کسی آن را بردارد و در جیب خود بگذارد. چنین انسانی درستکار محسوب نمی‌شود. امکان دارد شخص دیگری پول را مشاهده کند و با این فکر که نباید به دارایی شخص دیگری دست بزند، بگذارد تا اسکناس در محل خود باقی بماند. گرچه این شخص پول را برای خود نمی‌رباید، اما به استفاده صحیح آن نیز آگاه نیست. شخص سوم با دیدن اسکناس صد دلاری آن را بر می‌دارد، صاحبش را پیدا می‌کند و آن را به او می‌دهد. این شخص پول را برای خود نمی‌رباید و در عین حال آن را در خیابان رها نمی‌کند و بدون توجه نیز از کنارش نمی‌گذرد. با برداشتن و برگردان پول به صاحبش این مرد صداقت و همچنین دانایی خود را ثابت می‌کند.

تنها انتقال ثروت از سرمایه‌داران به کمونیست‌ها نمی‌تواند مسئله سیاست امروزی را حل کند، زیرا تجربه نشان داده است که وقتی کمونیست پول را به دست می‌آورد، از آن برای ارضای حواس خود استفاده می‌کند. ثروت جهان در واقع به کریشنا تعلق دارد و تمامی موجودات زنده – انسان و حیوان – این حقِ طبیعی را دارند که از دارایی‌های خداوند برای بقای خود بهره‌مند شوند. هنگامی که شخصی – چه سرمایه‌دار و چه کمونیست – بیش از آنچه که برای بقایش نیاز دارد از آنها برداشت کند، دزد محسوب می‌شود؛ و در این صورت در معرض تنبیه قوانین طبیعت قرار می‌گیرد.

رفاه ناشی از ثروتِ جهان باید مورد بهره‌برداری تمامی موجودات زنده قرار گیرد، زیرا این برنامه مام طبیعت است. همه استحقاق این را دارند که با استفاده از ثروت خداوند، زندگی نمایند. هنگامی که مردم به طریق علمی هنرِ بهره‌مندشدن از دارایی‌های خداوند را بیاموزند، دیگر به حقوق سایرین تجاوز نخواهند کرد و آن‌گاه

یک جامعه آرمانی تحقق می‌پذیرد. اصل بنیادین برای چنین جامعه روحانی، در اولین مانترای شری ایشوپانیشاد بیان شده است:

īśāvāsyam idaṁ sarvaṁ
yat kiñca jagatyāṁ jagat
tena tyaktena bhuñjīthā
mā gṛdhaḥ kasya svid dhanam

"خداوند است اختیاردار و مالک هر جاندار و بی‌جانی که در این عالم یافت می‌شود. از این رو شخص باید تنها چیزهایی را پذیرا گردد که برایش ضروری است و همچون سهم وی کنار نهاده شده است. بر اوست که بر چیزهای دیگر دست نیازد چه به خوبی می‌داند که آنها در تملک کیست."

عابدان کریشنا آگاه به خوبی واقف می‌باشند که این جهان مادی توسط مشیّت کامل خداوند و به منظور این امر طراحی شده است که کلیه مایحتاج زندگی تمامی موجودات زنده را برآورده سازد، بدون آن که نیازی به تعرض به زندگی یا حقوق یکدیگر داشته باشند. این تدبیر کامل، سهمیه مناسب از ثروت را برای هر فرد برحسب نیازهای واقعی او در نظر می‌گیرد تا همه بتوانند مطابق با اصل ساده زیستن و والا اندیشیدن در آرامش زندگانی نمایند. متأسفانه مادی‌گرایان که نه به برنامه‌ریزی خداوند ایمان دارند و نه اشتیاقی به پیشرفت در حیطه روحانی، از شعور خدادادی خویش به غلط و تنها برای افزایش مایملک مادی خود استفاده می‌نمایند. آنها نظام‌های مختلفی مانند سرمایه‌داری و کمونیسم مادیگرا را برای پیشبرد موقعیت مادیشان ابداع می‌کنند، و به قوانین الهی و یا هدف والاتری علاقمند نمی‌باشند. آنان که همواره نگران تحقق بخشیدن به آرزوهای نامحدود خود برای ارضای حواس هستند از طریق توانمندی‌های خود در استثمار همنوعانشان، متمایز و سرشناس می‌شوند.

هنگامی که جامعه بشری این کاستی‌های بنیادین و ابتدایی را که تحت عناوین آتیاهارا و غیره، توسط شریلا روپا گوسوامی بیان شده است به کناری نهد، آن‌گاه تمامی خصومت‌های بین انسان و حیوان، سرمایه‌دار و کمونیست و غیره خاتمه خواهد یافت. به علاوه تمامی مسائل ناشی از ناسازگاری‌ها و عدم ثبات سیاسی و اقتصادی

نیز حل خواهد شد. این آگاهی پاک به وسیله آموزش و تمرین‌های روحانی مناسبی که توسط جنبش کریشناآگاهی عرضه می‌شود، بیدار خواهد شد.

جنبش کریشناآگاهی، اجتماعی روحانی را عرضه می‌دارد که قادر است موقعیت مسالمت‌آمیزی را در جهان ایجاد نماید. کلیه افراد باشعور باید آگاهی خود را پاک نمایند و با تمامی وجود در این جنبش کریشناآگاهی پناه گیرند و خود را از شش مانع خدمت عابدانه که در بالا ذکر شد، برهانند.

متن سه

utsāhān niścayād dhairyāt
tat-tat-karma-pravartanāt
saṅga-tyāgāt sato vṛtteḥ
ṣaḍbhir bhaktiḥ prasidhyati

utsāhāt– با اشتیاق؛ *niścayāt*– با اطمینان؛ *dhairyāt*– با صبر؛ *tat-tat-karma*– اعمال متعدد مطلوب برای خدمت عابدانه؛ *pravartanāt*– با انجام؛ *saṅga-tyāgāt*– با ترک معاشرت غیرعابدان؛ *sataḥ*– از آچاریاهای بزرگ پیشین؛ *vṛtteḥ*– با پیروی از مسیر طی‌شده؛ *ṣaḍbhiḥ*– با این شش؛ *bhaktiḥ*– خدمت عابدانه؛ *prasidhyati*– پیشرفت می‌کند یا به موفقیت می‌رسد.

ترجمه

شش اصل زیر برای انجام خدمت عابدانه ناب مساعد است:
۱) مشتاق بودن؛ ۲) تلاش توأم با اطمینان؛ ۳) صبور بودن؛ ۴) عمل طبق اصول تنظیم‌کننده (مثل شراوانام، کیرتانام، ویشنو سمارانام – شنیدن، ذکر کردن و به یاد آوردن کریشنا)؛ ۵) ترک معاشرت غیرعابدان و ۶) پیروی از راه آچاریاهای گذشته.
بدون شک اجرای این شش اصل موفقیت کامل در خدمت عابدانه ناب‌را تضمین می‌کند.

شرح

خدمت عابدانـه، نـوعی پنـدارگرایی احساسـی و یـا شـعف ناشـی از تخیـل نیسـت و جـوهر و ذات آن بـر فعالیـت عملـی اسـتوار اسـت. شـریلا روپـا گوسـوامی در بهـاکتی-راسـامریتا سیندهو (۱۱/۱/۱) خدمت عابدانه را چنین تشریح نموده است:

anyābhilāṣitā-śūnyaṁ
jñāna-karmādy-anāvṛtam
-ānukūlyena kṛṣṇānu
śīlanaṁ bhaktir uttamā

"اوتامـا بهـاکتی[1]، یـا خـدمت عابدانـه نـاب بـه شخصـیت متعـال خداونـد- شـری‌کریشـنا- عبارت اسـت از انجـام خـدمت عابدانـه بـه گونـه‌ای کـه موجـب رضـایت خداونـد شـود. ایـن خدمت عابدانه بایـد منـزه از هـر گونـه انگیـزه نـامربوط و عـاری از کارمـای منـتج بـه ثمـر و دانش بی‌هویت‌گرایانه و تمامی امیال خودخواهانه دیگر باشد."

بهاکتی[2] نوعی پرورش اسـت. بمحـض گفـتن "پـرورش" بایـد بـه نـوعی فعالیـت نیـز اشـاره کنیم. پرورش روحـانی، آن‌گونـه کـه بعضـی از یـوگی‌نمایـان[3] آمـوزش مـی‌دهنـد، بـه معنـی بیکـار نشسـتن و انجـام عمـل مراقبـه نیسـت. چنـین مراقبـه‌هـای بیهـوده‌ای ممکـن اسـت بـرای کسـانی کـه از خـدمت عابدانـه اطلاعـی ندارنـد، مطلـوب باشـد. و بـه همـین دلیـل در بعضی از مواقـع بـه عنـوان راهـی بـرای مهـار کـردن اعمـال دنیـوی کـه آشـفتگی خـاطر را سبب مـی‌شـوند، توصـیه مـی‌گـردد. مراقبـه یعنـی متوقـف کـردن کلیـه اعمـال بـی معنـی، حداقل برای مدتی. اما خـدمت عابدانـه نـه تنهـا بـه تمـامی اعمـال بـی‌معنـی دنیـوی پایـان می‌بخشد، بلکه انسـان را بـه اعمـال عابدانـه پـر معنـی وا مـی‌دارد. شـری پـراهلادا ماهـاراج چنین توصیه می‌کند (ش‌ب ۲۳/۵/۷):

śravaṇaṁ kīrtanaṁ viṣṇoḥ
smaraṇaṁ pāda-sevanam

---

[1] *Uttamā bhakti*
[2] *Bhakti*
[3] *pseudo-yogīs*

arcanaṁ vandanaṁ dāsyaṁ
sakhyam ātma-nivedanam

نُه روش خدمت عابدانه عبارتند از:

۱- شنیدن نام و شکوه شخصیت متعال خداوند.

۲- ذکر شکوه او.

۳- به یاد آوردن خداوند.

۴- خدمت به قدوم خداوند.

۵- پرستش دییتی.

۶- تقدیم کُرنش و سجده به خداوند.

۷- انجام امور به عنوان خادم خداوند.

۸- دوستی با خداوند.

۹- تسلیم کامل به خداوند.

شراوانام[1] یا شنیدن، اولین گام در راه کسب دانش متعال است. انسان نباید از افراد غیرمؤثق بشنود، بلکه همان‌طور که در بهاگاوادگیتا (۳۴/۴) توصیه شده است، انسان باید به نزد شخص شایسته‌ای برود:

tad viddhi praṇipātena
paripraśnena sevayā
upadekṣyanti te jñānaṁ
jñāninas tattva-darśinaḥ

" سعی کن حقیقت را فقط با رفتن نزد یک پیر روحانی بیاموزی. با تواضع و تسلیم از او پرسش‌کن و به او خدمت نما. ارواح خودشناخته قادرند دانش را بر تو آشکار سازند زیرا که آنها حقیقت را دیده‌اند."

به علاوه در موندواکا اوپانیشاد چنین توصیه شده است: "تاد ویگیانارتهام سا گوروم اِوابهیگاچت"[2] برای درک دانش متعال، فرد باید به نزد یک پیر روحانی مؤثق برود. پس روش دریافت متواضعانه دانش محرمانه متعال تنها بر اساس تحلیل‌های ذهنی نیست. در این مورد، شری چیتانیا ماهاپرابهو به روپا گوسوامی چنین فرمود:

---

[1] *Śravaṇam*
[2] *tad-vijñānārthaṁ sa gurum evābhigacchet*

brahmāṇḍa bhramite kona bhāgyavān jīva
guru-kṛṣṇa-prasāde pāya bhakti-latā-bīja

"در مسیر گُذر از آفرینش جهانی برهما، این امکان وجود دارد که بعضی از ارواح خوش‌اقبال بذر بهاکتی‌لاتا[1] - پیچک خدمت عابدانه - را دریافت کنند. این فقط به لحاظ لطف گورو[2] و کریشنا است." (چیتانیا چاریتامریتا، مادهیای ۱۵۱/۱۹).

دنیای مادی برای موجودات زنده‌ای که بنا بر طبیعت خود، آناندامایا[3]، در جستجوی لذت، هستند همانند بازداشتگاه می‌باشد. آنها در واقع خواهان رهایی از این بازداشتگاهِ دنیا که در آن شادی به صورت مشروط وجود دارد، هستند، ولی به دلیل عدم اطلاع از روند رهایی مجبورند از نوعی زندگی به نوع دیگر، و از کره‌ایی به کره دیگر عزیمت نمایند. به این ترتیب موجودات زنده در تمامی دنیای مادی به حالت سرگردان به سر می‌برند. هنگامی که انسان به دلیل خوش‌اقبالی در ارتباط با یک عابد پاک قرار می‌گیرد و صبورانه به او گوش فرا می‌دهد، این محمل سرآغازی خواهد بود برای دنبال‌کردن راه خدمت عابدانه. این فرصت به کسی داده می‌شود که صادق باشد، و انجمن بین‌المللی شناخت کریشنا چنین فرصتی را به بشریت می‌دهد. اگر شخص از این سعادت و این فرصت برای انجام خدمت عابدانه بهره‌مند گردد، راه رهایی فوراً گشوده خواهد شد.

انسان باید با اشتیاق وافر از چنین فرصتی برای مراجعت به خانه و به نزد خداوند بهره جوید. بدون اشتیاق، انسان نمی‌تواند موفق شود. حتی در دنیای مادی، انسان باید برای توفیق در زمینه خاص فعالیت خود، اشتیاق داشته باشد. یک دانش‌آموز، بازرگان، هنرمند، یا هر شخص دیگری که خواهان موفقیت در رشته خود است، باید مشتاق باشد. مشابهاً، فرد باید برای خدمت عابدانه از اشتیاق زیادی برخوردار باشد. اشتیاق یعنی حرکت و عمل. اما عمل برای چه‌کسی؟ پاسخ آن است که شخص باید همواره برای کریشنا عمل کند، کریشنارتاکهیلا چِشتا[4] (بهاکتی راسامریتا سیندهو).

---

[1] *bhakti-latā*
[2] *guru*
[3] *ānandamaya*
[4] *kṛṣṇārthākhila-ceṣṭā*

فرد باید برای نیل به کمال در بهاکتی یوگا، در تمامی مراحل زندگی تحت هدایت پیرروحانی به خدمت عابدانه بپردازد. ضرورتی به کاهش و محدود نمودن فعالیت‌های شخصی نیست. کریشنا در همه جا حضور دارد. بنابراین همان‌گونه که کریشنا شخصاً در بهاگاوادگیتا (۴/۹) می‌فرماید، هیچ چیز مستقل از او نیست:

mayā tatam idaṁ sarvaṁ
jagad avyakta-mūrtinā-
mat-sthāni sarva-bhūtāni
na cāhaṁ teṣv avasthitaḥ

"توسط من، در فرم تجلی‌نیافته‌ام، تمامی این کیهان گسترده شده است. کل موجودات در من هستند، ولی من در آنها نیستم." انسان باید تحت راهنمایی پیر روحانی مؤثق همه چیز را برای خدمت به کریشنا مساعد نماید. به عنوان مثال، هم اکنون ما از دستگاه دیکتافون استفاده می‌کنیم. آن انسان دنیوی که این دستگاه را اختراع کرد، قصدش این بود که این دستگاه مورد استفاده بازرگانان یا نویسندگانی که به مسائل دنیوی می‌پردازند، قرار گیرد. قطعاً او در اندیشه استفاده از دیکتافون برای خدمت به خداوند نبوده است، اما ما از آن برای نوشتن متون کریشناآگاهی استفاده می‌نماییم. البته ساخت دیکتافون به طور کلی در چهارچوب انرژی کریشنا انجام پذیرفته است. تمامی اجزای این دستگاه، از جمله مدارهای الکترونیکی، از ترکیبات و کنش‌های متقابل بین پنج نوع انرژی اولیه مادی، یعنی بهومی (خاک)، جالا (آب)، آگنی (آتش)، وایو (هوا) و آکاشا (اتر)[1]، ساخته شده است. مخترع برای ساخت این دستگاه پیچیده از مغز خود استفاده کرده است، ولی مغز او و همین‌طور اجزای تشکیل‌دهنده دستگاه را کریشنا به وجود آورده است. بنا بر بیان کریشنا، "مات-ستهانی ساروا-بهوتانی"[2]: "همه چیز متکی بر انرژی من است." بنابراین عابد می‌تواند درک نماید که چون هیچ چیز مستقل از انرژی‌کریشنا نمی‌باشد، پس همه چیز باید در رابطه با خدمت به او قرار گیرد.

---

[1] *bhūmi, jala, agni, vāyu and ākāśa*
[2] *mat-sthāni sarva-bhūtāni*

تلاشی که همراه با شعور و در راه کریشناآگاهی انجام گیرد، اوت‌ساها[1] یا اشتیاق نامیده می‌شود. عابدان طریقه‌ی صحیح بکارگیری هر چیز را در خدمت به خداوند می‌یابند (نیربانده‌ها کریشنا-سامباندهه یوکتام وایراگیام اوچیاته)[2]. اجرای خدمت عابدانه نوعی مراقبه ساکن نیست، بلکه حرکتی عملی در عرصه زندگی روحانی است.

این اعمال باید همراه با شکیبایی انجام گردد. انسان نباید در کریشناآگاهی ناشکیبا باشد. در واقع این جنبش کریشناآگاهی به تنهایی آغاز شد و در ابتدا با هیچ واکنشی مواجه نشدیم، اما چون صبورانه به اجرای خدمت عابدانه خود ادامه دادیم، مردم کم‌کم شروع به درک اهمیت این جنبش نمودند و اکنون با اشتیاق در فعالیت‌های آن شرکت می‌جویند. انسان نباید در انجام خدمت عابدانه ناشکیبا باشد، بلکه باید از پیر روحانی دستورات را دریافت نماید و صبورانه و با تکیه به لطف گورو و کریشنا آنها را به انجام رساند. انجام موفقیت‌آمیز اعمال کریشناآگاهی به صبر و اطمینان توأمان نیاز دارد. به طور طبیعی یک تازه عروس از شوهرش انتظار فرزند دارد، اما نباید توقع داشته باشد به محض ازدواج صاحب اولاد شود. البته او می‌تواند بلافاصله بعد از ازدواج برای بچه‌دار شدن تلاش کند، ولی باید تسلیم شوهرش شود و مطمئن باشد که فرزندش شکل گرفته و در موعد معین متولد خواهد شد. به همین ترتیب، تسلیم در خدمت عابدانه به این معنی است که انسان باید اطمینان حاصل کرده باشد. عابد چنین فکر می کند: "آواشیا راکشیبه کریشنا"[3]: "کریشنا مطمئناً مرا محافظت و برای اجرای موفقیت‌آمیز خدمت عابدانه کمک می‌کند." به این می‌گویند اطمینان.

همان‌گونه که قبلاً شرح داده شد، انسان نباید تنبل و سهل‌انگار باشد، بلکه باید در مورد اجرای اصول تنظیم‌کننده اشتیاق از خود نشان دهد (تات-تات-کارما-پراوارتانا)[4]. غفلت از اصول تنظیم‌کننده، خدمت عابدانه را از بین می‌برد. در جنبش کریشناآگاهی چهار قاعده تنظیم‌کننده اصلی وجود دارد: امتناع از رابطه جنسی نامشروع، گوشت‌خواری، قمار و استفاده از مواد مخدر. عابد باید در مورد اجرای این

---

[1] *utsāha*

[2] *nirbandhaḥ kṛṣṇa-sambandhe yuktaṁ vairāgyam ucyate*

[3] *avaśya rakṣibe kṛṣṇa*

[4] *tat-tat-karma-pravartana*

اصول بسیار مشتاق باشد. با سستی در انجام هر یک از این اصول، مطمئناً پیشرفت فرد متوقف خواهد شد. بنابراین شریلا روپا گوسوامی توصیه می‌کند، تات-تات-کارما-پراوارتانا: "انسان باید با جدیت اصول تنظیم کننده وایدهی بهاکتی[۱] را رعایت نماید."علاوه بر این چهار عمل ممنوع (یاما)[۲]، اصول تنظیم‌کننده واجب دیگری نیز وجود دارد (نیاما)[۳]، مانند ذکر روزانه شانزده دور بر تسبیح (جاپا مالا)[۴]. این اعمال تنظیم‌کننده باید صادقانه و با اشتیاق انجام شود. به این تات-تات-کارما-پراوارتانا یا انجام فعالیت‌های گوناگون در خدمت عابدانه گفته می‌شود.

علاوه بر این، برای موفقیت در خدمت عابدانه انسان باید معاشرت با افراد نامطلوب را کنار گذارد. این افراد، کارمی‌ها، گیانی‌ها، یوگی‌ها و سایر غیرعابدان می‌باشند. روزی یکی از عابدان متأهل شری چیتانیا ماهاپرابهو در مورد اصول کلی وایشناویزم و همچنین فعالیت‌های روزمره وایشناواها پرسش نمود و شری چیتانیا ماهاپرابهو فوراً پاسخ داد: "آسات سانگا تیاگا- اِی وایشناوا آچارا"[۵]، "وایشناوا آن است که معاشرت با افراد دنیوی یا غیرعابدان را کنار می‌گذارد." بنابراین شریلا ناروتاما داساتهاکورا توصیه کرده است: "تانِدرا چارانا سِوی بهاکتا-سانه واسا"[۶]، انسان باید در معاشرت عابدان پاک قرار گیرد و اصول تنظیم‌کننده‌ای را که توسط آچاریاهای[۷] قبلی یعنی شش گوسوامی (شری روپا گوسوامی، شری ساناتانا گوسوامی، شری جیوا گوسوامی، شری راگهوناتها داسا گوسوامی، شری گوپالا بهاتا گوسوامی و شری راگهوناتها بهاتا گوسوامی)[۸] بیان شده است، اجرا نماید. چنانچه انسان در معاشرت با عابدان زندگی

---

[1] *vaidhī bhakti*
[2] *yama*
[3] *niyama*
[4] *japa-mālā*
[5] *asat-saṅga-tyāga,—ei vaiṣṇava-ācāra*
[6] *tāṅdera caraṇa sevi bhakta-sane vāsa*
[7] *ācāryas*
[8] *Śrī Rūpa Gosvāmī, Śrī Sanātana Gosvāmī, Śrī Jīva Gosvāmī, Śrī Raghunātha dāsa Gosvāmī, Śrī Gopāla Bhaṭṭa Gosvāmī and Śrī Raghunātha Bhaṭṭa Gosvāmī*

نماید، دیگر امکان زیادی برای معاشرت با غیرعابدان به وجود نخواهد آمد. انجمن بین‌المللی کریشناآگاهی مراکز متعددی را منحصراً به منظور دعوتِ مردم جهت زندگی در کنار عابدان و اجرای اصول تنظیم‌کننده زندگی روحانی دایر نموده است.

خدمت عابدانه یعنی عملکرد متعال. هیچ‌گونه آلودگی ناشی از سه گونه طبیعت مادی در بلندای متعال و روحانی موجود نیست. به این ویشودها ساتوا[1] یا سطح نیکی ناب یا نیکی منفک از آلودگی‌های شهوت و جهل اطلاق می‌گردد. در این جنبش کریشناآگاهی از همه می‌خواهیم صبح زود (ساعت چهار) از خواب برخیزند، در پرستش صبحگاهی یا مانگالا آراتی[2] شرکت کنند، سپس شریماد بهاگاواتام را مطالعه نمایند، کیرتانا اجرا کنند و غیره. بنابراین، ما بیست و چهار ساعته در خدمت عابدانه به انجام امور مختلف می‌پردازیم. به این می‌گویند ساتو وریتی[3]، یا پیروی از راه آچاریاهای قبلی که با مهارت تمامی لحظات خود را از اعمال کریشنا آگاهانه مملو می‌نمودند.

در صورتی که انسان توصیه شریلا روپا گوسوامی که در این آیه مندرج است- یعنی مشتاق بودن، اطمینان داشتن، صبور بودن، حذف معاشرت با افراد نامطلوب، رعایت اصول تنظیم‌کننده و ادامه دادن معاشرت با عابدان - را با جدیت دنبال نماید، به طور قطع در خدمت عابدانه پیشرفت خواهد نمود. شریلا بهاکتی سیدهانتا ساراسواتی تهاکورا اظهار داشته است که پرورش دانش از طریق پندارگرایی فلسفی،گردآوری ثروت مادی از طریق پیشرفت در اعمال ثمرجویانه، و آرزو برای یوگاسیدهی‌ها[4] یا کمالات مادی، همگی بر خلاف اصول خدمت عابدانه می‌باشد. انسان باید نسبت به چنین اعمال موقتی کاملاً بی‌اعتنا باشد و در عوض توجهش را به اصول تنظیم‌کننده خدمت عابدانه معطوف نماید. بر طبق بهاگاوادگیتا (۶۹/۲):

yā niśā sarva-bhūtānāṁ
tasyāṁ jāgarti saṁyamī

---

[1] *viśuddha-sat-tva*
[2] *maṅgala-ārati*
[3] *sato vṛtti*
[4] *yoga-siddhis*

yasyāṁ jāgrati bhūtāni
sā niśā paśyato muneḥ

" آنچه برای تمام موجودات شب محسوب می‌شود، زمان بیداری حکمران نفس است و زمان بیداری تمام موجودات، شب حکیم باطن‌بین است."

اشتغال به خدمت عابدانه خداوند، روح و جان موجود زنده و هدف مطلوب و کمال متعال زندگی انسانی است. انسان باید به چنین ایمانی نایل آید و مطمئن شود که از اعمال منفک از خدمت عابدانه مانند پندارگرایی ذهنی، کار برای ثمر یا تلاش برای قدرت‌های ماورایی، هرگز سودِ پایداری حاصل نخواهد شد. اعتماد کامل به راه خدمت عابدانه، شخص را در رسیدن به هدف مطلوب خویش موفق می‌نماید، در صورتی که تلاش برای پیروی از دیگر راه‌ها فقط انسان را مشوش می‌سازد. در کنتوی هفتم شریمادبهاگاواتام بیان شده است: "انسان باید به تدریج متقاعد شده باشد که آنان که خدمت عابدانه را کنار نهاده‌اند تا به منظور دست یافتن به اهدافی دیگر ریاضت‌های سختی را پیشه سازند، به رغم انجام ریاضت‌های شدید از ذهن پاکی برخوردار نیستند، زیرا آنها از خدمت عاشقانه متعال خداوند بی‌اطلاع می‌باشند."

به علاوه در کنتوی هفتم بیان شده است: "اگرچه پندارگرایان ذهنی و اشخاصی که برای ثمر کار می‌کنند ممکن است ریاضت‌ها و کفاره‌های زیادی را متحمّل شوند، ولی بازهم فرو خواهند افتاد، زیرا آنها درباره قدوم نیلوفرین خداوند اطلاعی ندارند." اما عابدان خداوند هرگز فرو نخواهند افتاد. در بهاگاوادگیتا (۳۱/۹) شخصیت اعلای خداوند به آرجونا اطمینان می‌دهد: "کونتیا پراتیجانی‌هی نامه بهاکتا پراناشیاتی"[1]: "ای پسرکونتی شجاعانه اعلام نما که عابد من هرگز نابود نمی‌شود."

مجدداً کریشنا در بهاگاوادگیتا (۴۰/۲) می‌فرماید:

nehābhikrama-nāśo 'sti
pratyavāyo na vidyate
svalpam apy asya dharmasya
trāyate mahato bhayāt

[1] *kaunteya pratijānīhi na me bhaktaḥ praṇaśyati*

"در این تلاش، هیچ گونه ضرر یا نقصانی وجود ندارد و کمی پیشرفت در این راه می‌تواند انسان را از خطرناک‌ترین گونه ترس حفاظت نماید."

خدمت عابدانه به اندازه‌ای پاک و کامل است که پس از آغاز آن، انسان با قدرت به طرف موفقیت نهایی کشیده می‌شود. بعضی اوقات انسان اشتغالات عادی دنیوی خود را کنار می‌گذارد و از روی احساسات در قدوم نیلوفرین خداوند متعال پناه می‌گیرد و به این ترتیب اجرای خدمت عابدانه مقدماتی را آغاز می‌نماید. حتی اگر چنین عابد تازه‌کاری فرو افتد، باز زیانی متوجه او نخواهد شد. از طرف دیگر شخصی که به وظایف تجویزشده مطابق وارنا[1] و آشرامای[2] خود عمل می‌کند ولی به خدمت عابدانه نمی‌پردازد، چه دستاوردی دارد؟ گرچه ممکن است یک عابد فروافتاده در زندگی بعدی خود در خانواده‌ای پایین‌تر متولد شود، اما خدمت عابدانه‌اش همچنان محفوظ می‌ماند. به این ترتیب عابد مبتدی می‌تواند به تدریج خدمت را از جایی که رها کرده بود، از سرگیرد. خدمت عابدانه "آهایتوکی آپراتیهاتا"[3] است؛ یعنی معلول هیچ علت مادی نیست و نمی‌تواند با هیچ دلیل مادی پایان یابد یا توسط هیچ مانع مادی به طور دائم قطع گردد. بنابراین یک عابد باید در مورد اشتغالات خود اطمینان داشته باشد و نباید مجذوب اعمال کارمی‌ها، گیانی‌ها و یوگی‌ها شود.

به طور مطمئن در وجود افرادی که برای ثمر به کار اشتغال می‌ورزند، و نیز در وجود پندارگرایان فلسفی و یوگی‌هایی که دارای قدرت‌های ماورایی هستند، صفات نیک فراوانی وجود دارد، اما تمامی صفات خوب، خود به خود در شخصیت عابد شکل می‌گیرد و هیچ لزومی به تلاش اضافی نیست. همان‌گونه که در شریماد بهاگاواتام (۱۲/۱۸/۵) بیان شده است در عابدی که به خدمت عابدانه ناب رسیده است تمامی صفات نیک فرشتگان به تدریج متجلی می‌شود. چون عابد به هیچ یک از اعمال مادی دلبسته نیست، لذا از نظر مادی آلوده نمی‌شود و فوراً در بلندای زندگی متعال جای می‌گیرد. اما کسی که به اعمال دنیوی مشغول است – چه به اصطلاح گیانی

---

[1] *varṇa*
[2] *āśrama*
[3] *ahaituky apratihatā*

باشد یا یوگی یا کارمی یا نوع‌دوست یـا ملـی‌گـرا و یـا از ایـن قبیـل – قـادر نخواهـد بـود بـه مرحله بالاتر یـا ماهاتمـا نایـل‌شـود. او یـک دوراتمـا یـا شـخص کوتـه‌فکـر بـاقی مـی‌مانـد. بنابر بهاگاوادگیتا (۱۳/۹):

mahātmānas tu māṁ pārtha
daivīṁ prakṛtim āśritāḥ
bhajanty ananya-manaso
jñātvā bhūtādim avyayam

"ای پسر پریتها، کسـانی کـه در تـوهم نیسـتند، ارواح بـزرگ، تحـت حفاظـت طبیعـت الهـی قرار دارند. آنها کـاملاً مشـغول خـدمت عابدانـه‌انـد، زیـرا مـرا بـه منزلـه‌ی شخصـیت اعـلای خداوند، منشأ همه چیز و پایان‌ناپذیر می‌شناسند."

از آن‌جـایی کـه تمـامی عابـدان خداونـد، تحـت حمایـت نیـروی متعـال او مـی‌باشـند، لـذا نباید از راه خدمت عابدانـه منحـرف شـوند و در راه کـارمی‌هـا، گیـانی‌هـا یـا یـوگی هـا قـدم نهنـد. بـه ایـن گفتـه مـی‌شـود "اوتسـاهان نیشـچایاد دهایریـات تـات–تـات کارمـا–پراوارتانات"[1]، یعنی اجرای مشـتاقانه اصـول تنظـیم‌کننـده خـدمت عابدانـه همـراه بـا صـبر و اطمینان. به ایـن ترتیـب انسـان قـادر خواهـد بـود بـدون مـانع در خـدمت عابدانـه پیشـرفت نماید.

[1] *utsāhān niścayād dhairyāt tat-tat-karma-pravartanāt*

متن چهار

dadāti pratigṛhṇāti
guhyam ākhyāti pṛcchati
bhuṅkte bhojayate caiva
ṣaḍ-vidhaṁ prīti-lakṣaṇam

dadāti– می‌بخشد؛ *pratigṛhṇāti*– در مقابل می‌پذیرد؛ *guhyam*– موضوعات محرمانه؛ *ākhyāti*– بیان می‌کند؛ *pṛcchati*– پرسش می‌کند؛ *bhuṅkte*– می‌خورد؛ *bhojayate*– غذا می‌دهد؛ *ca*– و؛ *eva*– قطعاً؛ *ṣaṭ-vidham*– شش نوع؛ *prīti*– از عشق؛ *lakṣaṇam*– نشانه‌ها.

ترجمه

شش نشانه تبادل عشق در بین دو عابد عبارت است از تقدیم هدایا با نیت بخشش، پذیرفتن هدایای بخشش‌شده، برملا ساختن افکار از روی اعتماد، محرمانه پرسش کردن، قبول پراسادا و تقدیم پراسادا.

شرح

در این آیه شریلا روپا گوسوامی، چگونگی اجرای اعمال عابدانه را در معاشرت با سایر عابدان شرح می‌دهد. شش نوع فعالیت وجود دارد: ۱) بخشش به عابدان؛ ۲) قبول هر آنچه که عابدان متقابلاً اهدا می‌کنند؛ ۳) بیان افکار و مکنونات ذهنی به

عابدان؛ ۴) پرسش در مورد خدمت محرمانه به خداوند؛ ۵) قبول و احترام گذاشتن به پراسادا یا غذای روحانی که عابدان اهدا کرده‌اند؛ ۶) اهدای پراسادا به عابدان.

یک عابد مجرّب توضیح می‌دهد و یک عابد کم‌تجربه از او می‌آموزد. این "گوهیام آکهیاتی پریچهاتی"[1] می‌باشد. هنگامی که عابدی پراسادا – باقیمانده غذای‌تقدیم شده به شخصیت اعلای خداوند – را توزیع می‌کند، ما باید به منظور حفظ روحیه خدمت عابدانه خود، این پراسادا را به منزله لطف خداوند که از دست عابدان پاک دریافت می‌شود، قبول نماییم. به علاوه، باید عابدان پاک را به خانه خود دعوت نماییم و به آنها پراسادا اهدا کنیم و آمادگی داشته باشیم تا آنان را از تمامی جهات راضی نماییم. به این "بهونکته بهوجایاته چایوا"[2] اطلاق می‌گردد.

حتی در رفتار متعارف اجتماعی، رعایت این شش نوع رابطه بین دو دوست علاقمند به یکدیگر کاملاً ضروری است. به عنوان مثال، هنگامی که بازرگانی خواهان برقراری ارتباط با بازرگان دیگری است، برای او ضیافتی را در هتل ترتیب می‌دهد و همزمان با صرف غذا خواسته‌های خود را ابراز می‌دارد. سپس از دوست بازرگانش در مورد چگونگی انجام مقصود جویا می‌شود و بعضی اوقات هدایایی نیز رد و بدل می‌شود. بدین‌سان آن هنگام که رابطه پریتی[3] یا مهر در ارتباطات صمیمانه وجود دارد، این شش فعالیت انجام می‌پذیرد. در آیه قبل شریلا روپا گوسوامی توصیه نمود که انسان باید معاشرت دنیوی را به کناری نهد و با عابدان نشست و برخاست نماید (سانگا-تیاگات ساتو وریته)[4]. انجمن بین‌المللی کریشناآگاهی برای سهولت بخشیدن به انجام این شش نوع تبادل آمیخته به مهر در بین عابدان، تأسیس شده است. انجمن کار خود را یک‌نفره آغاز کرد، اما چون مردم قدم پیش نهادند و در روندِ ارتباط متقابل قرار گرفتند، لذا اکنون انجمن در سراسر دنیا در حال گسترش است. بسیار خرسندیم که افراد برای توسعه فعالیت‌های انجمن سخاوتمندانه کمک می‌کنند و متقابلاً کمک‌های اندک ما را به صورت کتب و مجلات مخصوص کریشناآگاهی،

---

[1] *guhyam ākhyāti pṛcchati*
[2] *bhuṅkte bhojayate caiva*
[3] *prīti*
[4] *saṅga-tyāgāt sato vṛtteḥ*

بسیار مشتاقانه می‌پذیرند. در بعضی از مواقع، جشن‌های هاره کریشنا بر پا و از اعضای دائمی و دوستان دعوت می‌نماییم تا با قبول پراسادا در این جشن شرکت کنند. اگرچه بیشتر اعضای ما به گروه‌های بالاتر جامعه تعلق دارند، ولی با وجود این می‌آیند و مختصر پراسادی را که می‌توانیم به آنها اهدا کنیم، پذیرا می‌گردند. در بعضی مواقع اعضا و حامیان انجمن، به طور بسیار محرمانه در مورد روش‌های انجام خدمت عابدانه پرس و جو می‌کنند و ما سعی می‌کنیم آنرا شرح دهیم. به این ترتیب انجمن ما با موفقیت در سراسر جهان در حال‌گسترش است و خردمندان و روشنفکران تمامی ممالک بتدریج به ارزش اعمال کریشناآگاهی پی می‌برند. زندگی در جامعه کریشناآگاهی از این شش نوع تبادل محبت‌آمیز بین اعضا تغذیه می‌شود؛ بنابراین باید به مردم فرصت معاشرت با عابدان ایسکان داده شود، زیرا یک انسان معمولی فقط با انجام اعمال متقابل در این شش راهی که به آن اشاره رفت، می‌تواند کریشناآگاهی خفته خود را به صورت کامل بیدار کند. در بهاگاوادگیتا (۶۲/۲) گفته شده است "سانگات سانجایاته کاماها"[1]: اهداف و آمال انسان بر اساس معاشرانش شکل می‌پذیرد. اغلب گفته می‌شود که انسان را از معاشرش می‌توان شناخت. بنابراین اگر یک فرد معمولی با عابدان معاشرت کند، مطمئناً کریشنا آگاهی خفته خود را پرورش خواهد داد. ادراک کریشناآگاهی در تمام موجودات زنده فطری است و هنگامی که موجود زنده بدن انسانی می‌گیرد، این ادراک تا حدودی رشد یافته است. در چیتانیا چاریتامریتا (مادهیای ۱۰۷/۲۲) گفته شده است:

nitya-siddha kṛṣṇa-prema 'sādhya' kabhu naya
śravaṇādi-śuddha-citte karaye udaya

"عشق ناب برای کریشنا در قلوب موجودات زنده همواره پابرجاست و از منبع دیگری کسب نمی‌شود. هنگامی که قلب موجود زنده از طریق ذکر کردن و شنیدن پاک شود، موجود زنده به طور طبیعی بیدار می‌گردد." حال چون کریشناآگاهی در تمامی موجودات زنده امری ذاتی است، پس باید به همه فرصت شنیدن در باره کریشنا داده شود. تنها با شنیدن و ذکر کردن (شراوانام، کیرتانام) قلب انسان به طور مستقیم پاک

[1] *saṅgāt sañjāyate kāmaḥ*

و کریشناآگاهی ذاتی انسان سریعاً بیدار می‌شود. کریشناآگاهی به طرز تصنعی بر قلب تحمیل نمی شود، بلکه از پیش در آن حضور دارد. وقتی انسان نام مقدس شخصیت اعلای خداوند را ذکر می‌کند، قلب از تمامی آلودگی‌های مادی پاک می‌شود. در اولین بخش از شری شیکشاشتاکا، خداوند شری چیتانیا ماهاپرابهو می‌فرماید:

ceto-darpaṇa-mārjanam bhava-mahā-dāvāgni-nirvāpaṇaṁ
śreyaḥ-kairava-candrikā-vitaraṇaṁ vidyā-vadhū-jīvanam
ānandāmbudhi-vardhanaṁ prati-padaṁ pūrṇāmṛtāsvādanaṁ
sarvātma-snapanaṁ paraṁ vijayate śrī-kṛṣṇa-saṅkīrtanam

"پر شکوه باد سان‌کیرتانای شری کریشنا که دل‌ها را از غبارهای انباشته شده در طول سال‌ها پاک می‌گرداند و آتش زندگی مقیدِ و آتش تولد و مرگ پیاپی را خاموش می‌سازد. جنبش سام‌کیرتانا بزرگ‌ترین رحمت برای تمامی بشریت است، زیرا انوار لطف ایزدی را به هر سو می‌پراکند. این جنبش سرچشمه تمامی علوم برتر و افزاینده اقیانوس شعف والاست و ما را قادر می‌سازد تا از شهدی که همواره در آرزوی آن بوده‌ایم سیراب گردیم."

نه تنها ذاکر ماها مانترا پاک می‌شود، بلکه قلب هر فردی که بر حسب اتفاق ارتعاش روحانی هاره کریشنا، هاره کریشنا، کریشنا کریشنا، هاره هاره / هاره راما، هاره راما، راما راما، هاره هاره، را می‌شنود نیز پاک می‌گردد. حتی ارواح بدن‌گرفته به صورت حیوانات پست‌تر، حشرات، درختان و سایر گونه‌های حیات نیز پاک می‌شوند و با شنیدن ارتعاش متعال آماده می‌گردند تا کاملاً کریشنا آگاه شوند. در پاسخ به پرسش چیتانیا ماهاپرابهو از هاری‌داسا تهاکور در مورد آن که چگونه موجودات زنده پست‌تر از انسان از اسارت مادی رهایی می‌یابند، او گفت: "ذکر اسامی مقدس از چنان قدرتی برخوردار است که حتی اگر فردی در دورافتاده‌ترین نقاطِ جنگل به این عمل بپردازد، درختان و حیوانات تنها از طریق شنیدن این ارتعاش، در کریشناآگاهی پیشرفت خواهند کرد. در واقع شری چیتانیا ماهاپرابهو هنگام گذر از میان جنگل جهاریکهاندا[1] خود این‌مسئله را ثابت کرد. در آن هنگام ببرها، مارها، آهوها و سایر حیوانات، دشمنی طبیعی خود را کنار گذاشتند و شروع به ذکر و رقص در سام کیرتانا نمودند. البته ما

[1] *Jhārikhaṇḍa*

نمی‌توانیم از رفتار شری چیتانیا ماهاپرابهو تقلید کنیم بلکه باید راه او را دنبال نماییم. ما آن‌قدر قدرتمند نیستیم که بتوانیم حیوانات پست‌تر مانند ببر، مار، سگ و گربه را مسحور و یا آنها را به رقص ترغیب نماییم؛ اما قادریم با ذکر اسامی مقدس خداوند عملاً افراد زیادی را در سراسر جهان پیرو کریشناآگاهی کنیم. اهدا یا پخش نام مقدس خداوند نمونه‌ی والایی از اهدا یا پخش خیرات (اصل داداتی[1]) است. به همین ترتیب انسان باید همواره اصل پراتیگریناتی[2] را رعایت کند و آماده و مشتاق دریافت هدیه متعال‌باشد. فرد باید در مورد جنبش کریشناآگاهی بپرسد و ذهن خود را آماده نماید تا شرایط این جهان مادی را درک کند. به این ترتیب اصول گوهیام آکهیاتی پریچهاتی[3] رعایت می‌شود.

اعضای انجمن بین‌المللی کریشناآگاهی، از سایر حامیان و اعضای انجمن برای شرکت و صرف غذا در جشن عشق که یکشنبه‌ها در تمام مراکز برپا می‌شود، دعوت به عمل می‌آورند. افراد علاقمندِ بسیاری برای احترام گذاردن به پراسادا می‌آیند و هر زمان‌که قادر باشند، اعضای انجمن را به منازلشان دعوت و با پراسادا مفصلی از آنان پذیرایی می‌کنند. به این ترتیب اعضای انجمن و نیز عامه مردم بهره‌مند می‌شوند. مردم باید معاشرت با به اصطلاح یوگی‌ها، گیانی‌ها، کارمی‌ها و بشردوستان را کنار گذارند، زیرا معاشرت آنها نمی‌تواند برای هیچ‌کس مفید باشد. در صورتی که شخص واقعاً خواستار دستیابی به هدف زندگی بشری باشد، باید با عابدان جنبش کریشناآگاهی معاشرت کند، زیرا این تنها جنبشی است که پرورش عشق الهی را به انسان می‌آموزد. دین، عملکرد ویژه جامعه بشری و متمایزکننده جامعه انسانی از جامعه حیوانی است. جامعه حیوانی فاقد کلیسا، مسجد یا نظام دینی است. اما در تمام نقاط گیتی، حتی در جوامع محروم و عقب‌مانده بشری، نوعی نظام دینی وجود دارد. حتی بومیان قبیله‌ای که در جنگل‌ها زندگی می‌کنند دارای نوعی نظام دینی هستند.

---

[1] *dadāti*
[2] *pratigṛhṇāti*
[3] *guhyam ākhyāti pṛcchati*

آن نظام دینی موفق است که با رشد خود به عشق خداوند مبدل شود. همان‌گونه که در کنتوی اول شریماد بهاگاواتام (۶/۲/۱) بیان شده است:

sa vai puṁsāṁ paro dharmo
yato bhaktir adhokṣaje
ahaituky apratihatā
yayātmā suprasīdati

"پیشه متعال (دارما) برای تمامی بشریت آن است که انسان را قادر به خدمت عاشقانه عابدانه به خداوند متعال نماید. چنین خدمت عابدانه‌ای باید بدون انگیزه و وقفه باشد تا ذات را کاملاً راضی سازد."

چنانچه اعضای جامعه بشری واقعاً خواهان آسایش خیال، آرامش و روابط دوستانه بین افراد و دولت‌ها هستند، باید از نظام دینی کریشناآگاهی پیروی کنند تا از طریق آن عشق خفته خود را برای کریشنا – شخصیت اعلای خداوند – پرورش دهند. با انجام چنین عملی، فوراً ذهن مردم مملو از آسایش و آرامش خواهد شد.

شریلا بهاکتی سیدهانتا ساراسواتی تهاکورا در این مورد به تمام عابدانی که مشغول پخش جنبش کریشناآگاهی هستند، هشدار می‌دهد که با مایاوادی‌های بی‌هویت‌گرا که همواره مصمم به مخالفت با چنین جنبش‌های خداپرستانه‌ای می‌باشند، صحبت نکنند. دنیا پر است از مایاوادی‌ها و ملحدین، و گروه‌های سیاسی جهان از مایاوادا و سایر فلسفه‌های ملحدانه برای ترویج مادی‌گرایی استفاده می‌کنند. در بعضی از مواقع آنها برای مخالفت با جنبش کریشناآگاهی حتی از یک حزب قدرتمند پشتیبانی می‌نمایند. مایاوادی‌ها و سایر ملحدین نمی‌خواهند جنبش کریشناآگاهی توسعه یابد، زیرا که به مردم آموزش خدا آگاهی می‌دهد. این خط مشی ملحدین است. از خوراندن شیر و موز به مار سودی حاصل نمی‌گردد، زیرا مار هیچ‌گاه از این عمل راضی نمی‌شود، برعکس مار با خوردن شیر و موز زهرآگین‌تر می‌گردد (که‌والام ویشا–واردهانام)[1]. با دادن شیر به مار فقط زهر او را افزایش داده‌ایم. به دلیل مشابه نباید افکار خود را برای مایاوادی‌ها و کارمی‌های افعی‌صفت بازگو کنیم. چنین بازگو نمودن‌هایی، هیچ‌گاه سودمند نخواهد بود. بهتر است که به طور کلی از معاشرت با

[1] *kevalaṁ viṣa-vardhanam*

آنها احتراز نماییم و هرگز از آنها در مورد اسرار محرمانه پرسش نکنیم، زیرا آنها قادر به راهنمایی مفید نخواهند بود. همین‌طور نباید مایاوادی‌ها و ملحدین را دعوت کنیم و یا دعوتشان را بپذیریم، زیرا با چنین معاشرتی، ممکن است تحت تأثیر تفکر ملحدانه آنها قرار گیریم (سانگات سان‌جایاته کاماها)[1]. مفهوم مخالف این آیه چنین است که باید از تبادل با ملحدین و مایاوادی‌ها اجتناب کنیم. شری چیتانیا ماهاپرابهو نیر چنین هشدار داده است (ویشاییرا آناکهایله دوشتا هایا مانا)[2]: "با صرف غذایی که افراد دنیوی تهیه نموده‌اند ذهن انسان پلید می‌شود." چنانچه انسان بسیار پیشرفته نباشد، قادر نخواهد بود ازکمک‌های هر فردی برای پیشبرد جنبش کریشناآگاهی استفاده کند. بنابراین به طور اصولی شخص نباید از مایاوادی‌ها یا ملحدین اعانه بپذیرد. در واقع، شری چیتانیا ماهاپرابهو عابدان را حتی از معاشرت با افراد عادی که بیش از حد شیفته ارضای حواس مادی می‌باشند، منع نموده‌است.

نتیجه آن‌که، ما همواره باید با عابدان معاشر باشیم، اصول تنظیم‌کننده عابدانه را رعایت کنیم، راه آچاریاها را دنبال نماییم و با فرمانبرداری کامل به دستورات پیر روحانی عمل کنیم. به این ترتیب قادر خواهیم بود خدمت عابدانه و کریشناآگاهی خفته را پرورش دهیم. از عابدی که نه مبتدی است و نه ماها بهاگاواتا[3] (عابد بسیار پیشرفته) بلکه در مرتبه میانی خدمت عابدانه قرار دارد، انتظار می‌رود عاشق شخصیت اعلای خداوند باشد، با عابدان دوست شود، به جاهلان محبت ورزد و افراد حسود و دیوصفت را طرد کند. در این آیه به روند برقراری ارتباطات عاشقانه با شخصیت اعلای خداوند و دوستی با عابدان اشاره مختصری شده است. بر اساس اصل داداتی، یک عابد پیشرفته باید حداقل پنجاه درصد از درآمد خود را در خدمت به خداوند و عابدان او صرف کند. شریلا روپا گوسوامی با زندگی خود چنین نمونه‌ای را به جای نهاده است. هنگامی که او تصمیم به کناره‌گیری از کار گرفت، پنجاه درصد از ثروت خود را برای خدمت به کریشنا و بیست و پنج درصد از آن را به بستگانش اختصاص

---

[1] *saṅgāt sañjāyate kāmaḥ*
[2] *viṣayīra anna khāile duṣṭa haya mana*
[3] *mahā-bhāgavata*

داد و بیست و پنج درصد را برای وقایع اضطراری خویش کنار گذارد. تمامی عابدان باید این نمونه را سرمشق قرار دهند. درآمد شخص به هر میزان که باشد باید پنجاه درصد آن را صرف کریشنا و عابدان وی کرد، و این مطالبات داداتی را برآورده می‌سازد.

در آیه بعدی شریلا روپا گوسوامی ما را آگاه می‌سازد که چه وایشناوایی را باید برای دوستی انتخاب و چگونه باید به وایشناواها خدمت کنیم.

متن پنج

kṛṣṇeti yasya giri taṁ manasādriyeta
dīkṣāsti cet praṇatibhiś ca bhajantam īśam
śuśrūṣayā bhajana-vijñam ananyam anya-
nindādi-śūnya-hṛdam īpsita-saṅga-labdhyā

kṛṣṇa– نام مقدس خداوند کریشنا؛ *iti*– بنابراین؛ *yasya*– به کسی که؛ *giri*– در کلمات یا سخنان؛ *tam*– او را؛ *manasā*– توسط ذهن؛ *ādriyeta*– فرد باید احترام بگذارد؛ *dīkṣā*– تشرف؛ *asti*– وجود دارد؛ *cet*– اگر؛ *praṇatibhiḥ*– با احترامات؛ *ca*– و؛ *bhajantam*– مشغول‌شده در خدمت عابدانه؛ *īśam*– به شخصیت اعلای خداوند؛ *śuśrūṣayā*– با خدمت عابدانه؛ *bhajana-vijñam*– فردی که پیشرفته در خدمت عابدانه است؛ *ananyam*– بدون انحراف؛ *anya-nindā-ādi*– از اهانت به دیگران؛ *śūnya*– کاملاً عاری از؛ *hṛdam*– قلب ایشان؛ *īpsita*– مطلوب؛ *saṅga*– معاشرت؛ *labdhyā*– با کسب.

ترجمه

فرد باید در ذهن خود به عابدی که نام مقدس کریشنا را ذکر می‌کند احترام بگذارد. انسان باید سجده‌های متواضعانه خود را به عابدی که تشرف روحانی (دیکشا)[1] یافته و به پرستش دیویتی مشغول است، تقدیم نماید و با آن عابد پاکی که در خدمت عابدانه بدون انحراف پیشرفته است و قلبش کاملاً عاری از گرایش به عیب‌جویی از دیگران است، معاشرت نماید و صادقانه به او خدمت کند.

[1] *dīkṣā*

شرح

به منظور بکارگیری هوشمندانه شش نوع مبادلات عاشقانه‌ای که در آیه قبل ذکر شد، انسان باید با سنجش دقیق، افراد مناسب را انتخاب نماید. بنابراین شریلا روپا گوسوامی توصیه می‌کند که ما باید با وایشناواها بر اساس مرتبه خاص آنها، رفتاری مناسب داشته باشیم. در این آیه او به شرح نحوه رفتار با سه نوع عابد کانیشتها- آدهیکاری، مادهیاما- آدهیکاری و اوتاما- آدهیکاری[1] می‌پردازد. کانیشتها- آدهیکاری، عابدی مبتدی است که تشرف هاری- ناما[2] را از پیر روحانی اخذ کرده است و تلاش می‌نماید تا نام مقدس کریشنا را ذکر کند. انسان باید در ذهنش به چنین شخصی به عنوان یک کانیشتها- وایشناوا[3] احترام گذارد. یک مادهیاما- آدهیکاری توسط پیر روحانی تشرف یافته و به وسیله او کاملاً به خدمت عاشقانه خداوند مشغول گشته است. باید در نظر داشت که عابد مادهیاما- آدهیکاری در نیمه راه خدمت عابدانه است. اوتاما- آدهیکاری، یا برجسته‌ترین عابد، شخصی است که مشغول به خدمت عابدانه‌ی بسیار پیشرفته می‌باشد. اوتاما- آدهیکاری علاقه‌ای به توهین به دیگران ندارد، قلبش کاملاً پاک و به مرحله ادراک کریشناآگاهی خالص نایل گشته است. به فرموده شریلا روپا گوسوامی، معاشرت با چنین ماها-بهاگاواتا[4] یا وایشناوای کامل و همچنین خدمت به او بسیار مطلوب است.

انسان نباید یک کانیشتها- آدهیکاری، یعنی فردی که در پایین‌ترین سطح خدمت عابدانه است و فقط به پرستش دییتی در معبد علاقمند است، باقی بماند. در کنتوی یازدهم شریماد بهاگاواتام (۴۷/۲/۱۱) چنین عابدی بدین صورت توصیف شده است:

arcāyām eva haraye
pūjāṁ yaḥ śraddhayehate

---

[1] *kaniṣṭha-adhikārī, madhyama-adhikārī and uttama-adhikārī*
[2] *hari-nāma*
[3] *kaniṣṭha-vaiṣṇava*
[4] *mahā-bhāgavata*

na tad-bhakteṣu cānyeṣu
sa bhaktaḥ prākṛtaḥ smṛtaḥ

"انسانی که با صداقت بسیار و با ایمان به پرستش دییتی در معبد مشغول است، اما به چگونگی رفتار با عابدان و یا به طور کلی با مردم واقف نمی‌باشد، پراکریتا- بهاکتا[1] بهاکتا[1] یا کانیشتها- آدهیکاری خوانده می‌شود."

بنابراین فرد باید خود را از موقعیت کانیشتها- آدهیکاری به سطح مادهیاما- آدهیکاری برساند. در شریماد بهاگاواتام (۴۶/۲/۱۱)، مادهیاما- آدهیکاری به این ترتیب توصیف شده است:

īśvare tad-adhīneṣu
bāliśeṣu dviṣatsu ca
prema-maitrī-kṛpopekṣā
yaḥ karoti sa madhyamaḥ

"مادهیاما- آدهیکاری عابدی است که شخصیت اعلای خداوند را به عنوان بالاترین هدف عشق می‌پرستد، با عابدان خداوند دوست می‌شود، نسبت به نادانان رحیم است و از آنهایی که ذاتاً حسود هستند اجتناب می‌کند."

این روش صحیح خدمت عابدانه است؛ بنابراین در آیه فوق شریلا روپا گوسوامی در مورد چگونگی رفتار با عابدان گوناگون ما را ارشاد می‌کند. از طریق مشاهدات عینی می‌توان به وجود وایشناواهای گوناگون پی برد. معمولاً پراکریتا- ساهاجی‌یاها[2]، ماها مانترای هاره کریشنا را ذکر می‌کنند، اما به زن، پول و مواد مخدر دلبسته‌اند. اگرچه ممکن است این افراد نام مقدس خداوند را ذکر کنند، اما هنوز کاملاً پاک نشده‌اند. به چنین افرادی باید در ذهن احترام گذاشت، اما از معاشرت با آنان نیز باید اجتناب نمود. افرادی که از روی سادگی تحت تأثیر معاشرت بد قرار گرفته‌اند، چنانچه مشتاق دریافت دستورات صحیح از عابدان پاک باشند، باید مورد لطف و محبت قرار گیرند. اما نسبت به آن عابدان مبتدی که به طور رسمی توسط پیر روحانی موثق تشّرف یافته‌اند و با جدیت مشغول اجرای دستورات او هستند، باید تمام احترامات خود را تقدیم نمود.

---

[1] *prākṛta-bhakta*
[2] *prākṛta-sahajiyās*

در این جنبش کریشناآگاهی، بدون تبعیض قایل شدن از نظر طبقه، مذهب و یا رنگ، به همه فرصت یکسانی داده می‌شود و از همگان دعوت می‌گردد که به این جنبش بپیوندند، با ما نشست و برخاست نمایند، پراساد میل کنند و درباره کریشنا بشنوند. وقتی می‌بینیم که شخصی واقعاً به کریشناآگاهی علاقمند است و می‌خواهد تشّرف یابد، او را به عنوان مریدی برای ذکر نام مقدس خداوند قبول می‌کنیم. هنگامی که یک عابد مبتدی تشرّف می‌یابد و بر طبق دستورات پیر روحانی به خدمت عابدانه مشغول می‌گردد، باید فوراً به عنوان یک وایشناوای معتبر پذیرفته و به او احترام گذاشته شود. از میان بسیاری از این چنین وایشناواها، ممکن است یک نفر یافت شود که با جدیت بسیار به خدمت خداوند اشتغال یابد و تمامی اصول تنظیم‌کننده را با دقت رعایت نماید و نیز تعداد دورهای تجویز شده ذکر جاپا را بر تسبیح انجام دهد و همواره در اندیشه ایجاد راه‌هایی به منظور گسترش جنبش کریشناآگاهی باشد. چنین عابدی را باید به عنوان یک اوتاما- آدهیکاری، عابد بسیار پیشرفته، پذیرفت و همواره خواهان معاشرت با او بود.

در چیتانیا چاریتامریتا (آنتیای ۱۹۲/۴) چگونگی دلبستگی عابد به کریشنا بدین‌گونه توصیف شده است:

dīkṣā-kāle bhakta kare ātma-samarpaṇa
sei-kāle kṛṣṇa tāre kare ātma-sama

"در هنگام تشرّف، آن زمان که عابد کاملاً تسلیم خدمت به خداوند می‌گردد، کریشنا او را همانند خویش به شمار می‌آورد."

دیکشا[1] یا تشرّف روحانی را شریلا جیوا گوسوامی در بهاکتی- ساندارباها[2] (۸۶۸) چنین شرح داده است:

divyaṁ jñānaṁ yato dadyāt
kuryāt pāpasya saṅkṣayam
tasmād dīkṣeti sā proktā
deśikais tattva-kovidaiḥ

[1] *Dīkṣā*
[2] *Bhakti-sandarbha*

"با دیکشا، انسان به تدریج نسبت به لذات مادی بی‌علاقه، و در مقابل به تدریج به زندگی روحانی علاقمند می‌شود."

ما بسیاری از این گونه نمونه‌های عملی را به ویژه در اروپا و آمریکا دیده‌ایم. تعداد زیادی از شاگردانی که از خانواده‌های ثروتمند و سرشناس به نزد ما می‌آیند، سریعاً علاقه به لذایذ مادی را از دست می‌دهند و بسیار مشتاق ورود به زندگی روحانی می‌شوند. اگرچه آنها متعلق به خانواده‌های بسیار ثروتمند هستند، ولی بسیاری از ایشان شرایط زندگی نه چندان راحت را می‌پذیرند. در واقع، آنها آماده‌اند تا هنگامی که قادر به زندگی در معبد و معاشرت با وایشناواها باشند، هر نوع شرایط زندگی را به خاطر کریشنا بپذیرند. هنگامی که فرد نسبت به لذایذ مادی چنین بی‌علاقه می‌گردد، شایستگی تشرّف یافتن توسط پیر روحانی را دارد. برای پیشرفت در زندگی روحانی شریماد بهاگاواتام (۱۳/۱/۶) چنین توصیه می‌نماید: "تاپاسا برهماچاریِنا شامِنا چا دامِنا چا"[1]. هنگامی که انسان برای پذیرفتن دیکشا جدی باشد، باید آمادگی ریاضت، تجرد و مهار ذهن و بدن را داشته باشد. اگر شخصی چنین آمادگی را داشت و خواستار دریافت روشن‌بینی روحانی (دیویام گیانام)[2] بود، شایسته تشرّف یافتن است. به "دیویام گیانام" از نظر فنی "تاد وی‌گیانام"[3] گفته می‌شود، یعنی دانش در مورد متعال. متعال. "تاد ویگیانارتهام سا گوروم اِوابهی‌گاچت"[4]: هنگامی که شخص علاقمند به مطالب و موضوعات متعال در رابطه با حقیقت مطلق باشد، باید تشرّف یابد. چنین شخصی باید برای گرفتن دیکشا به نزد پیر روحانی برود. همچنین شریماد بهاگاواتام (۲۱/۳/۱۱) توصیه می‌نماید: "تاسماد گوروم پراپادیِتا جی‌گیاسو شرِیا اوتامام"[5]: هنگامی که فرد واقعاً به دانش متعالِ حقیقت مطلق علاقمند است، باید به نزد پیر روحانی برود.

---

[1] *tapasā brahmacaryeṇa śamena ca damena ca*
[2] *divyaṁ jñānam*
[3] *tad-vijñāna*
[4] *Tad-vijñānārthaṁ sa gurum evābhigacchet*
[5] *tasmād guruṁ prapadyeta jijñāsuḥ śreya uttamam*

فرد نباید پیر روحانی بپذیرد و در عین حال به دستورات او عمل نکند، و نیز نباید فقط به منظور تظاهر به زندگی روحانی، که مد روز است، پیر روحانی بپذیرد. شخص باید جیگیاسو یعنی بسیار کنجکاو برای آموختن از پیر روحانی مؤثق باشد، و پرسش‌های او نیز باید دقیقاً در رابطه با دانش متعال باشد (جی‌گیاسو شرِیا اوتامام). واژه اوتامام به آنچه در ورای دانش مادی است اشاره دارد. تاما[1] یعنی "تاریکی این‌جهان مادی" و اوت[2] یعنی "ماورا و متعال". معمولاً مردم در مورد مسائل مادی بسیار کنجکاو هستند، اما هنگامی که فرد این علاقه را از دست داد و تنها به موضوعات متعال علاقمند شد، کاملاً شایسته تشرّف یافتن است. زمانی که شخصی عملاً توسط پیر روحانی معتبر تشرّف یافته باشد و با جدیت به خدمت خداوند مشغول باشد، باید به عنوان یک مادهیاما– آدهیکاری پذیرفته شود.

ذکر نام‌های مقدس کریشنا به اندازه‌ای والاست که اگر انسان با دقت از ده اهانت اجتناب و ماها مانترای هاره کریشنا را بدون اهانت ذکر کند، مطمئناً قادر خواهد بود به تدریج به آن مرحله‌ای از ادراک برسد که دریابد تفاوتی بین خداوند و نام مقدس او وجود ندارد. عابدان مبتدی باید برای فردی که به چنین ادراکی رسیده است احترام زیادی قایل شوند. شخص باید با اطمینان بداند که بدون ذکر فاقد اهانت نام مقدس خداوند، قادر نخواهد بود داوطلب مناسبی برای پیشرفت در کریشناآگاهی باشد. در شری چیتانیا چاریتامریتا (مادهیای ۶۹/۲۲) گفته شده است:

yāhāra komala śraddhā, se 'kaniṣṭha' jana
krame krame teṅho bhakta ha-ibe 'uttama

"به آن شخصی که ایمانش سست و تأثیرپذیر است عابد مبتدی گفته می‌شود، اما با پیروی تدریجی از این روند (کریشناآگاهی)، او به سطح عابد درجه یک ارتقا خواهد یافت." هر فرد، زندگی عابدانه خود را از مرحله مبتدی آغاز می‌کند، اما اگر به درستی تعداد تجویز شده ذکر هاری‌نام[3] را به انجام برساند، گام به گام به بالاترین سطح یعنی اوتاما– آدهیکاری ارتقا خواهد یافت. جنبش کریشناآگاهی شانزده دور ذکر

---

[1] *tama*
[2] *ut*
[3] *harināma*

روزانـه را توصـیه مـی‌کنـد، زیـرا اهـالی کشـورهای غربـی قـادر نیسـتند در هنگـام ذکـر بـر تسـبیح، بـه مـدت طـولانی تمرکـز نماینـد. بـه ایـن خـاطر حـداقلِ تعـدادِ دور، تجـویز شـده اسـت. امـا شـریلا بهـاکتی سـیدهانتا ساراسـواتی تهـاکورا مـی‌فرمـود: "شخصـی کـه روزانـه حداقل شصت و چهـار دور جاپـا (یکصـد هـزار نـام) ذکـر نکنـد، فروافتـاده (پاتیتـا)[1] محسـوب می‌شود." بـر اسـاس محاسـبه وی، عمـلاً همـه مـا فـروافتـاده‌ایـم، امـا بـه دلیـل آن کـه در تلاش هستیم تا با جدیت تمـام و بـدون ریـا بـه خداونـد متعـال خـدمت کنـیم، مـی‌تـوانیم از خداوند شـری چیتانیـا ماهـاپرابهو کـه بـه "پاتیتـا پاوانـا"[2] یعنـی نجـات دهنـده فروافتادگـان شهرت دارد، انتظار رحمت داشته باشیم.

هنگـامی کـه شـریلا سـاتیاراجا کهـان[3] یکـی از عابـدان بـزرگ شـری چیتانیاماهـاپرابهو از خداوند پرسید که چگونه می‌توان یک وایشناوا را شناخت، خداوند پاسخ‌داد:

prabhu kahe,——"yāṅra mukhe śuni eka-bāra
kṛṣṇa-nāma, sei pūjya,——śreṣṭha sabākāra"

"اگـر حتـی یـک بـار واژه "کریشـنا" از دهـان انسـانی شـنیده شـود، بایـد او را بـه عنـوان بهتـرین فـرد در میـان افـراد عـادی پـذیرفت." (چیتانیـا چاریتامریتـا – مادهیـای ۱۰۶/۱۵)

خداوند چیتانیا ماهاپرابهو چنین ادامه داد:

"ataeva yāṅra mukhe eka kṛṣṇa-nāma
sei ta 'vaiṣṇava, kariha tāṅhāra sammāna"

"فـردی کـه علاقمنـد بـه ذکـر نـام مقـدس کریشناسـت و یـا از طریـق تمـرین، بـه ذکـر نـام‌هـای کریشـنا علاقمنـد گردیـده اسـت، بایـد بـه عنـوان یـک وایشـناوا پذیرفتـه شـود و بـدین‌سـان حـداقل در ذهـن بایـد بـه او احتـرام گذاشـت (چیتانیـا چاریتامریتـا – مادهیای۱۱۱/۱۵). یکـی از دوسـتان مـا کـه یـک نوازنـده مشـهور انگلیسـی اسـت، بـه ذکـر نام‌های مقدس کریشـنا علاقمنـد شـده و حتـی در صـفحات موسـیقی خـود چنـدین‌بـار نـام مقـدس‌کریشـنا را ذکـر کـرده اسـت. او در خانـه، بـه تصـویر کریشـنا و نیـز بـه واعظـان کریشـناآگاهی احتـرام مـی‌گـذارد. وی از تمـامی جهـات نـام کریشـنا و اعمـال کریشـنا را محتـرم مـی‌شـمارد. بنـابراین بـا تمـامی وجـود، احترامـات خـود را بـه او تقـدیم مـی‌نمـاییم،

[1] *patita*
[2] *patita-pāvana*
[3] *Śrīla Satyarāja Khān*

زیرا عملاً مشاهده می‌کنیم که این آقا به تدریج در کریشناآگاهی پیشرفت می‌کند. همواره باید به چنین شخصی احترام گذارد. نتیجه آن‌که هر شخصی که برای ارتقا در کریشناآگاهی، از طریق ذکر منظم نام مقدس کوشش می‌کند، باید مورد احترام وایشناواها قرار گیرد. از طرف دیگر شاهد بوده‌ایم که بعضی از معاصرین ما که تصور می‌شد واعظان بزرگی هستند، به تدریج به ادراک مادی زندگی فرو افتادند، زیرا آنها از ذکر نام مقدس خداوند غفلت ورزیدند.

خداوند چیتانیا ماهاپرابهو هنگام آموزش به ساناتانا گوسوامی، خدمت عابدانه‌را به سه دسته تقسیم کرد.

śāstra-yukti nāhi jāne dṛḍha, śraddhāvān
'madhyama-adhikārī' sei mahā-bhāgyavān

"شخصی که دانش قطعی او درباره شاستراها از استحکام زیادی برخوردار نیست، اما اعتقاد کامل به ذکر ماها مانترای هاره کریشنا پیدا کرده است و نیز در اجرای خدمات عابدانه تعیین‌شده خود راسخ است، باید مادهیاما- آدهیکاری محسوب شود. چنین شخصی بسیار سعادتمند است" (چیتانیا چاریتامریتا ۶۷/۲۲). یک مادهیاما- آدهیکاری، شرادهاوان[1] است، یعنی شخصی با ایمان راسخ؛ و او در واقع داوطلبی مناسب برای پیشرفت بیشتر در خدمت عابدانه است. بنابراین در چیتانیا چاریتامریتا (مادهیای ۶۴/۲۲) گفته شده است:

śraddhāvān jana haya bhakti-adhikārī
'uttama', 'madhyama', 'kaniṣṭha'——śraddhā-anusārī

"بر اساس میزان افزایش ایمان (شرادها)[2] است که فرد، واجد شرایط برای عبودیت در سطح ابتدایی، سطح میانی و بالاترین سطح خدمت عابدانه می‌گردد." بازهم در چیتانیا چاریتامریتا (مادهیای ۶۲/۲۲) گفته شده است:

śraddhā'-śabde——viśvāsa kahe sudṛḍha niścaya'
kṛṣṇe bhakti kaile sarva-karma kṛta haya

"با ارائه خدمت متعال به کریشنا، فرد خود به خود تمامی اعمال فرعی را به انجام می‌رساند. این ایمان راسخ و مطمئن که برای انجام خدمت عابدانه مساعد است،

---

[1] *śraddhāvān*
[2] *śraddhā*

شرادها خوانده می‌شود.» شرادها یا ایمان به کریشنا، آغاز کریشناآگاهی است. ایمان یعنی ایمان راسخ. کلام بهاگاوادگیتا برای افراد با ایمان، آموزش مؤثق است و باید تمامی بیانات کریشنا در بهاگاوادگیتا بدون تفسیر و همان‌گونه که هست، مورد قبول قرار گیرد. آرجونا، بهاگاوادگیتا را بدین‌سان پذیرفت. او پس از شنیدن بهاگاوادگیتا به کریشنا گفت: "ساروام اِتاد ریتام مانیه یان ماام واداسی کیشاوا"[1]: ای کریشنا هر آنچه را به من گفتی کاملاً به عنوان حقیقت می‌پذیرم (بهاگاوادگیتا ۱۴/۱۰).

این روش صحیح ادراک بهاگاوادگیتا است و به آن شرادها می‌گویند، نه آن‌که انسان بخشی از بهاگاوادگیتا را بنا بر تفسیرهای بلهوسانه خود بپذیرد و بخشی دیگر را نفی کند. این شرادها نیست. شرادها یعنی پذیرش آموزش‌های بهاگاوادگیتا در کلیّت آن، به ویژه آخرین دستور؛ "ساروا دارمان پاریتیاجیا ماام اِکام شارانام وراجا"[2]: تمامی انواع ادیان را رها ساز و تنها به من تسلیم شو (بهاگاوادگیتا ۶۶/۱۸). هنگامی که شخص به این دستور کاملاً ایمان داشته باشد، ایمان استوار او پایه‌ای برای پیشرفت در زندگی روحانی می‌گردد.

هنگامی که فرد کاملاً به ذکر ماها مانترای هاره کریشنا مشغول شود، به تدریج هویت روحانی خود را درک می‌کند. تا هنگامی که شخص صادقانه و با ایمان مانترای هاره کریشنا را ذکر نکند، کریشنا خود را آشکار نمی‌کند: "سه‌وُنموکهه هی جیوادائو سوایام اِواسپهوراتی آداها"[3] (بهاکتی راسامریتا سیندهو ۲۳۴/۲/۱). ما قادر نیستیم ازطریق روش‌های مصنوعی شخصیت اعلای خداوند را درک کنیم. ما باید صادقانه و باایمان به خدمت خداوند مشغول شویم. چنین خدمتی از زبان شروع می‌شود (سه‌وُنموکهه هی جیوادائو) یعنی باید همواره اسامی مقدس خداوند را ذکر کنیم و کریشنا پراسادا را قبول نماییم. ما نباید چیز دیگری را ذکر کنیم و یا خوراک دیگری را بپذیریم. هنگامی که این روش با ایمان و خلوص نیت دنبال شود، خداوند متعال خود را برای عابد هویدا می‌کند.

---

[1] *sarvam etad ṛtaṁ manye yan māṁ vadasi keśava*

[2] *sarva-dharmān parityajya mām ekaṁ śaraṇaṁ vraja*

[3] *sevonmukhe hi jihvādau svayam eva sphuraty adaḥ*

هنگامی که انسان درک کند که خادم ابدی کریشناست، نسبت به همه چیز به جز خدمت به کریشنا بی‌علاقه می‌شود. او که همواره در حال فکر کردن به کریشنا و ابداع راه‌هایی برای پخش نام مقدس کریشناست، می‌فهمد که تنها کارش پخش جنبش‌کریشنا آگاهی در سراسر دنیاست. چنین شخصی را باید به عنوان اوتاما- آدهیکاری محسوب نمود و بلافاصله معاشرت با او را بر طبق شش روند (داداتی پراتیگریناتی[1]، و غیره) پذیرا شد. به واقع عابد وایشناوای اوتاما- آدهیکاری پیشرفته باید به عنوان پیر روحانی پذیرفته شود. انسان باید هرچه را که دارد به او تقدیم کند، زیرا توصیه شده است که فرد باید تمام دارایی خود را تسلیم پیر روحانی نماید؛ به ویژه برهماچاری باید از سایرین درخواست صدقه نماید و آن را به پیر روحانی خود تقدیم کند. ولی شخص نباید بدون آن‌که به ادراک ذات رسیده باشد، از رفتار یک عابد پیشرفته یا ماها- بهاگاواتا تقلید کند، زیرا با چنین تقلیدی شخص در نهایت امر سقوط می‌کند و حقیر می‌شود.

در این آیه شریلا روپا گوسوامی به عابد توصیه می‌کند که هشیارانه کانیشتها- آدهیکاری، مادهیاما- آدهیکاری و اوتاما- آدهیکاری را از هم تمیز دهد. همچنین عابد باید موقعیت خود را بداند و نباید از عابدی که در سطح بالاتری قرار دارد، تقلید کند. شریلا بهاکتی وینودا تهاکورا اشارات سودمند و قابل استفاده‌ای را با این مضمون کرده است: یک وایشناوای اوتاما- آدهیکاری را از طریق توانایی‌اش در سوق دادن ارواح فروافتاده‌ی بسیار به وایشناویزم می‌توان شناخت. انسان نباید پیر روحانی گردد، مگر آن‌که به مرتبه‌ی اوتاما- آدهیکاری رسیده باشد. یک وایشناوای مبتدی یا وایشناوایی که در سطح میانی قرار دارد نیز می‌تواند مرید اختیار کند، اما چنین مریدانی باید در سطح مشابهی باشند و باید توجه نمود که آنها قادر نخواهند شد با راهنمایی ناقص وی به سمت هدف نهایی زندگی حرکت کنند. بنابراین یک سالک باید دقت نماید که یک اوتاما- آدهیکاری رابه عنوان پیر روحانی انتخاب نماید.

[1] *dadāti pratigṛhṇāti*

متن شش

dṛṣṭaiḥ svabhāva-janitair vapuṣaś ca doṣair
na prākṛtatvam iha bhakta janasya paśyet
gaṅgāmbhasāṁ na khalu budbuda-phena-paṅkair
brahma-dravatvam apagacchati nīra-dharmaiḥ

dṛṣṭaiḥ– با رؤیت از دیدگاه مادی؛ *svabhāva-janitaiḥ*– تولد بر اساس طبیعت فردی؛ *vapuṣaḥ*– از بدن؛ *ca*– و؛ *doṣaiḥ*– با نقص‌ها؛ *na*– نه؛ *prākṛtatvam*– موقعیت مادی؛*iha* – در این جهان؛ *bhakta janasya*– از یک عابد پاک؛ *paśyet*– فرد باید ببیند؛ *gaṅgā-ambhasām*– از آب‌های گنگ؛ *na*– نه؛ *khalu*– قطعاً؛ *budbuda-phena-paṅkaiḥ* – با حباب‌ها، کَف و گِل ؛ *brahma-dravatvam*– طبیعت روحانی؛ *apagacchati*– آلوده می‌شود؛ *nīra-dharmaiḥ*– خواص آب.

ترجمه

عابد پاکی که در موقعیت اصلی کریشنا آگاه خود واقع شده است، خویشتن را با بدن یکی نمی‌انگارد. به چنین عابدی نباید با دید مادی نظر افکند. در واقع باید از این که بدن عابد در یک خانواده پایین متولد شده و یا از کاستی‌های جسمانی اعم از بیماری یا نقص یا معلولیت و یا ناخوشایندی‌های ظاهری برخوردار است، چشم‌پوشی نمود. با نگرش متعارف، چنین نقایصی در بدن یک عابد پاک ممکن است عمده به نظر آید؛ اما بدن یک عابد پاک، به رغم چنین نقص‌های ظاهری، نمی‌تواند آلوده باشد. بدن او همانند آب‌های رود گنگ است که بعضی اوقات در فصل باران مملو از حباب

و کَف و گِل می‌شود. آب گنگ آلوده نمی‌گردد. آنهایی که در مراحل پیشرفته ادراک روحانی قرار دارند، بدون در نظرگیری شرایط آب، در رودخانه گنگ استحمام می‌کنند.

شرح

شودها بهاکتی، عملکرد روحِ اصیل یا به عبارت دیگر اشتغال در خدمت عاشقانه متعال به خداوند است که در حالتِ رهایی‌یافته اجرا می‌شود. در بهاگاوادگیتا (۲۶/۱۴)چنین بیان شده است:

māṁ ca yo 'vyabhicāreṇa
bhakti-yogena sevate
sa guṇān samatītyaitān
brahma-bhūyāya kalpate

"کسی که وقف خدمت عابدانه کامل است و در هیچ شرایطی فرو نمی‌افتد، بلافاصله به ورای گونه‌های طبیعت مادی عروج می‌کند و بنابراین در سطح برهمن قرار می‌گیرد."

"آویابهیچارینی بهاکتی"[1] یعنی عبودیت ناب. کسی که به خدمت عابدانه مشغول است باید عاری از انگیزه‌های مادی باشد. در این جنبش کریشناآگاهی، باید آگاهی شخص تغییر یابد. در صورتی که آگاهی معطوف به کسب لذت مادی باشد، این "ماده آگاهی" است و اگر هدفِ آگاهی، خدمت به کریشنا باشد، کریشناآگاهی است. یک روح تسلیم‌شده، بدون درنظرگیری ملاحظات مادی به کریشنا خدمت می‌کند (آنیابهیلاشیتا شونیام)[2]. "گیانا کارمادی آناوریتام"[3]: خدمت عابدانه ناب، که در ورای عملکردهای بدن و ذهن مانند گیانا (پندارگرایی) و کارما (کار برای ثمر) قرار دارد، بهاکتی یوگای ناب خوانده می‌شود. بهاکتی یوگا عملکرد صحیح و مناسب روح است

---

[1] *Avyabhicāriṇī bhakti*
[2] *anyābhilāṣitā-śūnyam*
[3] *Jñāna-karmādy-anāvṛtam*

و هنگـامی کـه شـخص بـه طـور حقیقـی بـه خـدمت عابدانـه نـاب و غیرآلـوده مشـغول می‌شود، رها شده است (ساگونان ساماتی تیایتان (ب.گ. ۲۶/۱۴))[1].

اگرچه ممکن است اعضـای بـدن یـک عابـدِ کریشـنا تحـت تـأثیر مـاده بـه نظـر آیـد، امـا او تحت سلطه شرایط مادی نیست. بنـابراین فـرد نبایـد بـا نگـرش مـادی بـه عابـد پـاک نظـر افکند. تا انسان خود یـک عابـد واقعـی نباشـد، قـادر نخواهـد بـود عابـد دیگـری را بـه طـور کامـل ببینـد. همـان‌طـور کـه در آیـه قبـل شـرح داده شـد، سـه دسـته عابـد وجـود دارد: کانیشـتها–آدهیکـاری، مادهیامـا–آدهیکـاری و اوتامـا–آدهیکـاری. کانیشـتها–آدهیکـاری نمی‌تواند بین عابـد و غیرعابـد تفـاوت قایـل شـود. او تنهـا علاقمنـد بـه پرسـتش دییتـی در معبد است. اما یک مادهیامـا–آدهیکـاری قـادر اسـت بـین عابـد و غیرعابـد و نیـز بـین عابـد و خداونـد تفـاوت قایـل شـود. بنـابراین او نسـبت بـه شخصـیت اعـلای خداونـد، عابـد و غیرعابد، رفتاری متفاوت دارد.

هیچ‌کس نباید نقـایص جسـمی یـک عابـد پـاک را تمسـخر نمایـد. در صـورت وجـود چنـین نقایصی، بایـد بـا دیـده اغمـاض بـه آنهـا نگریسـت. آنچـه بایـد مـدنظر قـرار گیـرد، فعالیـت اصلی پیر روحـانی اسـت کـه خـدمت عابدانـه، یعنـی خـدمت نـاب بـه خداونـد متعـال اسـت. همان‌گونه که در بهاگاوادگیتا (۳۰/۹) بیان شده است:

api cet sudurācāro
bhajate mām ananya-bhāk
sādhur eva sa mantavyaḥ
samyag vyavasito hi saḥ

"حتـی اگـر چنـین بـه نظـر آیـد کـه عابـد در بعضـی از مواقـع بـه کـارهـای ناشایسـت مـی‌پـردازد، بـاز هـم بایـد او را یـک سـادهو (شـخص مقـدس) محسـوب کـرد زیـرا هویـت‌واقعـی او، آن فـردی اسـت کـه بـه خـدمت عاشـقانه خداونـد اشـتغال دارد." بـه بیـان دیگر، نباید وی را یک انسان معمولی به حساب آورد.

حتـی اگـر یـک عابـد پـاک در یـک خـانواده بـراهمن یـا گوسـوامی متولـد نشـده باشـد، در صـورت اشـتغال بـه خـدمت خداونـد، نبایـد مـورد بـی‌تـوجهی قـرار گیـرد. در واقـع، خـانواده گوسـوامی بـر اسـاس ملاحظـات مـادیِ طبقـه و یـا وراثـت نمـی‌توانـد وجـود داشـته باشـد.

---

[1] *sa guṇān samatītyaitān*

عنوان گوسوامی در واقع حق انحصاری عابدان پاک است. بدین‌سان ما درباره شش‌گوسوامی به رهبری روپا گوسوامی و ساناتانا گوسوامی صحبت می‌کنیم. روپاگوسوامی و ساناتانا گوسوامی عملاً مسلمان شده و بر این اساس به اسامی دبیرخاص و ساکارا مالک تغییر نام داده بودند، اما شری چیتانیا ماهاپرابهو شخصاً آنها را گوسوامی نمود. بنابراین عنوان گوسوامی موروثی نیست. واژه گوسوامی به شخصی که قادر است حواس خود را مهار کند و ارباب حواس باشد، اطلاق می‌گردد. عابد، تحتِ تسلطِ حواس نیست، بلکه خود مهارکننده حواس است. بنابراین حتی اگر او در خانواده گوسوامی متولد نشده باشد، باید او را سوامی یا گوسوامی خطاب کرد.

بر این اساس، گوسوامی‌هایی که در زمره نوادگان شری نیتیاناندا پرابهو و شری‌ادویتا پرابهو می‌باشند، مطمئناً عابد هستند، اما نباید در مورد عابدان متعلق به خاندان‌های دیگر تبعیضی قایل شد؛ در واقع باید نسبت به عابدی که به خانواده آچاریاهای گذشته تعلق دارد و نیز عابدی که در یک خانواده معمولی به دنیا آمده است، رفتاری یکسان داشت. نباید با این تفکر که فردی "یک گوسوامی آمریکایی است" به وی با دیده منفی نگریست و نیز نباید تصور کرد دیگری یک "نیتیاناندا وامشا گوسوامی" است. در مخالفت با اعطای عنوان گوسوامی به وایشناواهای آمریکایی در جنبش کریشناآگاهی، اعتراضی ضمنی در جریان است. بعضی اوقات مردم به صراحت به عابدان آمریکایی می‌گویند که سانیاسا یا عنوان گوسوامی آنها معتبر نیست، اما بر طبق گفته‌های شریلا روپا گوسوامی در این آیه، یک گوسوامی آمریکایی و یک گوسوامی از خانواده آچاریاها با هم تفاوتی ندارند.

از طرف دیگر، عابدی که به عنوان گوسوامی نایل شده، اما از پدر برهمن یا در خانواده گوسوامی در شجره نیتیاناندا یا ادویتا پرابهو زاده نشده است، نباید از گوسوامی‌شدن خود دچار غرور تصنّعی گردد. او باید همواره به خاطر داشته باشد به محض آنکه دچار غرور مادی گردد، فوراً سقوط خواهد کرد. این جنبش کریشناآگاهی دانش متعال است و جایی برای حسد در آن وجود ندارد. این جنبش برای پاراماهامساهایی است که کاملاً از هر گونه حسد رها می‌باشند (پارامام

نیرماتسارانام)[1]. فرد، چه در خانواده‌ی گوسوامی‌ها زاده شده باشد و چه عنوان گوسوامی به او اعطا شده باشد، نباید حسد ورزد. به محض آنکه شخص حسادت ورزد، از سکوی پاراماهامسا سقوط خواهد کرد.

باید درک کنیم که با مدنظر قرار دادن نقایص بدنی یک وایشناوا، مرتکب اهانت به قدوم نیلوفرین او می‌شویم و این اهانت بسیار جدی است. در واقع‌شری چیتانیا ماهاپرابهو این اهانت را هاتی-ماتا[2] یا اهانت فیل دیوانه توصیف کرده است. یک فیل دیوانه قادر است فاجعه‌ای را بیافریند، بخصوص هنگامی که وارد باغ آراسته‌ای می‌شود. بنابراین انسان باید بسیار مراقب باشد که به یک وایشناوا اهانت نکند. هر عابدی باید این آمادگی را داشته باشد که از یک وایشناوای ارشد دستور بگیرد و یک وایشناوای ارشد باید آماده باشد تا در تمامی جهات به وایشناوای پایین‌تر کمک نماید. بر اساس رشد روحانی خود در کریشناآگاهی است که شخصی از مرتبه‌ای بالاترو یا مرتبه‌ای پایین‌تر برخوردار می‌گردد. فرد مجاز نیست اعمال یک وایشناوای پاک را از دیدگاه مادی ملاحظه کند. نگرش به یک عابد پاک از دیدگاه مادی بسیار مضر است، به خصوص اگر این عمل توسط یک عابد مبتدی انجام شود. بنابراین باید با اجتناب از مشاهده ظاهری یک عابد پاک، سعی در دیدن خصوصیات درونی او نمود و چگونگی وقف شدن او را در خدمت عاشقانه متعال درک کرد. به این ترتیب می‌توان از نگرش‌مادی به عابد پاک اجتناب کرد و در نتیجه، خود به تدریج عابد پاک شد.

آنهایی که تصور می‌کنند کریشناآگاهی محدود به گروه خاصی از مردم، گروه خاصی از عابدان یا منطقه خاصی از زمین است، عموماً به مشاهده خصوصیات ظاهری عابد تمایل دارند. چنین مبتدیانی که قادر به دیدن خدمت برجسته عابد پیشرفته نمی‌باشند، سعی دارند ماها-بهاگاواتا را به سطح خود بیاورند. ما هنگام پخش کریشناآگاهی در سراسر دنیا، با چنین مشکلی روبرو هستیم. متأسفانه با برادران روحانی تازه‌کاری احاطه شده‌ایم که فعالیت‌های خارق‌العاده پخش کریشناآگاهی در سراسر جهان را درک نمی‌کنند. آنها تنها سعی دارند ما را به سطح خود بکشانند و

---

[1] *paramaṁ nirmatsarāṇām*
[2] *hātī-mātā*

می‌کوشند تا در تمامی جهات از ما انتقاد نمایند. ما از اعمال ساده‌لوحانه و فقر دانش آنها بسیار متأسفیم. با شخصی که قدرت به او تفویض گردیده و عملاً مشغولِ انجامِ خدمتِ محرمانه به خداوند است، نباید همانند یک انسان معمولی رفتار شود؛ زیرا اعلام شده است که شخص بدون آنکه از طرف کریشنا قدرت یافته باشد، قادر نخواهد بود جنبش کریشناآگاهی را در سراسر جهان پخش کند.

بنابراین هنگامی که فرد از یک عابد پاک انتقاد می‌کند، اهانتی را مرتکب می‌شود (وایشناوا–آپارادها)[1] که برای اشخاصی که در آرزوی پیشرفت در کریشناآگاهی هستند، بسیار بازدارنده و مخرّب است. با اهانت به قدوم نیلوفرین وایشناوا، هیچ بهره روحانی نصیب فرد نمی‌گردد. بنابراین همه باید دقت فراوان نمایند تا نسبت به وایشناوایی که قدرت به او تفویض گردیده، یا شودها–وایشناوا[2]، حسادت نورزند. همچنین این تصور که وایشناوای اقتدار یافته، قابل تأدیب است، اهانت محسوب می‌شود. سعی در اصلاح و یا راهنمایی او، اهانت آمیز است.

یک وایشناوای مبتدی و یک وایشناوای پیشرفته را از طریق نوع فعالیت‌هایشان می‌توان از هم تمیز داد. وایشناوای پیشرفته همواره در موقعیت پیر روحانی قرار دارد و عابد مبتدی همیشه شاگرد او محسوب می‌شود. پیر روحانی نباید هیچ‌گاه در معرض پند و نصیحت شاگرد قرار گیرد و نیز پیر روحانی نباید موظف به دریافت دستور از آنهایی که شاگرد وی نیستند، گردد. این چکیده و جوهر پند شریلا روپا گوسوامی در متن ششم است.

---

[1] *vaiṣṇava-aparādha*
[2] *śuddha-vaiṣṇava*

متن هفت

syāt kṛṣṇa-nāma-caritādi-sitāpy avidyā-
pittopatapta-rasanasya na rocikā nu
kintv ādarād anudinaṁ khalu saiva juṣṭā
svādvī kramād bhavati tad-gada-mūla-hantrī

syāt– است؛*kṛṣṇa*– متعلق به لرد کریشنا؛*nāma*– نام مقدس؛*carita-ādi*– شخصیت، بازی‌های متعال و غیره؛*sitā*– نبات؛*api*– اگرچه؛*avidyā*– از جهل؛*pitta*– با زهر؛*upatapta*– متأثرشده؛ *rasanasya*– از زبان؛*na*– نه؛*rocikā*– خوشمزه؛*nu*– آه، چقدر شگفت‌انگیز است؛*kintu*– اما؛ *ādarāt*– بادقت؛*anudinam*– هر روز، یا بیست و چهار ساعته در روز؛*khalu*– به صورت طبیعی؛ *sā*– آن (شهد شیرین نام مقدس)؛*eva*– قطعاً؛*juṣṭā*– اخذ شود یا ذکر شود؛*svādvī*– مزه مطبوع؛ *kramāt*– به تدریج؛*bhavati*– تبدیل می‌شود؛*tat-gada*– از آن مریضی؛*mūla*– از ریشه؛ *hantrī*– نابودکننده.

ترجمه

نام مقدس، صفات، اعمال و بازی‌های متعال کریشنا همگی به طور متعال همچون نبات شیرین هستند. اگرچه زبان شخصِ مبتلا به یرقان آویدیا (جهل) قادر به چشیدن هیچ‌چیز شیرین نیست، ولی شگفت‌انگیز آن است که تنها با ذکر دقیق روزانه این اسامی شیرین، یک مزه طبیعی در زبانش بیدار و به تدریج بیماری وی ریشه‌کن می‌شود.

شرح

نـام مقـدس خداونـد کریشـنا، صـفات، بـازی‌هـا و دیگـر چیزهـای او همگـی از طبیعـتِ شعف، زیبایی و حقیقت مطلـق برخـوردار هسـتند. آنهـا ذاتـاً بسـیار شـیرین هسـتند، هماننـد نبات که برای همـه خوشـایند اسـت. امـا جهـل بـه بیمـاری یرقـان، کـه بـه دلیـل ترشـحات صفراوی ایجاد می‌شـود، تشـبیه شـده اسـت. زبـان شـخص بیمـار کـه مـورد هجـوم یرقـان قرار گرفته است قادر بـه لـذت بـردن از نبـات نیسـت، زیـرا تمـامی شـیرینی‌هـا بـه مـزاق او تلخ می‌آیـد. مشـابهاً آویـدیا (جهـل) تـوان لـذت از نـام، ویژگـی، فـرم و بـازی‌هـای متعـال و لذت‌بخش کریشـنا را از بـین مـی‌بـرد. بـه رغـم ایـن بیمـاری، اگـر فـردی بـا دقـت و توجـه زیـاد بـه کریشـناآگاهی بپـردازد، نـام مقـدس را ذکـر کنـد و بـازی‌هـای متعـال کریشـنا را بشـنود، جهـل او نـابود خواهـد شـد و زبـانش قـادر مـی‌گـردد تـا شـیرینی طبیعـت متعـال کریشـنا و متعلقـات او را بچشـد. چنـین بازیافـتِ سـلامت روحـانی، تنهـا بـا پـرورش مـنظم کریشناآگاهی ممکن است.

هنگـامی کـه انسـان در دنیـای مـادی، بـه روش مـادی زنـدگی بیشـتر علاقمنـد باشـد تـا کریشـناآگاهی، در وضـعیت بیمـاری قـرار دارد. وضـعیت طبیعـی آن اسـت کـه خـادم ابـدی خداونـد بـاقی بمـانیم (جیـوِرا سـواروپا هایـا–کریشـنِرا نیتیـا– داسـا)[1]. هنگـامی کـه موجـود زنـده بـه دلیـل مجـذوب بـودن بـه ویژگـی‌هـای بیرونـی انـرژی مایـای کریشـنا، خداونـد را فرامـوش مـی‌کنـد، وضـعیت سـالم او از دسـت مـی‌رود. ایـن دنیـای مایـا را دوراشـرایا[2] می‌نامند، یعنـی "پناهگـاه بـد یـا کـاذب". فـردی کـه ایمـان خـود را در دوراشـرایا قـرار داده است، در دام آرزوهای محـال مـی‌افتـد. در دنیـای مـادی همـه بـرای خوشـبختی در تلاشـند و اگرچه این تلاش‌های مادی با شکسـت همـه‌جانبـه روبـرو مـی‌شـود، ولـی بـه دلیـل جهـل قادر بـه درک اشـتباهات خـود نیسـتند. آنهـا تـلاش مـی‌کننـد اشـتباهی را بـا اشـتباه دیگـر جبـران کننـد. ایـن روش تنـازع بقـا در دنیـای مـادی اسـت. اگـر بـه فـردی کـه در چنـین وضـعیتی اسـت، پیشـنهاد گـردد تـا بـه کریشـناآگاهی پرداختـه و خوشـبخت شـود، چنـین پیشنهادی را قبول نخواهد کرد.

---

[1] *jīvera 'svarūpa' haya-kṛṣṇera 'nitya-dāsa'*
[2] *durāśraya*

اشاعه جنبش کریشناآگاهی در سراسر جهان فقط به منظور درمان این جهل عظیم است. عامه مردم به وسیله رهبران نابینا گمراه گشته‌اند. رهبران جوامع بشری – سیاستمداران، فلاسفه و دانشمندان – به علت قرار نداشتن در کریشناآگاهی همگی نابینا هستند. بر اساس گفته بهاگاوادگیتا، از آنجایی که آنان به لحاظ روش ملحدانه‌ی زندگی خود از دانش واقعی بی‌بهره هستند، عملاً نادانانی گناهکارند و در پایین‌ترین درجه انسانی قرار دارند.

na māṁ duṣkṛtino mūḍhāḥ
prapadyante narādhamāḥ
māyayāpahṛta jñānā-
āsuraṁ bhāvam āśritāḥ

"آن فرومایگان بسیار نادان، پست‌ترین در میان نوع بشر، که دانششان را توهم ربوده است و دارای طبع ملحدانه دیوان هستند، به من تسلیم نمی‌گردند." (بهاگاوادگیتا۱۵/۷).

چنین افرادی هرگز به کریشنا تسلیم نمی‌شوند و با تلاش آنهایی که خواهان پناه گرفتن به کریشنا هستند، مخالفت می‌ورزند. هنگامی که چنین خدانشناسانی، رهبران جامعه می‌گردند، تمامی فضا مملو از جهل می‌شود. در چنین شرایطی مردم برای پذیرش جنبش کریشناآگاهی اشتیاق چندانی از خود نشان نمی‌دهند، همانگونه که بیمار مبتلا به یرقان نمی‌تواند از مزه نبات لذت برد. اما باید دانست که تنها داروی مخصوص یرقان شیرینی نبات است. بنابراین در وضعیت آشفته فعلی بشری، کریشناآگاهی یعنی ذکر نام مقدس خداوند – هاره کریشنا، هاره کریشنا، کریشنا کریشنا، هاره هاره/ هاره راما، هاره راما، راما راما، هاره هاره – تنها راه علاج برای اصلاح جهان است. اگرچه ممکن است کریشناآگاهی برای شخص بیمار خیلی خوشایند نباشد، اما طبق توصیه شریلا روپاگوسوامی، اگر فرد خواهان معالجه بیماری مادی باشد، باید با دقت و توجه زیاد به آن بپردازد. درمان را باید با ذکر ماها مانترای هاره کریشنا آغاز نمود، زیرا با ذکر این نام مقدس خداوند، فردی که در موقعیت مادی قرار گرفته است، از تمامی ادراکات نادرست رها خواهد شد (چتو– دارپانا–

مارجانام)[1]. آویدیا یا ادراک اشتباه در مورد هویت روحانی خود، اساس ایجاد آهانکارا[2] یا منیت کاذب در قلب را فراهم می‌سازد.

بیماری واقعی در قلب وجود دارد، ولی در صورت پاک شدن ذهن و آگاهی، بیماری مادی نمی‌تواند به انسان آسیب رساند. برای پاک کردن ذهن و قلب از تمامی ادراکات ناصحیح، شخص باید به ذکر ماها مانترای هاره کریشنا بپردازد. این کار هم سهل است و هم سودمند. با ذکر نام مقدس خداوند، فرد سریعاً از آتش سوزان موجودیت مادی رها می‌شود.

ذکر نام مقدس خداوند در سه مرحله صورت می‌پذیرد: مرحله توأم با اهانت، مرحله کم کردن اهانت‌ها و مرحله ناب. معمولاً هنگامی که یک مبتدی به ذکر مانترای هاره کریشنا می‌پردازد، اهانت‌های متعددی را مرتکب می‌گردد. ده اهانت عمده وجود داردکه اگر عابد از آنها اجتناب کند، قادر خواهد بود به مرحله بعدی که در میان ذکر اهانت‌آمیز و ذکر ناب قرار گرفته است، نظر افکند. آن هنگام که انسان به مرحله ناب قدم نهد، فوراً رها می‌گردد. به این می‌گویند "بهاوا-ماها-داواگنی- نیرواپانام"[3]. به محض آنکه انسان از آتش سوزان موجودیت مادی آزاد شود، قادر خواهد بود مزه زندگی روحانی را بچشد.

می‌توان نتیجه‌گیری کرد که برای رهایی از بیماری مادی، انسان باید به ذکر مانترای هاره‌کریشنا بپردازد. جنبش کریشناآگاهی به خصوص برای ایجاد فضایی که در آن‌مردم قادر به ذکر مانترای هاره کریشنا باشند، ایجاد گردیده است. فرد باید با ایمان آغاز نماید و هنگامی که ایمانش از طریق ذکر افزایش یافت، می‌تواند عضو انجمن شود. ما از طریق گروه‌های سان-کیرتانا که به تمامی نقاط جهان اعزام کرده‌ایم، تجربه نموده‌ایم که حتی در دورافتاده‌ترین نقاط دنیا و در جایی که دانش کریشنا وجود ندارد، ماها مانترای هاره کریشنا هزاران نفر را جلب مکتب ما کرده است. در بعضی از مناطق فقط پس از چند روز شنیدن ماها مانترای هاره کریشنا، مردم با

---

[1] *ceto-darpaṇa-mārjanam*
[2] *ahaṅkāra*
[3] *bhava-mahā-dāvāgni-nirvāpanam*

تراشیدن سر و ذکر ماها مانترا از عابدان تقلید می‌کنند. ممکن است این کار تقلید محسوب شود، اما تقلید از کار پسندیده مطلوب است. بعضی از این مقلدین تدریجاً به تشرف یافتن توسط پیر روحانی علاقمند می‌شوند و خود را داوطلب تشرف می‌سازند.

در صورتی‌که فرد صادق باشد، تشرف می‌یابد و به این مرحله "بهاجانا-کرییا"[1] گفته می‌شود. آن‌گاه شخص با ذکر مرتب روزانه شانزده دور ماها مانترای هاره کریشنا و اجتناب از رابطه جنسی نامشروع، استفاده از مواد مخدر و سکرآور، گوشت‌خواری و قمار عملاً به خدمت خداوند مشغول می‌شود. از طریق بهاجانا-کرییا انسان به رهایی از آلودگی زندگی مادی نایل می‌شود. او دیگر برای مزه کردن غذاهای به اصطلاح خوشمزه‌که با گوشت و پیاز تهیه می‌شوند به رستوران یا هتل نمی‌رود، و نیز به کشیدن سیگار یا نوشیدن چای و قهوه علاقه‌ای نشان نمی‌دهد. او نه تنها از رابطه جنسی نامشروع، که از رابطه جنسی به طور کامل کناره می‌گیرد. او دیگر علاقمند به اتلاف وقت با قمار و شرط‌بندی نیست. باید درک شود که به این ترتیب فرد از موارد نامطلوب پاک می‌شود (آنارتها-نیوریتی)[2]. واژه آنارتها به موارد نامطلوب اطلاق می‌گردد. هنگامی که انسان به جنبش کریشناآگاهی دلبسته می‌شود، آنارتهاها از بین می‌رود.

پس از رهایی از موارد نامطلوب، انسان در اجرای اعمال کریشناآگاهی استوار می‌گردد. در حقیقت او به چنین اعمالی دلبسته شده است و هنگام اجرای خدمت عابدانه شعف را تجربه می‌کند. به این می‌گویند بهاوا[3]، یا بیداری آغازینِ عشقِ خفته برای خداوند. بنابراین روح مقید از موجودیت مادی رها می‌گردد و نسبت به ادراکات بدنی حیات از جمله توانگری مادی، دانش مادی و تمامی انواع جذابیت‌های مادی، بی‌علاقه می‌شود. در چنین زمانی انسان قادر است درک نماید که شخصیت اعلای خداوند کیست و مایای او چیست.

---

[1] *bhajana-kriyā*
[2] *anartha-nivṛtti*
[3] *bhāva*

اگرچه امکان دارد مایا حضور داشته باشد، اما نمی‌تواند باعث آشفتگی عابدی که به مرحله بهاوا رسیده است گردد، زیرا عابد قادر است موقعیت حقیقی مایا را مشاهده نماید. مایا یعنی فراموشی کریشنا، و کریشناآگاهی و فراموشی کریشنا به منزله نور و تاریکی در کنار هم هستند. فردی که در تاریکی است، قادر نخواهد بود از امکاناتی که توسط نور عرضه شده است استفاده نماید و شخصی که در نور استقرار یافته است، نمی‌تواند از تاریکی ناراحت شود. با پیوستن به کریشناآگاهی انسان به تدریج رها می‌شود و در پهنه اشراق قرار می‌گیرد. در واقع او حتی تاریکی را لمس نمی‌کند. همان‌گونه که در چیتانیا چاریتامریتا (مادهیای ۳۱/۲۲) تأیید شده است:

Kṛṣṇa--sūrya-sama; māyā haya andhakāra
yāhāṅ kṛṣṇa, tāhāṅ nāhi māyāra adhikāra

"کریشنا به مثابه آفتاب است و مایا همچون تاریکی. جایی که آفتاب حضور داشته باشد، امکان تاریکی نیست. به محض آن‌که شخص به کریشناآگاهی بپردازد، تاریکی توهم – نفوذ انرژی بیرونی – فوراً ناپدید می‌شود."

متن هشت

tan-nāma-rūpa-caritādi-sukīrtanānu-
smṛtyoḥ krameṇa rasanā-manasī niyojya
tiṣṭhan vraje tad-anurāgi janānugāmī
kālaṁ nayed akhilam ity upadeśa-sāram

tat– متعلق به خداوند کریشنا؛*nāma*– نام مقدس؛*rūpa*– شکل؛*carita-ādi*– صفات، بازی‌های متعال و غیره؛*su-kīrtana*– در گفتگو یا ذکر زیبا؛*anusmṛtyoḥ*– و در به یاد آوردن؛*krameṇa*– به تدریج؛*rasanā*– زبان؛*manasī*– و ذهن فرد؛*niyojya*– مشغول؛*tiṣṭhan*– ساکن؛*vraje*– در وراجا؛*tat*– به خداوند کریشنا؛*anurāgi*– دلبسته؛*jana*– اشخاص؛*anugāmī*– پیروی؛*kālam*– زمان؛*nayet*– باید بکارگیرند؛*akhilam*– کامل؛*iti*– بدین ترتیب؛*upadeśa*– از پند یا آموزش؛ *sāram*– جوهر و چکیده.

ترجمه

چکیده تمامی اندرزها آن است که انسان باید همه اوقات خود، روزی بیست و چهار ساعت، را به خوبی به ذکر و به یاد آوردن نام متعال، فرم متعال، صفات و بازی‌های ابدی خداوند بپردازد و بدین وسیله به تدریج زبان و ذهن خود را مشغول سازد. بدین‌سان فرد باید در وراجا (گولوکا وریندون دهاما)[1] اقامت گزیند و تحت هدایت عابدان، به کریشنا خدمت نماید. شخص باید راه عابدان محبوب خداوند را که عمیقاً به خدمت عابدانه او دلبسته‌اند، دنبال کند.

[1] *Goloka Vṛndāvana dhāma*

شرح

چون ذهن می‌تواند هم دوست و هم دشمن انسان باشد، لذا باید ذهن را به نحوی تربیت نمود تا دوست انسان گردد. جنبش کریشناآگاهی به ویژه برای پرورش ذهن به طریقی که همواره درگیر امور مربوط به کریشنا باشد، ایجاد شده است. ذهن دارای صدها و هزارها نقش، نه تنها از زندگی فعلی بلکه از زندگی‌های متعدد گذشته، است. در بعضی‌از مواقع این نقوش در تماس با یکدیگر قرار می‌گیرند و تصاویر متضادی را ایجاد می‌کنند. بدین ترتیب ممکن است عملکرد ذهن برای یک روح مقید خطرناک باشد. دانشجویان رشته روانشناسی به تغییرات روانی گوناگون ذهن واقفند. در بهاگاوادگیتا (۶/۸) چنین نقل شده است:

yaṁ yaṁ vāpi smaran bhāvaṁ
tyajaty ante kalevaram
taṁ taṁ evaiti kaunteya
sadā tad-bhāva-bhāvitaḥ

"هر حالتی از هستی را که انسان به هنگام ترک بدن خود به یاد آورد، به طور قطع به همان حالت می‌رسد."

در هنگام مرگ، ذهن و شعورِ موجود زنده، فرم لطیف نوعی خاص از بدن را برای زندگی بعدی ایجاد می‌کنند. اگر ذهن ناگهان به مورد نامناسبی فکر کند، فرد باید در زندگی بعدی بدنی مرتبط با آن را اخذ نماید. از طرف دیگر، در صورتی که شخص به هنگام مرگ بتواند به کریشنا بیاندیشد، قادر خواهد بود به دنیای روحانی، گولوگا وریندداون، انتقال یابد. این روند انتقال روح بسیار ظریف است. بنابراین شریلا روپا گوسوامی به عابدان توصیه می‌نماید تا اذهان خود را به گونه‌ای پرورش دهند که قادر به یادآوری چیزی جز کریشنا نباشند. به همین ترتیب زبان باید طوری تربیت گردد تا تنها درباره کریشنا صحبت کند و فقط کریشنا پراسادا را بچشد. علاوه بر این شریلا روپا گوسوامی توصیه می‌کند: "تیشتهان وراجه"[1]، انسان باید در وریندداون یا نقطه‌ای

[1] *tiṣṭhan vraje*

از وراجـابهومی[۱] زنـدگی کنـد. ظـاهراً مسـاحت وراجـابهومی یـا سـرزمین ورینـداون بایـد هشـتاد و چهـار کروشـا[۲] باشـد. یـک کروشـا معـادل دو مایـل مربـع اسـت. هنگـامی کـه انسان در ورینداون سکنا می‌گزینـد، بایـد در آن‌جـا پنـاه عابـد پیشـرفته‌ای را بگیـرد. بـه ایـن ترتیب انسـان بایـد همـواره بـه کریشـنا و لـی‌لاهـایش بیاندیشـد. شـریلا روپـا گوسـوامی در کتاب بهاکتی راسامریتا سیندهو (۲۹۴/۲/۱) به تشریح بیشتر این مسئله پرداخته است:

kṛṣṇaṁ smaran janaṁ cāsya
preṣṭhaṁ nija-samīhitam
tat-tat-kathā-rataś cāsau
kuryād vāsaṁ vraje sadā

"عابد باید همواره در قلمـروی متعـال وراجـا زنـدگی کنـد و همیشـه بـه "کریشـنام اسـماران جانام چاسـیا پرشـتهام"[۳] یـا بـه خـاطر آوردن شـری کریشـنا و معاشـران محبـوبش مشـغول باشد. از پیروی راه چنـین معاشـرانی و بـا قـرار گـرفتن در هـدایت همیشـگی ایشـان، انسـان می‌تواند به خواسته‌ای عمیق برای خدمت به شخصیت اعلای خداوند دست یابد."

مجدداً شریلا روپا گوسوامی در بهاکتی راسامریتا سیندهو (۲۹۵/۲/۱) می‌فرماید:

sevā sādhaka-rūpeṇa
siddha-rūpeṇa cātra hi
tad-bhāva-lipsunā kāryā
vraja-lokānusārataḥ

"در قلمـروی متعـال وراجـا (وراجـا دهامـا)، شـخص بایـد بـا احساسـی هماننـد احسـاس معاشران خداوند متعـال شـری کریشـنا بـه وی خـدمت نمایـد، و بایـد خـود را تحـت هـدایت مسـتقیم معاشـر خاصـی از کریشـنا قـرار دهـد و راه وی را دنبـال کنـد. ایـن روش هـم در مرحلـه سـادهانا[۴] (انجـام تمـرین‌هـای روحـانی در مرحلـه مقیـد) و هـم در مرحلـه سـادهیا[۵]

---

[1] *Vrajabhūmi*
[2] *krośa*
[3] *kṛṣṇaṁ smaran janaṁ cāsya preṣṭham*
[4] *sādhana*
[5] *sādhya*

(ادراک خداونـد) یعنـی زمـانی کـه انسـان بـه یـک سـیدها پوروشـا[1] – روحـی کـه از نظـر روحانی در کمال است – مبدل شده است، مصداق دارد."

شـریلا بهـاکتی سـیدهانتا ساراسـواتی تهـاکورا بـر ایـن آیـه شـرحی چنـین نگاشـته اسـت: "فـردی کـه هنـوز علاقمنـدی‌اش بـه کریشـناآگاهی افـزایش نیافتـه اسـت، بایـد تمـامی انگیـزه‌هـای مـادی را بـه کنـاری نهـد و از طریـق انجـام اصـول تنظـیم‌کننـده و ارتقادهنـده یعنی ذکر و به یـاد آوردن کریشـنا و نـام، فـرم، صـفت و بـازی‌هـای متعـال او و غیـره، ذهـن خـود را تربیـت نمایـد. بـدین ترتیـب پـس از افـزایش میـل انسـان بـه چنـین کارهـایی، وی باید سعی نمایـد در ورینـداون زنـدگی کنـد و تحـت سرپرسـتی و حمایـت یـک عابـد خبـره، تمام اوقات خود را بـه یـادآوری نـام، شـهرت، بـازی‌هـای متعـال و صـفات کریشـنا بگذرانـد. این تمامیت و جوهر کلیه آموزش‌ها در باره پرورش خدمت عابدانه است."

"در مرحله ابتدایی انسـان بایـد همـواره بـه شـنیدن کریشـنا–کاتهـا[2] مشـغول باشـد. بـه ایـن شراوانا– داشـا[3] مـی‌گوینـد، یعنـی مرحلـه شـنیدن. بـا شـنیدن مسـتمر نـام متعـال و مقـدس کریشنا و شنیدن درباره فـرم، صـفات و بـازی‌هـای متعـال وی، انسـان مـی‌توانـد بـه مرحلـه پذیرش یعنی وارانـا– داشـا[4] نایـل شـود. در ایـن مرحلـه شـخص بـه شـنیدن کریشـنا کاتهـا دلبسته می‌شود. هنگـامی کـه انسـان بتوانـد در شـعف بـه ذکـر بپـردازد، بـه اسمارانا‌واسـتها[5] یعنی مرحلـه یـادآوری نایـل مـی‌شـود. بـه خـاطر آوردن، مجـذوب شـدن، مراقبـه، یـادآوری مستمر و خلسـه پـنج مرحلـه ارتقـا در کریشـنا– اسـمارانا[6] مـی‌باشـند. نخسـت ممکـن اسـت در به خاطر آوردن‌کریشنا وقفه‌هـایی ایجـاد گـردد، ولـی متعاقبـاً ایـن امـر بـدون وقفـه ادامـه خواهـد یافـت. هنگـامی کـه بـه خـاطر آوردن بـدون وقفـه صـورت گیـرد، شـخص متمرکـز مـی‌شـود و آن حالـت را مراقبـه مـی‌نامنـد. هنگـامی کـه مراقبـه بسـط یابـد و همیشـگی

[1] *siddha-puruṣa*
[2] *kṛṣṇa-kathā*
[3] *śravaṇa-daśā*
[4] *varaṇa-daśā*
[5] *smaraṇāvasthā*
[6] *kṛṣṇa-smaraṇa*

گـردد، آنوسـمریتی[۱] خوانـده مـی‌شـود. بـا آنوسـمریتیِ بـدون وقفـه و مسـتمر، انسـان بـه مرحلـه سـامادهی[۲] یـا خلسـه روحـانی وارد مـی‌گـردد. پـس از آنکـه اسـمارانا- داشـا[۳] یـا سامادهی کاملاً بسـط یافـت، روح بـه ادراک موقعیـت اصـلی خـود مـی‌رسـد. در ایـن هنگـام او کـاملاً و بـه وضـوح رابطـه ابـدی خـود بـا کریشـنا را درک مـی‌کنـد. بـه ایـن سـام‌پـاتی- داشا[۴]، کمال زندگی، می‌گویند.

"چیتانیا چاریتامریتا توصیه مـی‌کنـد کـه مبتـدیان، تمـامی خواسـته‌هـای دارای انگیـزه خـود را بـه کنـاری نهنـد و تنهـا بـر اسـاس آمـوزش‌هـای متـون مقـدس، خـود را وقـف خـدمت عابدانه تنظیم‌کننده خداوند کنند. بدین ترتیـب اسـت کـه یـک عابـد مبتـدی قـادر مـی‌گـردد تا به تـدریج بـه نـام، شـهرت، فـرم و صـفات کریشـنا دلبسـتگی پیـدا نمایـد. آن هنگـام کـه چنـین دلبسـتگی در انسـان پـرورش یابـد، خواهـد توانسـت خـود بـه خـود و حتـی بـدون پیـروی از اصـول تنظـیم‌کننـده بـه قـدوم نیلـوفرین کریشـنا خـدمت کنـد. بـه ایـن مرحلـه می‌گوینـد راگـابهـاکتی[۵] یـا خـدمت عابدانـه در عشـق خودجـوش. در چنـین مرحلـه‌ای عابـد مـی‌توانـد راه یکـی از معاشـران ابـدی کریشـنا در ورینـداون را دنبـال نمایـد. ایـن را راگانوگا- بهـاکتی[۶] مـی‌نامنـد. راگانوگـا بهـاکتی یـا خـدمت عابدانـه خودجـوش مـی‌توانـد در شـانتا- راسـا[۷] باشـد، یعنـی زمـانی کـه شـخص خواهـان آن اسـت کـه هماننـد گـاوهـای کریشنا، یا چوب‌دستی یـا فلـوت و یـا گـل‌هـای دور گـردن کریشـنا گـردد. در داسـیا- راسـا[۸] شـخص راه خادمـانی چـون چیتراکـا، پاتراکـا یـا راکتاکـا[۹] را دنبـال مـی‌نمایـد. در سـاکهیا- راسـا[۱۰] یـا رابطـه دوسـتانه، انسـان قـادر اسـت تـا دوسـتی همچـون بـالادِوا، شـریداما یـا

---

1 *anusmṛti*
2 *samādhi*
3 *smaraṇa-daśā*
4 *sampatti-daśā*
5 *rāga-bhakti*
6 *rāgānuga-bhakti*
7 *śānta-rasa*
8 *dāsya-rasa*
9 *Citraka, Patraka or Raktaka*
10 *sakhya-rasa*

سوداما[1] گردد. در واتسالیا- راسا[2] که ویژگی آن مهر والدینی است، شخص می‌تواند همانند ناندا ماهاراج و یاشودا[3] شود، و در مادهوریا- راسا[4]، که باعشق نکاحی بارز می‌شود، انسان می‌تواند مثل شریماتی رادهارانی[5] یا دوستان بانوی او نظیر لالیتا[6] و یا خادم بانوانش (مانجاری‌ها)[7] مانند روپا و راتی[8] گردد. این جوهر تمامی آموزش‌ها و دستورات در مورد خدمت عابدانه است.“

[1] *Baladeva, Śrīdāmā or Sudāmā*
[2] *vātsalya-rasa*
[3] *Nanda Mahārāja and Yaśodā*
[4] *mādhurya-rasa*
[5] *Śrīmatī Rādhārāṇī*
[6] *Lalitā*
[7] *mañjarīs*
[8] *Rūpa and Rati*

متن نه

vaikuṇṭhāj janito varā madhu-purī tatrāpi rāsotsavād
vṛndāraṇyam udāra-pāṇi-ramaṇāt tatrāpi govardhanaḥ
rādhā-kuṇḍam ihāpi gokula-pateḥ premāmṛtāplāvanāt
kuryād asya virājato giri-taṭe sevāṁ vivekī na kaḥ

vaikuṇṭhāt– از وایکونتها، در دنیای روحانی؛*janitaḥ*– به خاطر تولد؛*varā*– برتر؛-*madhu-purī*– شهر متعالی که به عنوان ماتهورا نامیده می‌شود؛*tatra api*– اعلی‌تر از آن؛*rāsa-utsavāt*– به خاطر انجام راسا–لی‌لا؛*vṛndā-araṇyam*– بیشه‌زار وریندا‌وان؛*udāra-pāṇi*– متعلق به خداوند کریشنا؛*ramaṇāt*– به خاطر انواع مختلف بازی‌های متعال عاشقانه؛*tatra api*– اعلی‌تر از آن؛ *govardhanaḥ*– تپه گووارد‌هانا؛*rādhā-kuṇḍam*– مکانی که رادها–کوندا نامیده می‌شود؛ *iha api*– اعلی‌تر از آن؛*gokula-pateḥ*– متعلق به کریشنا، ارباب گوکولا؛*prema-amṛta*– با شهد عشق متعال؛*āplāvanāt*– به خاطر سرشار و لبریز شدن؛*kuryāt*– انجام خواهند داد؛*asya*– از این (رادها–کوندا)؛*tatra api*– اعلی‌تر از آن؛*govardhanaḥ* – تپه گووارد‌هانا؛*rādhā-kuṇḍam*– مکانی که رادها–کوندا نامیده می‌شود؛*virājataḥ*– واقع، قرارگرفته؛*giri-taṭe*– در پای تپه گووارد‌هانا؛*sevām*– خدمت؛*vivekī*– فردی که خردمند است؛*na*– نه؛*kaḥ*– کسی که.

ترجمه

مکان مقدسی که به نام ماتهورا اشتهار یافته است، از نظر روحانی بر وایکونتها یا دنیای متعال برتری دارد، زیرا خداوند در آنجا متجلی گردید. بیشه‌زار متعال وریندا‌ون به لحاظ راسا–لی‌لاهای کریشنا از ماتهورا پوری برترست. و برتر از بیشه‌زار وریندا‌ون، تپه گووارد‌هانا است، زیرا شری کریشنا آنرا به روی دست متعال خود بلند

نمـوده و نیـز مکـان بـازی‌هـای عاشـقانه گونـاگون وی بـوده اسـت؛ و برتـر از همـه، شـری رادهـا–کونـدای فـوق‌العـاده عـالی اسـت، کـه در منتهـا درجـه قـرار دارد، زیـرا کـه از شـهد پرمـای متعـال خداونـد گوکـولا، شـری‌کریشـنا، لبریزسـت. پـس آیـا شـخص هوشـمندی یافت می‌گردد که برای خـدمت بـه ایـن رادهـا–کونـدای الهـی کـه در دامنـه تپـه گوواردهانـا واقع شده است، تمایلی نداشته باشد؟

شرح

دنیـای روحـانی سـه‌چهـارم کـل آفـرینش شخصـیت اعـلای خداونـد و والاتـرین مکـان است. دنیای روحـانی بـه طـور طبیعـی از دنیـای مـادی برتـر اسـت؛ امـا مـاتهورا و پیرامـون آن با وجود این که در دنیـای مـادی متجلـی شـده اسـت، برتـر از دنیـای روحـانی محسـوب می‌شود، زیـرا شخصـیت متعـال خداونـد، خـود را در مـاتهورا متجلـی سـاخت. بیشـه‌زارهـای مرکزی ورینـداون بـه دلیـل وجـود دوازده بیشـه (دواداشـا– وانـا)[1] نظیـر تالاوانـا، مادهووانـا و باهولاوانـا[2] کـه بـه لحـاظ بـازی‌هـای متعـال گونـاگون خداونـد مشـهورند، برتـر از مـاتهورا محسوب می‌شوند. بنابراین بیشـه‌زار میـانی ورینـداون، والاتـر از مـاتهورا مـی‌باشـد؛ امـا برتـر از ایـن بیشـه‌زارهـا، تپـه متعـال گوواردهانـا اسـت، زیـرا کریشـنا آنـرا بـا دسـت زیبـای نیلوفرگونـه‌اش هماننـد چتـری بلنـد نمـود تـا معاشـران خـود، اهـالی وراجـا، را از بـاران‌هـای سیل‌آسایی کـه اینـدرای خشـمگین، پادشـاه فرشـتگان، فـرو فرسـتاده بـود، حفـظ نمایـد. بـه عـلاوه کریشـنا بـا دوسـتان گـاوچران خـود در تپـه گوواردهانـا از گاوهـا مراقبـت مـی‌کـرد و همچنین در آنجـا بـا عزیزتـرین محبـوبش، شـری رادهـا، قـرار ملاقـات مـی‌گذاشـت و بـا او بـه بـازی‌هـای متعـالِ عاشـقانه مشـغول مـی‌شـد. رادهـا–کونـدا، واقـع در دامنـه گوواردهانـا، برتـر از همـه مـی‌باشـد، زیـرا در آنجاسـت کـه عشـق کریشـنا جـاری مـی‌گـردد. عابـدان

[1] *dvādaśa-vana*
[2] *Tālavana, Madhuvana and Bahulāvana*

پیشرفته ترجیح می‌دهند در رادها–کوندا اقامت گزینند، زیرا این مکان محل خاطرات متعددی از ماجراهای عاشقانه ابدی بین کریشنا و رادهارانی (راتی ویلاسا)[1] است.

در چیتانیا چاریتامریتا (مادهیا– لیلا) بیان گردیده است که به هنگام اولین دیدار شری چیتانیا ماهاپرابهو از منطقه وراجا بهومی، در آغاز وی قادر به یافتن مکان رادها–کوندا نگردید. این بدان معنی است که در واقع شری چیتانیا ماهاپرابهو در جستجوی مکان دقیق رادها–کوندا بوده است. در نهایت او آن نقطه روحانی را که برکه کوچکی در آن قرار داشت، یافت. وی در آن برکه کوچک استحمام نمود و به عابدان خود فرمود که رادها–کوندای اصلی در آنجا واقع است. بعدها عابدان خداوند چیتانیا در آغاز به رهبری شش گوسوامی، از جمله روپا و راگهوناتها داسا، برکه را گودبرداری نمودند. در حال حاضر دریاچه بزرگی به نام رادها–کوندا در آن‌جا واقع است. شریلا روپا گوسوامی به دلیل خواسته شری چیتانیا ماهاپرابهو برای یافتن شری رادها–کوندا، بر آنجا تأکید بسیار ورزیده است. پس چه کسی ممکن است رادها–کوندا را رها نماید و سعی کند تا در جای دیگری سکنا گزیند؟ هر انسانی که از شعوری متعال برخوردار است، چنین نخواهد کرد. اما با این وصف سایر سامپرادایاهای[2] وایشناوا اهمیت رادها–کوندا را درک نمی‌کنند و افراد فاقد علاقه به خدمتِ عابدانه به خداوند چیتانیا ماهاپرابهو نیز نمی‌توانند به اهمیت روحانی و طبیعت متعال رادها–کوندا دست یابند. بنابراین رادها–کوندا بیشتر توسط گودیاوایشناواها[3] – پیروان خداوند شری کریشنا چیتانیا ماهاپرابهو – پرستش می‌شود.

---

[1] *rati-vilāsa*
[2] *sampradāyas*
[3] *Gauḍīya Vaiṣṇavas*

متن ده

karmibhyaḥ parito hareḥ priyatayā vyaktiṁ yayur jñāninas
tebhyo jñāna-vimukta-bhakti-paramāḥ premaika-niṣṭhās tataḥ
tebhyas tāḥ paśu-pāla-paṅkaja-dṛśas tābhyo 'pi sā rādhikā
preṣṭhā tadvad iyaṁ tadīya-sarasī tāṁ nāśrayet kaḥ kṛtī

karmibhyaḥ– بیش از عمل‌کنندگان برای ثمر؛*paritaḥ*– به هر لحاظ؛*hareḥ*– توسط شخصیت اعلای خداوند؛*priyatayā*– به خاطر اینکه مورد لطف قرار می‌گیرد؛*vyaktim yayuḥ*– در شاسترا گفته شده است؛*jñāninaḥ*– افراد پیشرفته در دانش؛*tebhyaḥ*– اعلاتر از ایشان؛*jñāna-vimukta*– رهایی‌یافته به وسیله دانش؛*bhakti-paramāḥ*– افراد مشغول در خدمت عابدانه؛ *prema-eka-niṣṭhāḥ*– آنان که به عشق ناب خداوند دست یافته‌اند؛*tataḥ*– اعلاتر از ایشان؛ *tebhyaḥ*– برتر از آنها؛*tāḥ*– کسانی که؛*paśu-pāla-paṅkaja-dṛśaḥ*– گوپی‌هایی که همواره وابسته به کریشنا، پسر گاوچران، هستند؛*tābhyaḥ*– اعلی‌تر از همه ایشان؛*api*– قطعاً؛*sā*– او (مؤنث)؛ *tadīya*- این؛*iyam*– مشابهاً؛*tadvat*– بسیار عزیز؛*preṣṭhā*– شریماته رادهیکا؛*rādhikā* – دریاچه وی، شری رادها–کوندا؛*tām*– شری رادها–کوندا؛*na*– نه؛*āśrayet*– پناه می‌گیرند؛ *sarasī*– آنکس که؛*kaḥ*– خوشبخت‌ترین؛*kṛtī*.

ترجمه

در شاستراها بیان گردیده است که از میان انواع انجام‌دهندگان کار برای ثمر، آنکس که در دانشِ ارزش‌های والای زندگی پیشرفته‌تر است، مورد لطف خداوند متعال هاری قرار می‌گیرد. از میان بسیاری از این چنین افراد که در دانش ارتقا یافته‌اند (گیانی‌ها) تنها آنکس که عملاً به لحاظ فضیلتِ دانشِ خود به رهایی دست یافته

است، ممکن است به خدمت عابدانه بپردازد. او والاتر از سایرین است؛ اما کسی که حقیقتاً به پرما – عشق ناب کریشنا– نایل گردیده است، بر وی برتری دارد. در میان تمامی عابدان پیشرفته، گوپی‌ها، برجسته‌ترینند، زیرا آنها همیشه و به طور کامل به شری کریشنا، پسر گاوچران متعال، متکی هستند. در میان گوپی‌ها، شریماتی رادهارانی، نزد کریشنا، از همه عزیزتر است. کوندا (دریاچه) او، همانند خودِ این محبوب‌ترین گوپی‌ها، نزد کریشنا بسیار عزیز است. پس چه کسی است که در رادها–کوندا اقامت نگزیند و در یک بدن روحانی مملو از احساسات پرشعف عابدانه (آپراکریتا بهاوا)، در خدمت عاشقانه به زوج متعال شری شری رادها گووِیندا که آشتاکالییا لیلا – بازی‌های متعال هشتگانه روزانه‌اشان – را اجرا می‌کنند، قرار نگیرد؟ آنهایی که در کناره رادها–کوندا به خدمت عابدانه مشغولند، حقیقتاً خوشبخت‌ترین مردم جهان هستند.

شرح

در حال حاضر تقریباً همه به انجام نوعی کار برای ثمر اشتغال دارند. آنهایی که از کار کردن، انتظار دستاوردهای مادی دارند، کارمی‌ها[1] یا انجام‌دهندگان کار برای ثمر خوانده می‌شوند. تمامی موجودات زنده در این دنیای مادی در سِحر مایا قرار گرفته‌اند. در ویشنو پورانا (۶۱/۷/۶) چنین شرح داده شده است:

viṣṇu-śaktiḥ parā proktā
kṣetrajñākhyā tathā parā
avidyā-karma-saṁjñānyā
tṛtīyā śaktir iṣyate

حکیمان، انرژی‌های شخصیت اعلای خداوند را به سه دسته تقسیم‌کرده‌اند: انرژی روحانی، انرژی حاشیه‌ای و انرژی مادی. انرژی مادی، انرژی مرتبه سوم محسوب می‌شود (تریتییا شاکتی)[2]. موجودات زنده‌ای که در قلمروی انرژی مادی قرار دارند،

[1] *karmīs*
[2] *tṛtīyā śaktiḥ*

گـاه تنهـا بـرای ارضـای حـواس، خـود را هماننـد سـگ و خـوک درگیـر کارهـای بسـیار سـخت مـی‌نماینـد. امـا بعضـی از کـارمی‌هـا در ایـن زنـدگی، یـا پـس از انجـام کارهـای متقیانـه، در زنـدگی بعـدی، بـه طـور فزاینـده‌ای مجـذوب انجـام انـواع قربـانی‌هـایی کـه در وداهـا توصـیف گردیـده اسـت، مـی‌شـوند. بنـابراین آنهـا طبـق شایسـتگی متقیانـه خـود بـه کرات بهشتی ارتقا می‌یابند. در واقـع آنهـایی کـه بـه طـور دقیـق و بـر اسـاس آمـوزش‌هـای ودایـی قربـانی مـی‌کننـد، بـه مـاه و کـرات بـالاتر از مـاه عـروج مـی‌نماینـد. همانطورکـه در بهاگاوادگیتـا (۲۱/۹) اشـاره شـده اسـت: "کشـینهِ پونیِـه مارتیـا لوکـام ویشـانتی"[1]، پـس از بهره‌مندی از نتایج اعمال به اصطلاح متقیانـه خـود، آنهـا دوبـاره بـه زمـین کـه مارتیـا لوکـا، مکان مـرگ، نـام دارد مراجعـت مـی‌نماینـد. اگرچـه ممکـن اسـت چنـین افـرادی بـه لحـاظ پرهیزکـاری‌هـای خـود بـه کـرات بهشـتی عـروج نماینـد و در آنجـا از زنـدگی طـولانی هزاران‌ساله بهره‌مند گردند، اما بـه هـر حـال، هنگـامی کـه نتـایج اعمـال متقیانـه آنهـا پایـان یابد، باید به این کره باز گردند.

ایـن موقعیـت تمـامی کـارمی‌هـا اسـت؛ اعـم از کسـانی کـه متقیانـه عمـل مـی‌کننـد و یـا آنهـایی کـه اعمـال غیرمتقیانـه دارنـد. در ایـن کـره، تـاجران، سیاسـتمداران و افـراد بیشـمارِ دیگری را می‌یابیم که فقـط بـه خوشـبختی مـادی علاقمندنـد. آنهـا بـه هـر روشـی درصـدد کسـب پـول هسـتند و بـه متقیانـه بـودن یـا نبـودن ایـن روش‌هـا تـوجهی ندارنـد. چنـین افرادی را مادیگرایان بـارز یـا کـارمی‌هـا مـی‌نامنـد. در میـان کـارمی‌هـا، تعـدادی ویکـارمی[2] وجود دارنـد؛ افـرادی کـه بـدون کسـب راهنمـایی از دانـش ودایـی عمـل مـی‌کننـد. افـرادی که بر اسـاس دانـش ودایـی عمـل مـی‌کننـد، بـرای رضـایت خداونـد ویشـنو و بـرای کسـب رحمـت از او قربـانی مـی‌کننـد. بـدین ترتیـب آنهـا بـه سیسـتم‌هـای سـیاره‌ای بـالاتر ارتقـا می‌یابنـد. ایـن گونـه کـارمی‌هـا، برتـر از ویکـارمی‌هـا هسـتند، زیـرا بـه آمـوزش‌هـای وداهـا صـادقانه ایمـان دارنـد و مطمئنـاً بـرای کریشـنا عزیزنـد. در بهاگاوادگیتـا (۱۱/۴) کریشـنا مـی‌فرمایـد: "یِـه یاتهـا مـام پراپادیانتـه تـامس تاتهـایوا بهاجـامی آهـام"[3]، مـن همـه را بـه

---

[1] *kṣīṇe puṇye martya-lokaṁ viśanti*

[2] *vikarmīs*

[3] *ye yathā māṁ prapadyante tāṁs tathaiva bhajāmy aham*

همان نسبت که تسلیم من می‌شوند پاداش می‌دهم. کریشنا به قدری مهربان است که خواسته‌های کارمی‌ها و گیانی‌ها را برآورده می‌سازد، چه رسد به بهاکتاها. اگرچه بعضی اوقات کارمی‌ها به سیستم‌های سیاره‌ای بالاتر ارتقا می‌یابند، اما تا هنگامی که به کار برای ثمر دلبسته‌اند، پس از مرگ مجبور به قبول بدن مادی جدید هستند. انسان با عملکرد متقیانه می‌تواند در سیستم‌های سیاره‌ای بالاتر در میان فرشتگان بدن بگیرد، و یا ممکن است به موقعیتی دست یابد که در آن قادر گردد از حد اعلای شادمانی مادی برخوردار شود. از طرف دیگر، آنهایی که به کارهای غیرمتقیانه اشتغال دارند، تنزل می‌یابند و در زمره حیوانات، درختان و گیاهان بدن می‌گیرند. قدیسان دانا برای مجریان کار برای ثمر که اهمیتی به دستورات ودایی نمی‌دهند، ارزشی قایل نیستند. در شریماد بهاگاواتام (۴/۵/۵) چنین بیان شده است:

nūnaṁ pramattaḥ kurute vikarma
yad indriya-prītaya āpṛṇoti
na sādhu manye yata ātmano 'yam
asann api kleśada āsa dehaḥ

"مادیگرایانی که فقط برای ارضای حواس همانند سگ و خوک به سختی کار می‌کنند، در واقع دیوانه هستند. آنها صرفاً به لحاظ ارضای حواس مرتکب انواع اعمال نفرت‌آور می‌گردند. اعمال مادی به هیچوجه شایسته یک انسان هوشمند نیست، زیرا در نتیجه چنین اعمالی، او بدنی مادی و مملو از نکبت را به دست می‌آورد." هدف زندگی انسانی رهایی از شرایط سه‌گانه رنج‌آور می‌باشد که ملازم موجودیت مادی است. متأسفانه انجام‌دهنگان کار برای ثمر، دیوانه‌وار و از هر طریق به دنبال کسب پول و به دست‌آوردن رفاه موقت مادی هستند. بنابراین آنها خطر تنزل به گونه‌های پست‌تر حیات را پذیرا می‌گردند. مادیگرایان به طرز احمقانه‌ای نقشه‌های متعددی برای خوشبخت شدن در این دنیای مادی را طراحی می‌کنند. آنها بدون تعمق و درنگ بر این نکته که تنها برای چند سال معین زنده‌اند، قسمت اعظم این سال‌ها را برای کسب پول جهت ارضای حواس سپری می‌کنند. نهایتاً چنین اعمالی با مرگ خاتمه می‌یابد. مادیگرایان این امکان را که پس از ترک این بدن، جسمی به صورت حیوانات پست‌تر، گیاهان و یا درختان بگیرند، مدنظر قرار نمی‌دهند. بنابراین تمامی اعمال آنها، تنها هدف زندگی را نقش بر آب می‌کند. آنها نه

تنها جاهل به دنیا آمده‌اند، بلکه با تصور دستیابی به منافع مادی، همانند آسمانخراش‌ها، اتومبیل‌های بزرگ، موقعیت‌های محترمانه و غیره، در سطح جهل عمل می‌نمایند. مادیگرایان واقف نیستند که در زندگی بعدی خوار گردیده و تمامی اعمال آنها تنها باعث پارابهاوا[1] یعنی شکست ایشان می‌شود. این حکم شریماد بهاگاواتام (۵/۵/۵) است: "پارابهاواس تاواد آبودها جاتاها"[2].

بنابراین انسان باید برای درک دانش روح، آتما-تاتوا[3]، مشتاق باشد. تا هنگامی‌که شخصی به مرحله آتما-تاتوا، این‌که او روح است نه بدن، نرسیده باشد، در سطح جهل باقی است. در میان هزاران و حتی میلیون‌ها نفر جاهل که وقت خود را فقط برای ارضای حواس تلف می‌کنند، شاید یک نفر به سطح دانش برسد و ارزش‌های والاتر زندگی را درک نماید. چنین شخصی گیانی[4] خوانده می‌شود. گیانی واقف است که اعمال ثمردار، او را با موجودیت مادی در هم می‌پیچد و باعث می‌گردد تا از نوعی بدن به بدنی دیگر برود. همان‌طور که در شریماد بهاگاواتام با عبارت شاریرا-باندها[5] (در قید و بند موجودیت مادی) اشاره شده است، تا هنگامی که انسان هر نوع ادراکی از لذت حواس را دارا باشد، ذهنش مجذوب کارما - اعمال ثمردار - خواهد گردید و این امر او را مجبور به انتقال از بدنی به بدن دیگر می‌کند.

بنابراین گیانی برتر از کارمی محسوب می‌شود، زیرا حداقل از اعمال کورکورانه برای ارضای حواس اجتناب می‌کند. این رای شخصیت اعلای خداوند است. اما اگرچه ممکن است گیانی فارغ از جهل کارمی باشد، ولی تا هنگامی که او در سکوی خدمت عابدانه قرار نگیرد، هنوز در جهل (آویدیا) واقع است. ممکن است فردی به عنوان گیانی یا شخصی پیشرفته در دانش پذیرفته شود، ولی چون در مورد خدمت عابدانه بی‌اطلاع و در نتیجه از پرستش مستقیم قدوم نیلوفرین شخصیت اعلای خداوند غافل است، دانش او ناخالص محسوب می‌شود.

---

[1] *parābhava*
[2] *parābhavas tāvad abodha jātaḥ*
[3] *ātma-tattva*
[4] *jñānī*
[5] *śarīra-bandha*

هنگامی که گیانی به خدمت عابدانه می‌پردازد، به سرعت برتر از یک گیانی عادی می‌شود. چنین انسان پیشرفته‌ای را، "گیانا ویموکتا بهاکتی پاراما"[1] توصیف نموده‌اند. در بهاگاوادگیتا (۱۹/۷) به چگونگی گرایش گیانی به خدمت عابدانه اشاره شده است. در آنجا کریشنا می‌فرماید:

bahūnāṁ janmanām ante
jñānavān māṁ prapadyate
vāsudevaḥ sarvam iti
sa mahātmā sudurlabhaḥ

"پس از تولد و مرگ‌های بسیار، کسی که واقعاً به دانش و آگاهی رسیده است، تسلیم من می‌گردد، زیرا می‌داند که علت‌العلل و تمام آنچه که هست، منم. چنین روح بزرگی بسیار نادر است." در حقیقت شخصی خردمند است که به قدوم نیلوفرین کریشنا تسلیم گردیده است، ولی چنین ماهاتما، یا روح بزرگی، بسیار نادر است.

پس از پذیرش خدمت عابدانه و رعایت اصول تنظیم‌کننده، با دنبال کردن راه عابدان بزرگی همانند نارادا، ساناکا و ساناتانا، انسان ممکن است به مرحله عشق خودجوش به خداوند نایل آید. آنگاه شخصیت اعلای خداوند او را والا محسوب می‌کند. به طور مطمئن عابدانی که عشق الهی را کسب نموده‌اند، در موقعیت ممتازی واقعند.

گوپی‌ها از تمامی عابدان برجسته‌تر می‌باشند، زیرا آنها چیزی جز راضی کردن کریشنا را نمی‌شناسند، و در قبال این عشق در انتظار هیچگونه پاسخی از جانب او نیستند. در واقع کریشنا با دور کردن خود از ایشان، پاره‌ای اوقات آنها را در رنج فوق‌العاده‌ای قرار می‌دهد؛ با این وجود آنها قادر به فراموش کردن کریشنا نیستند. هنگامی که کریشنا ورینداون را به مقصد ماتهورا ترک کرد، گوپی‌ها بینهایت اندوهگین شدند و باقی عمرشان را فقط به گریه کردن به خاطر جدایی از کریشنا گذراندند. این بدان معنی است که از یک نظر آنها در واقع هیچگاه از کریشنا جدا نبوده‌اند. بین اندیشیدن به کریشنا و معاشرت با او تفاوتی نیست، بلکه، "ویپرالامبها سِوا"[2]، اندیشیدن به کریشنا در فراق همانند عملکرد شری چیتانیا ماهاپرابهو، بسیار بهتر از خدمت مستقیم به

---

[1] *jñāna-vimukta-bhakti-parama*
[2] *vipralambha-sevā*

کریشنا است. بنابراین از میان تمامی عابدانی که عشق عابدانه ناب خود را نسبت به کریشنا پرورش داده‌اند، گوپی‌ها برجسته‌ترین هستند و در میان تمامی این گوپی‌های برجسته، شریماتی رادهارانی والاترین است. هیچ‌کس نمی‌تواند از خدمت عابدانه شریماتی رادهارانی فراتر رود. در واقع حتی کریشنا قادر به درک حالت شریماتی رادهارانی نیست. بنابراین کریشنا برای درک احساسات متعال رادها، موقعیت او را اتخاذ کرد و به صورت شری چیتانیا ماهاپرابهو متجلی گردید.

بدین‌سان شریلا روپا گوسوامی به تدریج نتیجه می‌گیرد که شریماتی رادهارانی برجسته‌ترین عابد کریشنا، و کوندا (دریاچه) او، یا شری رادها–کوندا، رفیع‌ترین مکان است. این امر، در عبارتی از لاگهوبهاگاواتامریتا (اوتارا کهاندا ۴۵)[1] به همان‌ترتیب که در چیتانیا چاریتامریتا نقل شده، تایید گردیده است:

yathā rādhā priyā viṣṇos
tasyāḥ kuṇḍaṁ priyaṁ tathā
sarva-gopīṣu saivaikā
viṣṇor atyanta-vallabhā

"همان‌گونه که شریماتی رادهارانی برای خداوند متعال، کریشنا (ویشنو)، عزیز می‌باشد، مکان استحمام او (رادها–کوندا) نیز به همان اندازه برای کریشنا عزیز است. از میان تمامی گوپی‌ها فقط اوست که به عنوان محبوب‌ترین نزد کریشنا، در بالاترین سطح قرار دارد."

بنابراین همه افراد علاقمند به کریشناآگاهی باید نهایتاً در پناه رادها–کوندا استقرار بیابند و در طول زندگی، خدمت عابدانه را در آنجا به انجام برسانند. این نتیجه‌گیری روپا گوسوامی از آیه دهم اوپادشامریتا[2] است.

---

[1] *Laghu-bhāgavatāmṛta (Uttara-khaṇḍa 45)*

[2] *Upadeśāmṛta*

متن یازده

kṛṣṇasyoccaiḥ praṇaya-vasatiḥ preyasībhyo 'pi rādhā
kuṇḍaṁ cāsyā munibhir abhitas tādṛg eva vyadhāyi
yat preṣṭhair apy alam asulabhaṁ kiṁ punar bhakti-bhājāṁ
tat premedaṁ sakṛd api saraḥ snātur āviṣkaroti

kṛṣṇasya– متعلق به خداوند شری کریشنا؛*uccaiḥ*– بسیار اعلی؛*praṇaya-vasatiḥ*– هدف عشق؛*preyasībhyaḥ*– از میان تعداد زیادی گوپی دوست‌داشتنی؛*api*– قطعاً؛*rādhā*– شریماتی رادهارانی؛*kuṇḍam*– دریاچه؛*ca*– همچنین؛*asyāḥ*– متعلق به وی (رادهارانی)؛*munibhiḥ*– توسط حکیمان بزرگ؛*abhitaḥ*– به هر لحاظ؛*tādṛk eva*– مشابهاً؛*vyadhāyi*– توصیف شده است؛*yat*– که؛*preṣṭhaiḥ*– توسط پیشرفته‌ترین عابدان؛*api*– حتی؛*alam*– کافی؛*asulabham*– سخت بدست آوردن؛*kim*– چه؛*punaḥ*– دوباره؛*bhakti-bhājām*– برای اشخاص مشغول در خدمت عابدانه؛*tat*– آن؛*prema*– عشق به خداوند؛*idam*– این؛*sakṛt*– یکبار؛*api*– حتی؛*saraḥ*– دریاچه؛ *snātuḥ*– متعلق به فردی که استحمام کرده است؛*āviṣkaroti*– برانگیخته می‌شود.

ترجمه

در میان بسیاری موارد شادمانی مطلوب و در میان تمامی دوشیزگان محبوبِ وراجا بهومی، مطمئناً شریماتی رادهارانی عزیزترین و پر ارزش‌ترین مورد عشق کریشناست؛ و حکیمان بزرگ توصیف نموده‌اند که کوندای متعال او از همه جهت و به همان اندازه برای کریشنا عزیز است. بدون شک حتی عابدان بزرگ هم به ندرت به رادها–کوندا دست می‌یابند. بنابراین نایل شدن به آن برای عابدان معمولی

مشکل‌تر است. اگر کسی فقط یک بار در این آب‌های مقدس استحمام کند، عشق ناب او به کریشنا به طور کامل برانگیخته می‌شود.

شرح

چرا رادها-کوندا به این میزان ممتاز است؟ این دریاچه بدین لحاظ برجسته می‌باشد که متعلق به شریماتی رادهارانی، محبوب‌ترین مورد عشق شری کریشناست. ازمیان تمامی گوپی‌ها، او محبوب‌ترین است. حکیمان بزرگ توصیف نموده‌اند که دریاچه‌ی او، شری رادها-کوندا، نیز به اندازه خود رادها برای کریشنا عزیز است. در واقع عشق کریشنا برای رادها-کوندا و شریماتی رادهارانی از هر جهت همانند است. حتی شخصیت‌های بزرگی که کاملاً به خدمت عابدانه مشغولند، به ندرت به رادها-کوندا دست می‌یابند، چه رسد به عابدان معمولی که فقط مشغول تمرین وایدهی بهاکتی[1] هستند.

گفته شده است عابدی که یک بار در رادها-کوندا استحمام کند، فوراً عشق ناب به کریشنا با حال و هوای گوپی‌ها بر او مستولی می‌گردد. شریلا روپا گوسوامی توصیه می‌کند که حتی اگر فردی نمی‌تواند به طور مستمر در کناره‌های رادها-کوندا سکنا گزیند، باید حداقل هر چند بار که ممکن است، در دریاچه، خود را شستشو دهد. این مهمترین مورد در انجام خدمت عابدانه است. شریلا بهاکتی وینودا تهاکورا در این رابطه چنین می‌نگارد: شری رادها-کوندا، برگزیده‌ترین محل برای آنهایی است که علاقمند به پیشرفت خدمت عابدانه خود با حال و هوای بانوان دوست (ساکهی‌ها[2]) و خادم بانوان محرمِ (مانجاری‌ها[3]) شریماتی رادهارانی هستند. موجوداتی که مشتاقند از طریق دستیابی به بدن‌های روحانی خود (سیدها-دِها[4]) به خانه، قلمروی پادشاهی

---

[1] *vaidhī bhakti*
[2] *sakhīs*
[3] *mañjarīs*
[4] *siddha-deha*

متعال خداوند، گولوکا ورینداون، مراجعت کنند، باید در کناره رادها–کوندا زندگی کنند و پناه خادم بانوان محرمِ شری رادها را بگیرند و با هدایت آنها دایماً به خدمت او اشتغال ورزند. برای آنهایی که تحت حمایت شری چیتانیا ماهاپرابهو به خدمت عابدانه مشغولند، این عالی‌ترین روش است. در این باب شریلا بهاکتی سیدهانتا ساراسواتی تهاکورا نگاشته است، که حتی حکیمان و عابدان بزرگی چون نارادا و ساناکا این موقعیت را نمی‌یابند تا به رادها–کوندا آمده و استحمام کنند، چه رسد به عابدان معمولی؟ ولی فرد خوش اقبالی که فرصت آمدن به رادهاکوندا را یافته و حتی یک بار در آنجا استحمام کرده است، قادر خواهد بود درست همانند گوپی‌ها، عشق متعال خود نسبت به کریشنا را پرورش دهد. به علاوه توصیه شده است که انسان باید در کناره‌های رادها–کوندا سکنا گزیند و مجذوب خدمت عاشقانه به خداوند گردد. شخص باید در آن‌جا خود را کراراً شستشو دهد و با پناه گرفتن به شری رادها و دستیاران گوپی وی، تمامی ادراکات مادی خود را به کناری نهد. اگر فردی در طول زندگی خود به طور مستمر به این شیوه اشتغال داشته باشد، پس از ترک بدن، به نزد خداوند باز می‌گردد تا با همان روشی که در طول زندگی خود در کناره رادها–کوندا برآن تعمق نموده بود، به شری رادها خدمت کند. نتیجه آنکه زندگی در کناره رادها–کوندا و استحمام روزانه در آنجا بالاترین کمال خدمت عابدانه را تشکیل می‌دهد. نایل شدن به این موقعیت حتی برای حکیمان و عابدان بزرگی همچون نارادا، دشوار است. بنابراین شکوه شری رادها–کوندا را حدّی نیست. با خدمت کردن به رادها–کوندا، فرد می‌تواند فرصت یابد تا تحت هدایت ابدی گوپی‌ها، تبدیل به دستیار ابدی شریماتی رادهارانی بشود.

درباره نویسنده

حضرت ا. چ. بهاکتی‌ودانتا سوامی پرابهوپاد به سال ۱۸۹۶ در کلکته هندوستان در این جهان حضور یافت. او در سال ۱۹۲۲ برای اولین بار پیر روحانی خود، شریلا بهاکتی‌سیدهانتا ساراسواتی گوسوامی را در کلکته ملاقات نمود. بهاکتی‌سیدهانتا ساراسواتی، به عنوان دانشمند برجسته الهیات و بنیانگذار شصت و چهار گودیا- ماتها (مؤسسه ودایی)، به این مرد جوان تحصیلکرده علاقمند شد و او را قانع کرد تا زندگی‌خود را وقف آموزش دانش ودایی نماید. شریلا پرابهوپاد شاگردی او را پذیرفت و یازده سال بعد (۱۹۳۳) در الله‌آباد مرید رسمی تشرّف‌یافته وی شد.

درسال ۱۹۲۲ و در اولین جلسه ملاقات، شریلا بهاکتی‌سیدهانتا ساراسواتی از وی خواست تا نسبت به اشاعه دانش ودایی از طریق زبان انگلیسی اقدام کند. در سال‌های بعد شریلا پرابهوپاد شرحی بر بهاگاواد-گیتا نگاشت. او به امور گودیا- ماتها یاری رساند و در سال ۱۹۴۴ بدون هیچ کمکی، انتشار مجله "بازگشت به نزد خدا" را به زبان انگلیسی، هر دو هفته یک بار، آغاز کرد. او خود مقالات را ویرایش، تایپ و نمونه‌های چاپی را تصحیح می‌کرد؛ حتی نسخه‌هایی را به طور رایگان توزیع و برای حفظ و ادامه نشریه تلاش می‌نمود. انتشار این مجله پس از آغاز هیچ‌گاه قطع نشد و هم‌اکنون نیز این مجله توسط مریدان ایشان به بیش از سی زبان منتشر می‌شود.

به منظور قدردانی از دانش فلسفی و عبودیت شریلا پرابهوپاد، انجمن گودیا- وایشناوا در سال ۱۹۴۷ او را به لقب "بهاکتی‌ودانتا" مفتخر ساخت. در سال ۱۹۵۰ شریلا پرابهوپاد در سن پنجاه و چهار سالگی از زندگی خانوادگی کناره گرفت و چهار سال بعد مرحله واناپراستها (بازنشستگی) را اختیار نمود تا زمان بیشتری را وقف مطالعات و نگارش کند. شریلا پرابهوپاد به شهر مقدس ورینداون عزیمت کرد و در آنجا در شرایط بسیار محقرانه‌ای در معبدی تاریخی متعلق به قرون وسطی، به

نـام رادهـا دامـودارا، سـکنا گزیـد. او در آنجـا چنـد سـالی را بـه مطالعـه عمیـق و نگـارش سـپری کـرد. در سـال ۱۹۵۹ مرحلـه انقطـاع از زنـدگی (سانیاسـا) را پـذیرا گردیـد. شـریلا پرابهوپـاد در رادهـا دامـودارا شـاهکار زنـدگی خـود یعنـی ترجمـه و شـرح چنـدین جلـدی هجـده هـزار آیـه شـریماد- بهاگاواتـام (بهاگاواتـا- پورانـا) را آغـاز نمـود. او "سـفر آسـان بـه دیگر سیارات" را نیز به رشته تحریر در آورد.

شریلا پرابهوپـاد پـس از چـاپ سـه جلـد از بهاگاواتـام، در سـال ۱۹۶۵ در اجـرای مـأموریتی که از طرف پیر روحـانی‌اش بـه او داده شـده بـود، بـه آمریکـا عزیمـت کـرد. از آن زمـان (تـا هنگام حیات در این دنیـا)، آن حضـرت بـیش از شصـت جلـد ترجمـه، شـرح و خلاصـه‌هـای معتبر و مؤثق بر ادبیات فلسفی و مذهبی هند نگاشت.

هنگـامی کـه شـریلا پرابهوپـاد در سـال ۱۹۶۵ بـا کشـتی بـاری بـه آمریکـا رسـید، عمـلاً بـی‌پـول بـود. وی پـس از گذشـت حـدود یـک سـال و تحمـل سـختی بسـیار، انجمـن بین‌المللی‌کریشناآگاهی را در ژوییـه سـال ۱۹۶۶ بنیـان نهـاد. او تـا پـیش از تـرک ایـن دنیـا (۱۴ نوامبر ۱۹۷۷) بـه هـدایت ایـن انجمـن پرداخـت و انجمـن تحـت هـدایت دقیـق ایشـان در مـدت ده سـال بـه یـک کنفدراسـیون جهـانی بـا حـدود یکصـد آشـرام، مدرسـه، معبـد، مؤسسه و مجتمع کشاورزی تبدیل و توسعه یافت.

در سـال ۱۹۶۸، شـریلا پرابهوپـاد نیوورینـداوان را کـه نمونـه‌ای از یـک مجتمـع ودایـی اسـت، در تپـه‌هـای ویرجینیـای غربـی تأسـیس کـرد. شـاگردان او بـا الهـام از موفقیـت نیوورینداوان که اکنـون یـک مجموعـه کشـاورزی موفـق بـا بـیش از دو هـزار جریـب زمـین است، مجوعه‌های مشابه دیگری را در آمریکا و سراسر جهان بنا نهاده‌اند.

در سـال ۱۹۷۲ ایشـان بـا تأسـیس مدرسـه گوروکـولا در شـهر دالاس از ایالـت تگـزاس، آمـوزش ابتـدایی و متوسـطه بـه سـبک ودایـی را بـه غـرب معرفـی نمـود. مدرسـه در سـال ۱۹۷۲ با سه شاگرد آغـاز بـه کـار کـرد و تـا آغـاز سـال ۱۹۷۵، یکصـد و پنجـاه نفـر را ثبـت نام نمود. شاگردان ایشـان از آن هنگـام بـه بعـد تحـت نظـارت شـریلا پرابهوپـاد مدارسـی را بـرای کودکـان در سراسـر آمریکـا و سـایر کشـورها تأسـیس نمودنـد. مرکـز اصـلی آمـوزش هم‌اکنون در ورینداوانِ هند می‌باشد.

بـه عـلاوه شـریلا پرابهوپـاد تأسـیس یـک مرکـز بـین‌المللـی عظـیم را در شـری دهامـا مایـاپور در بنگـال غربـی هندوسـتان کـه محـل احـداث مؤسسـه مطالعـات ودایـی نیـز

می‌باشد، ترغیب نموده است. معبد باشکوه کریشنا بالاراما و مهمانسرای بین‌المللی در ورینداون هند نیز در زمره پروژه‌های مشابه است؛ همچنین مرکز فرهنگی و آموزشی مهمی در بمبئی وجود دارد. اینها مراکزی هستند که عموم مردم می‌توانند در آنها فرهنگ ودایی را شخصاً تجربه کنند.

اما مهم‌ترین کمک و هدیه شریلا پرابهوپاد، کتاب‌های وی است. این کتاب‌ها از طرف جوامع علمی به دلیل مؤثق بودن، عمق و روشنی مورد احترام بسیار هستند و در دروس متعدد دانشگاهی به عنوان کتب درسی استاندارد، مورد استفاده قرار می‌گیرند. نوشته‌های وی به بیش از سی زبان ترجمه شده است.

انتشارات بهاکتی‌ودانتا که در سال ۱۹۷۲ به طور اختصاصی برای چاپ آثار ایشان تأسیس شد، به عنوان بزرگ‌ترین ناشر جهان در زمینه کتاب‌های دینی و فلسفی هند محسوب می‌گردد. یکی از برنامه‌های آن، چاپ ترجمه و شرح هفده جلدی شریلاپرابهوپاد بر اثر دینی کلاسیک بنگالی، یعنی شری چیتانیا-چاریتامریتا است. شریلا پرابهوپاد این اثر را تنها در مدت هجده ماه به پایان رساند.

به رغم سن زیاد، شریلا پرابهوپاد در عرض فقط دوازده سال، برای ایراد سخنرانی در شش قاره جهان، چهارده بار به گرد جهان سفر نمود. با وجود چنین برنامه سنگینی، شریلا پرابهوپاد تا پایان عمر فعالانه به نگارش ادامه داد. نوشته‌های ایشان یک کتابخانه واقعی از فرهنگ، ادبیات، مذهب و فلسفه ودایی را تشکل می‌بخشد.